Leto LXVIII | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v torek, dne 19. marca 1940 | Štev. 65 a | Cena 2 din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Borba za Romunijo

Slovenska javnost je še vedno pod globokim vtisom, ki ga je na njo napravil moskovski mir. Zaradi tega se še vedno živo zanima za usodo Finske, s katero vsi krogi najiskrenejše sočustvujejo, ker je postala tako očitna žrtev komunističnega barbarstva in nasilja. Ves kulturni svet iskreno želi, da bi vrli finski narod čimprej zacelil rane, ki mu jih je zadalo krvavo sovjetsko nasilje in da bi v novem delu in napredku čimprej zabrisal posledice trde usode.

Svetovni tisk, pa tudi domači politični opazovalci pazno zasledujejo nadaljnji politični razvoj, ki je mogoč po končani sovjetsko-finski vojni. Mnogi so prepričani, da bo moskovski mirovni diktat imel prve posledice na Balkanu. Zaradi tega se ne moremo čuditi, ako zelo mnogi spravljajo v zvezo z moskovskim mirom ponudbo, ki naj bi jo bila Nemčija napravila Romuniji za sklenitev politično-gospodarskega sporazuma. S to pogodbo bi naj bilo združeno tudi nemško poroštvo za romunske meje napram Sovjetiji in Madžarski. Berlin naj bi zagotovil Romunom, da bo v zvezi s tem pripravil Sovjetijo do tega, da bo sklenila za dobo 25 let nenapadalni pakt z Romunijo, obenem pa se bo Nemčija potrudila, da bo vplivala tudi na Madžare, da bodo vsaj za 10 let opustili vsako zahtevo po spremembi madžarsko-romunske meje.

Te novice, ki krožijo zadnje dni po Evropi, niso bile do sedaj od nemške strani preklicane. Nobenega dvoma ni, da bi Nemčija želela čimbolj izkoristiti poraz, ki so ga zavezniki z moskovskim diktatom doživeli v mednarodnem svetu. Že je bilo ob svojem času omenjeno, da je imela Nemčija poglavitni interes, da se sklene mir med Sovjetijo in Finsko. Kljub temu pa, da se je sedaj to zgodilo, prvi vtisi ne kažejo, da bi bile nemške ponudbe s posebnim navdušenjem v Bukarešti sprejete. Govori se celo, da je kralj Karol nemške ponudbe kratkomalo odbil. Romunija v resnici le težko verjame, da bi ji predloženi načrti in sporazumi mogli stvarno koristiti. Finski zgled, ki ga Nemčija izrablja kot zgled za strahovanje, se zdi, da je v Romuniji dosegel prej negativen učinek. Romuni namreč po pravici pravijo, da je tudi Finska imela kar najsvečanejšo nenapadalno pogodbo s Sovjetsko Rusijo, kar pa seveda boljševikov ni niti malo oviralo, da je ne bi celo brez vojne napovedi napadli. Kako naj torej Romuni zaupajo Sovjetiji, s katero imajo celo sporne točke glede ozemlja (Besarabija), česar Finci niti niso imeli! Na obljube Moskve in na trdnost njenega zavezništva ni mogoče računati.

Na osnovi teh pomislekov, ki jih ne prikrivajo odločilni politični krogi v Bukarešti, prevladuje vtis, da nemška pobuda ne bo imela veliko uspeha.

Nekateri so mnenja, da je Berlin dokaj vznemirjen zaradi novih romunskih odredb, ki se tičejo načina nemškega plačevanja za dobavo romunskega blaga in ki se tičejo tudi višine romunskega izvoza v Nemčijo. Pravijo, da Nemčija s sedanjim dobavljanjem romunskega blaga ni povsem zadovoljna in da bosta v najkrajšem času Bukarešto obiskala znana gospodarska izvedenca Schacht in Clodius. V njunem spremstvu pojde v Romunijo še več gospodarskih strokovnjakov, katerih namen bo, doseči za Nemčijo tudi ugodnejše razmerje med marko in lejem. Nemčija namreč z vsako državo posebej stabilizira višino svoje marke, katere višina je odvisna od politične, gospodarske in vojaške moči prizadete države. Ako se torej omenjeni komisiji posreči, da doseže za Nemčijo ugodno razmerje med marko in lejem, potem se bodo nadaljevala pogajanja za čim večjo dobavo petroleja, volne, usnja in drugih romunskih surovin. V zameno pa je Nemčija pripravljena Romuniji poslati zlasti veliko poljedelskih strojev, ki naj Romuniji omogočijo čim večjo poljedelsko proizvodnja, na čemer je zopet v prvi vrsti Nemčija zainteresirana. Švicarski listi v zvezi s temi nemškimi načrti pišejo, da bi Nemčija rada iz vsega Balkana napravila nekakšen gospodarski blok, ki bi ji dobavljal hraniva in drugi material, ki je potreben za nadaljevanje vojne, s čemer bi na ta način bili zavezniki, če mogoče, v celoti izrinjeni iz balkanskega trga.

Toda več znamenj govori za to, da ima Romunija pred očmi drugačen gospodarski ideal, kakor pa je nemški. Romuniji je mnogo na tem ležeče, da bi se okrepil balkanski gospodarski sporazum, v katerem bi ravno Romunija mogla igrati zelo odlično vlogo. Kot zgovoren dokaz za ta romunska stremljenja nam lahko služi obisk romunskega trgovinskega ministra v Belgradu ravno v teh dneh, s čemer v zvezi je ustanovitev romunsko-jugoslovanske trgovske zbornice, ki bo poslej, tako upamo, zadovoljivo urejevala med obojne trgovske odnošaje in dvignila jugoslovansko-romunsko trgovino. II koncu tega meseca pa pojde jugoslovanski trgovinski minister v Bukarešto, kjer bo ustanovljena enaka trgovska zbornica kot organ za trgovinsko poslovanje med obema državama. Jugoslavija ima že enako ustanovo z Bolgarijo. Vse to pa so priprave na balkanski gospodarski sporazum, čigar odbor se bo po vsej verjetnosti prvič sestal tudi že h koncu meseca marca. To so pozitivna in razveseljiva dejstva, ki dokazujejo gospodarsko zbližanje med balkanskimi državami in ki na najučinkovitejši način pripravljajo tudi politično zbližanje in politično osamosvojitev Balkana.

Glede razmerja med Sovjetijo in Romunijo so krožili glasovi, da je Sovjetija predlagala Romuniji nenapadalno pogodbo. Toda od merodajnih romunskih oblasti so vse take govorice bile zavrnjene kot neosnovane.

V tem ozračju zadobiva še posebno važnost najnovejši dogodek v romunski notranji politiki. »Železna garda«, ki je od svoje ustanovitve dalje bila v najhujšem nasprotju z vlado in tudi s krono, je te dni javno podala izjavo, da se podvrže politiki krone in vlade. Ta odločitev »Železne garde« bo gotovo močno okrepila vladno politiko, tako na znotraj, kakor tudi na zunaj. Vlada bo v vsakem pogledu poslej imela večjo svobodo, posebno v zunanjepolitičnih ukrepih. »Železna garda« pa pričakuje, da bodo pomiloščeni številni njeni člani, ki so v koncentracijskih taboriščih. Mnogi celo upajo, da se bo smelo vrniti kakih 50 vodilnih članov »Železne garde«, ki so lani pobegnili v Nemčijo po atentatu na ministrskega predsednika in notranjega ministra Calinescua.

Mussolini in Hitler sta se sešla na Brennerju

Berlin, 18. marca. t. DNB. V času bivanja von Ribbentropa v Rimu je bilo določeno, da se bosta Hitler in Mussolini sestala v ponedeljek dopoldne na Brennerju.

Ta sestanek je bil že mnogo prej določen, sedaj pa so samo določili točno dan in kraj sestanka.

Rim, 18. marca. t. Havas. Sestanek Hitlerja in Mussolinija je bil ob 9.45 v Mussolinijevem posebnem vlaku.

Rim, 18. marca. t. Havas. Šef italijanske vlade Mussolini je prebil noč v svojem vlaku na železniški postaji Bresanone, nedaleč od meje, kamor je vlak prispel opolnoči. Mesto je okrašeno z zastavami. Sneg pada. Zjutraj je posebni vlak odšel proti meji na Brenner.

Na Brennerju je padal gost sneg

Brenner, 18. marca. t. Havas. Hitler in Mussolini se sestaneta na sami obmejni železniški postaji na Brennerju. Železniška postaja je okrašena z nemškimi in italijanskimi zastavami. Vojaško čast bodo izkazali oddelki alpinskih lovcev in kolonijalnih čet, ki so razvrščene na peronu. Pada gost sneg.

Sestanek je bil v Mussolinijevem vagonu

Rim, 18. marca. AA. Reuter. Sestanek med kancelerjem Hitlerjem in ducejem se je začel ob 10.30 v ducejevem posebnem vlaku. Razgovoru prisostvujeta zunanji minister Ribbentrop in Ciano.

Razgovor je trajal dve in pol uri

Brenner, 18. marca. t. Reuter. Sestanek med Mussolinijem in Hitlerjem je bil v Mussolinijevem posebnem vlaku. Njun razgovor je trajal dve uri in pol in sta bila navzoča zunanji minister grof Ciano in nemški zunanji minister von Ribbentrop.

Po prvem razgovoru so vsi štirje državniki kratko in hitro obedovali. Nato je Hitler prvi odpotoval s svojim vlakom proti Berlinu. Italijansko zastopstvo je nato z Mussolinijem na čelu odpotovalo s svojim posebnim vlakom ob 13.13 proti Rimu.

Brenner, 18. marca. AA. DNB. Po končanih razgovorih, ki so trajali 2 in pol uri, sta Hitler in Mussolini kakor tudi grof Ciano in v. Ribbentrop kosili v salonskem vagonu. Nato je Mussolini spremil Hitlerja do njegovega vagona. Ob zvokih nemške in italijanske himne sta Hitler in Mussolini obšla častno četo, se močno rokovala in se nato s prisrčnim nasmehom ločila na postajnem peronu. Z odprtega okna svojega salonskega vagona se je Hitler še nekaj minut živahno razgovarjal s Mussolinijem vse do 13.11. Hitler in Mussolini sta se pozdravila z dvignjenima desnicama. Nekaj sekund kasneje je Hitlerjev vlak zapustil postajo in s tem italijansko ozemlje. Hitler se je v Brennerju mudil v celem tri ure.

Brenner, 18. marca. AA. Havas. Po končanem razgovoru sta Hitler in Ribbentrop zapustila v Cianovem spremstvu posebni vagon Mussolinija. Nato sta kosila v Hitlerjevem posebnem vagonu. Po končanem kosilu sta Hitler in Ribbentrop odpotovala v Berlin. Pred odhodom vlaka sta si Hitler in Mussolini še enkrat dala roko. Prvi se je odpeljal Hitler, 15 minut pozneje pa Mussolini.

V Berlinu ugotavljajo:

Prijateljstvo med Italijo in Nemčijo se je še okrepilo

Berlin, 18. marca. t. DNB Pooblaščeni nemški krogi so zelo rezervirani v presoji inozemskih komentarjev o današnjem sestanku na Brennerju. Pač pa poudarjajo, da je današnji sestanek slonel na prijateljskih vezeh, ki vežejo Italijo in Nemčijo. Podčrtati je treba, da lahko samo »idioti« upajo, da bodo mogli kdaj ločiti Italijo in Nemčijo, ker imata nemški in italijanski narod pred seboj iste ideale.

Prav tako je podčrtati, **da bo sestanek obeh vodilnih državnikov sedanje Evrope poglobil sodelovanje med obema državama osi; vsa Evropa bo ob primernem času izvedela, kako se bo to sodelovanje razvijalo.**

List »Der Angriff« piše danes v ponedeljek zvečer, da gleda ves svet s silnim zanimanjem tja gori na Brenner. Kajti besede, **ki se bodo tam gori izmenjale med Mussolinijem in Hitlerjem, se ne bodo nanašale samo na Italijo in Nemčijo, ampak na vso Evropo. Kmalu ali nekoliko pozneje bodo sledili dogodki, ki bodo neposredna posledica tega brennerskega sestanka.**

»Nachtausgabe« poveličuje veliki zgodovinski pomen današnjega sestanka. Posebno podčrtava ta list, da je razgovor trajal dve in pol uri. List zaključuje svoj uvodnik z besedami:

»Ves tisti čas, ko sta se Duce in Führer pogovarjala na Brennerju, je bil ves svet prepričan, da ne gre samo za usodo obeh narodov, nemškega in italijanskega, ampak da gre za dogodke, ki bodo vplivali na vso usodo Evrope.«

Berlin, 18. marca. AA. DNB. Nemško-diplomatska korespondenca piše: V Angliji čutijo potrebo, da bi male narode razdražili in porinili v pustolovščine. S tem v zvezi je treba pokazati na načrte lorda Halifaxa glede obnovitve bivše Češkoslovaške. Anglija v svoji brezobzirnosti nadaljuje z nekakšno križarsko vojno za svobodo in varnost malih držav, pri tem pa ne čuti niti ne uvideva prejšnjih in sedanjih nasprotij, v katera stalno pada. Razširitev vojnega pozorišča na druge države je postala vodilna misel britanskega imperija. Angleške sirene zvabljajo druge narode, da bi se žrtvovali za Angleže. Pesem teh siren je že postala alarmantna. Jasno je, da tiče pravi angleški nameni v tem, da bi Velika Britanija na vsak način želela, da bi druge narode porabila za svoje orožje, da bi dosegla svoje lastne politične cilje. Toda države, na katere je Anglija računala, so že uvidele vse te namere in so Veliki Britaniji jasno in nedvoumno že odgovorile.

V Parizu mislijo:

Mussolini in Hitler sta govorila o Srednji Evropi in o Sovjetski Rusiji

Pariz, 18. marca. t. Reuter: Francoski diplomatski krogi poudarjajo, da skuša sedaj nemška diplomatija prepričati Sumnerja Wellesa in ameriško javno mnenje, da sta Nemčija in Sovjetska Rusija za mir in da bi bilo sedaj čisto primerno, da bi se sklenil mir.

Nemški in sovjetski diplomatski krogi bi naj predvsem izjavljali, da je mirna preureditev Balkana popolnoma v skladu z vplivnimi območji, ki jih zavzemata Sovjetska Rusija in Nemčija v Srednji Evropi.

Ti krogi poudarjajo, da je to glavna vsebina današnjega sestanka Mussolinija in Hitlerja na Brenerju.

Toda francoski diplomatski krogi menijo, da ta sličnost nemške in sovjetske politike v Srednji Evropi in na Balkanu ni resnična in dovolj trdna. To dokazuje uvodnik glavnega glasila sovjetske vlade »Izvestja«, ki je dne 17. marca pisalo med drugim v uvodniku:

Sovjetska Rusija zahteva od svojih sosed vse tiste spremembe meja, ki so Sovjetski Rusiji potrebne. Če tega Sovjetska Rusija ne bi mogla doseči na miren način, tedaj bo posegla po orožju in izsilila od svojih sosed vse tisto, kar meni, da pripada njej in nikomur drugemu. Uvodnik glavnega sovjetskega lista se zaključuje z ugotovitvijo, da ima danes Sovjetska Rusija na razpolago vsa sredstva, da si zagotovi naglo in uspešno izvedbo svojih načrtov. (To je dokazal najbrž »veliki uspeh« sovjetskega orožja proti mali Finski. — Op. ured.)

Zaradi vsega tega Sovjetska Rusija svari vse svoje sosede pred tem, **da bi se skušali mogoče zaščititi s poroštvi tretjih držav.**

Ta uvodnik v »Izvestji« so v Parizu zelo komentirali in skušali ugotoviti, **da se bo Sovjetska Rusija uprla nemškim načrtom za vpostavitev miru v Evropi in da bo na ta način Sovjetska Rusija tudi podrla Wellesovo delo, ki ga je opravil v Evropi. Držalo pa bi naj, da se je Sovjetska Rusija že nekoliko postavila proti nemškim in italijanskim načrtom.**

Vse te domneve seveda zelo šepajo, pač pa dokazujejo, kako velik mora biti vpliv tajnih sil na zapadu, da po tolikih komunističnih zahrbtnostih in izdajstvih še cikajo na zvezo s Stalinom.

Pariz, 18. marca. t. Reuter: V francoskih dobropoučenih krogih prevladuje prepričanje, da Italija ne bo spremenila svojega stališča do Sovjetske Rusije. Isti krogi trdijo, da bo Mussolini na današnjem sestanku o tem informiral Hitlerja. Isti krogi trdijo, da je bil ta sestanek domenjen že med bivanjem g. Ribbentropa v Rimu.

Angleški komentarji:

Mussolini bo prav rad posredoval za mir

London, 18. marca. t. Reuter. Dobro poučeni angleški vladni krogi izjavljajo, da bi bil danes dopoldne Mussolini dosegel pri Hitlerju, da bi Nemčija spremenila svoje nazore o bodoči obliki življenja nove Poljske in Češkoslovaške. Mussolini bi naj bil uspel, da se je nemško stališče o tem zelo približalo vojnim ciljem zaveznikov, ki hočejo, da se naj popravijo krivice, prizadejane Poljski in Češkoslovaški.

Toda v Londonu mislijo, da Nemčija v tem oziru ni sposobna staviti takšnih pogojev, **ki bi jih zavezniki lahko proglasili za sprejemljive. Seveda pa Hitler želi izrabiti diplomatsko podporo Italije tako daleč, da bi mu sednaja vojna pustila kar največ koristi.** Malo verjetno pa je, da se bo Hitlerju to posrečilo.

O Mussoliniju samem pa poudarjajo v Londonu, **da bo prav rad prevzel posredovalno vlogo. Ta vloga bi mu zelo prijala, ker bi okrepil stališče Italije kot velesile, njena nevtralnost pa ne bi prišla v nevarnost.**

Po razgovorih na Brennerju bo Mussolini najprej v tem smislu volival na Sumnerja Wellesa, tako da bi se tudi ameriška vlada mogla priključiti njegovemu posredovanju za mir.

Pač pa poudarjajo v Londonu, da se je na Brennerju mnogo govorilo o Balkanu in njegovi bodočnosti.

London, 18. marca. t. Havas. »Times« pravijo, da so nemške vodilne osebnosti zelo verjetno opazile, da so njihove izjave o nemški zmagi ki bo izvojevana z vsemi sredstvi, kakor tudi njihove izjave o pacifizmu naredile prav gotovo slab vtis na Wellesa. Zaradi tega je Nemčija ponovno poskusila in se obrnila na veliko spretnost Mussolinija. List pravi dalje, da je Ribbentrop poskušal pokazati italijanskim vodilnim osebnostim, **da je Nemčija samo začasno zvezana s Sovjetsko Rusijo in da se bo po sedanji vojni ponovno začela protiboljševiška borba.** V svojem uvodniku pravijo »Times«, da je očitno nemogoče skleniti dejanski mir s sedanjimi vodilnimi osebnostmi rajha. List misli, da je nadzorstvo nad Češko, Moravsko in Poljsko, kar bi si rajh rad ohranil, nesprejemljivo za zaveznike, ker je predlog take vrste v nasprotju s prvim pogojem, ki ga zavezniki smatrajo kot nujno potreben za sklenitev miru. **List na koncu pravi, da noben načrt, ki bi prišel iz Berlina, Moskve ali Rima, ne zasluži, da bi ga eno samo uro pretresali v Londonu in Parizu.**

Ameriško mnenje:

Nemčija hoče Italijo pridobiti za vojaški nastop

Washington, 18. marca. t. Reuter. Pozornost vseh političnih krogov je obrnjena danes na sestanek Mussolinija s Hitlerjem. Dosedaj ni bilo mogoče izvedeti nobenih podrobnosti o tem, v koliko je ta sestanek v zvezi s poslanstvom Sumnerja Wellesa.

Ameriški vladni krogi, zlasti pa zunanje ministrstvo, odklanjajo sleherni komentar k temu vprašanju. Dobro informirani politični krogi pa trdijo, **da ta sestanek verjetno ni v zvezi z nemško željo, da bi se sklenil mir, temveč pomeni nemško željo, da bi pridobila Italijo za skupno akcijo italijanskih in nemških oboroženih sil.** Isti krogi poudarjajo, da bo na podlagi rezultatov tega sestanka Mussolini mogel dati končnoveljaven odgovor Sumnerju Wellesu po povratku v Rim.

Newyork, 18. marca. AA. Reuter. Newyork Times razpravlja o vprašanju, ali bi se male države lahko poslužile zaščite velikih držav. V zvezi s tem sprašuje list: Ali smo mi pripravljeni pridružiti se velikim državam, in ponuditi malim državam garancije. O tem si moramo biti na čistem. Naš glas se mora slišati o priliki urejevanja odnošajev po vojni.

Italijanski tisk:

Najvažvejši dogodek v zadnjih mesecih

Rim, 18. marca. t. Havas. Ves italijanski tisk objavlja z velikimi črkami na prvi strani vesti o današnjem sestanku Mussolinija in Hitlerja na Brennerju. Vsi prinašajo v naslovih o tem sestanku največje črke.

List »Popolo di Roma« piše, **da je bil sestanek sklenjen na sestanku med Mussolinijem in von Ribbentropom, ko je bil slednji v Rimu. Vsi listi poudarjajo, da je ta sestanek najvažnejši dogodek v zadnjih mesecih. List poudarja, da se Hitler in Mussolini nista več videla po znanem monakovskem sestanku v septembru 1938 in je bil novi razgovor zato zelo potreben. Vendar pa je bil sestanek predviden že pred zelo dolgim časom.**

Rim, 18. marca. t. Reuter. List »Telegrafo« prinaša uvodnik, v katerem obtožuje zaveznike, da bi radi raztegnili vojno na druge dele Evrope. List pristavlja, da je sklenitev miru med Sovjetsko Rusijo in Finsko uničila načrte zahodnih demokracij, da bi vojno razširili na sever. Prav ta poskus se je razbil ob slogi skandinavskih držav.

Madžarski predsednik vlade odpotoval v Rim

Budimpešta, 18. marca AA. MTI. Izšlo je tole uradno sporočilo: Predsednik vlade Telleky se odpelje s svojo ženo v Trst, da obišče svoje starše. Iz Trsta se Telleky odpelje v Rim, kjer bo ostal za veliko noč. Čeprav je njegovo potovanje zasebnega značaja, sodijo, da bo obiskal Mussolinija in grofa Ciana.

Politični zapiski

Dr. Kramer zoper avtonomijo

Te dni je dr. Kramer govoril na Viču pristašem JNS. V svojem govoru je med drugim povedal: Gorje Hrvatom, Srbom in Slovencem, če se odrečejo jugoslovenski nacionalni misli, meneč, da je njihova rešitev v avtonomiji. 26. avgust ni rešil vprašanja. Če se bo po tej poti nadaljevalo, se nam ne obeta nič dobrega. — Dr. Kramer torej trdi, da je avtonomistična misel nesreča za državo ter misli, ali vsaj trdi tako, da je edina sreča in rešitev v unitarističnem gledanju državnih zadev, kar ima za posledico centralizem. Tako govori tisti dr. Kramer, ki je na ves glas hvalil sporazum 26. avgusta ter je na primer dr. Mačku v Zagrebu dopovedoval, kako je tudi on vnet zanj. Zdaj, ko iz tiste moke ni bilo kruha za JNS, je pa sporazum naenkrat največja nesreča. In ta enkrat bela, drugič črna igra s sporazumom se bo nadaljevala, dokler bo še kaj ljudi, ki bodo gospoda dr. Kramerja hoteli poslušati. S tem smo pa prav za prav hoteli znova ugotoviti le »načelno ravno linijo« JNS in njenega glavnega tajnika, da se ne pozabi takrat, ko bosta dr. Kramer in njegova JNS spet trdila, da sta za avtonomijo Slovenije.

Sporazum in srbska čast

V nedeljo je imel v Skoplju govor pravosodni minister dr. Lazar Marković, ki je branil politiko sporazuma. Med drugim je dejal, da so on in njegovi srbski tovariši v vladi narodnega sporazuma zgolj zato, ker so prepričani, da je srbski narod v večini za sporazum. Nato je naglasil še to-le: Nekateri ljudje med Srbi trde, da je bil sporazum s Hrvati napravljen zgolj zaradi zunanje nevarnosti, da pa bo ostalo vse pri starem, kakor hitro bo ta zunanja nevarnost minila. Toda mi smo za svobodo izražanja, vendar tako govorjenje pomeni žalitev za Srbe, za njihov značaj in njihovo čast. Ni namreč Srba, ki bi bil tako podel, da bi v narodnem sporazumu videl le nekako goljufijo...

Volivni zakon še ne pomeni volitev

Belgrajska »Politika« prinaša članek o volilnem zakonu, ki je bil te dni razglašen, nakar pravi: »Ko je bila razglašena uredba o volitvah narodnih poslancev, je to bilo povod, da so nekateri politični krogi znova začeli govoriti o volitvah. Vlada in opozicija se strinjata v tem, kako potrebno bi bilo, ko bi se čim prej organizirala zakonodajna zbornica. Toda to, da to potrebo uvidevajo, še ne pomeni, da bodo kaj kmalu volitve. Volitve vedno pomenijo povečanje političnih spopadov in zaostritev. Včasih morejo volilni spopadi zavzeti celo vrhunec politične zaostrenosti. Vse to je seveda odvisno od vprašanja, ki so stavljena volilcem, od namena volitev, od načina, kako se volitve izvajajo. Današnji politični položaj veleva vojskujočim se in nevtralnim državam čim večjo notranjo edinost. Od tod tista tesna vez med splošnim mednarodnim položajem ter med volitvami. To sicer ne pomeni, da volitev sploh ne bo, pomeni pa pogoj, da bi se volitve izvršile tako, da bi zaostrenost ne bila prevelika. Vlada je izpolnila obljubo ter je dala volilni zakon ter tajne volitve. Teoretična možnost volitev je s tem dana. Objektivni politični krogi pa sodijo, da je zdaj treba uresničiti še druge pogoje političnega življenja, da bi tajne volitve bile sredstvo demokratskega reda, ne pa orožje v rokah demagogov ter brezvestnih politikov.«

Od unitarista do federalista

V Sarajevu je na spominski akademiji v čast rajnemu Ljubi Davidoviču govoril dr. Boža Marković, ki je med drugim naglasil: Ljuba Davidović je spočetka bil za unitarizem. Ko so delali krfski pakt, nihče ni stal na stališču federacije, marveč so vsi stali na stališču unitarizma. Zanimivo je, da so za unitarizem bili celo bolj vneti Hrvati ko Srbi. Ko pa je Davidović spoznal, da je treba nastopiti v politiki drugo pot, pot sporazuma, je takoj krenil na to pot ter to javno priznal. Nato je dr. Marković naglasil, da bi zdaj, ko je sporazum sklenjen, Hrvati ne smeli več govoriti o srbskem hegemonizmu, ker tega pri Srbih ni. Srbija se je med vojno odrekla veliki Srbiji, da je mogla ustvariti Jugoslavijo.

Državni uradniki in politika sporazuma

»Hrvatski Dnevnik« prinaša članek, kjer govori o politiki sporazuma ter o državnih uradnikih. Med drugim list pravi: »Po naših mislih ni nobenih interesov, ki bi zahtevali, da bi se uradniški aparat mešal v politično življenje. Ako je kakemu uradniku žal za kakim bivšim protektorjem, ga nihče ne sili, naj se odreče svojih simpatij. Toda teh simpatij ne sme kazati v izvrševanju svoje službe. Politika sporazuma je državna potreba, ki ni bila započeta zaradi te ali one stranke, marveč so se za njo odločili najvišji državni činilci, ko so pravilno precenili položaj pri nas in zunaj. Ker je torej to državna politika, si niti misliti ni mogoče, da bi bilo mogoče trpeti, da bi državni uradniki to politiko sabotirali ter ustvarjali težaven položaj in napetost med ljudstvom...«

Hrvatska zaščita v Hercegovini

V Mostarju se je pretekli teden mudil bivši poslanec HSS ter voditelj hrvatske zaščite Jura Kemfelja, ki je prišel tjakaj, da bi ustanovil v Hercegovini hrvatsko seljačko zaščito. Po veliki noči se bo spet vrnil v Hercegovino, da bo pregledal, kaj se je v tem pogledu že storilo.

Občinski tajniki na Hrvatskem banovinski uradniki

»Hrvatski Dnevnik« prinaša celo vrsto uredb banovine Hrvatske. Med drugim prinaša tudi uredbo, s katero se spreminja občinski zakon. Vsi občinski tajniki in blagajniki so s tem stavljeni na razpoloženje banski oblasti za šest mesecev. Med tem časom bo ban vsakemu posameznemu sporočil, ali bo sprejet v banovinsko službo ali pa mu bo služba prenehala, in sicer s pravico do pokojnine, če jo je že imel. Če pa ni še imel pravice do pokojnine, dobi primerno odpravnino. Vsi že upokojeni občinski tajniki bodo v prihodnje dobivali banovinsko pokojnino. Kdor izmed upokojencev pa še ni 60 let star, bi ga ban mogel poklicati nazaj v službo. Kdor se ne bi odzval, izgubi pokojnino. Ker bo torej banovina sprejela te občinske uslužbence, bodo poslej občine morale banovini odstopiti 10% doklad, katere so doslej pobirale.

Zahtevajte povsod naš list!

Finančno vprašanje banovine Hrvatske

Belgrad, 18. marca. m. Danes se je vrnil v Belgrad podpredsednik vlade dr. Maček. Z njegovim prihodom so se v Belgradu nadaljevali razgovori o vseh političnih, predvsem pa o finančnih vprašanjih, ki zanimajo banovino Hrvatsko, in o njenih odnosih do državne skupnosti. Zaradi tega je dr. Maček poklical k sebi v svoj kabinet finančnega ministra dr. Šuteja, ministra brez listnice dr. Smoljana in svojega bivšega kabinetnega šefa ter sedanjega opolnomočenega ministra Jukića. Po razgovoru v kabinetu je bil dr. Maček v predsedstvu vlade, kjer je imel daljšo konferenco, v kateri so sodelovali predsednik vlade Dragiša Cvetković, podpredsednik vlade dr. Maček, finančni minister dr. Šutej in minister brez listnice dr. Konstantinović. Poleg ureditve finančne samostojnosti banovine Hrvatske izdelujejo v finančnem in v drugih ministrstvih v pospešenem tempu dvanajstine za prvo četrtletje novega proračuna. Verjetno je, da bodo o teh dvanajstinah razpravljali že na prihodnji seji ministrskega sveta, ki bo v četrtek 21. marca.

Živahno politično gibanje po državi

Belgrad, 18. marca. m. Včerajšnja nedelja je bila radi številnih sestankov zelo zanimiva ter je zopet nudila zelo pestro sliko našega notranjepolitičnega življenja, kar je najboljši dokaz, da se bo po zaslugah narodno-političnega sporazuma zopet vračajo vsa politična stremljenja na zdrave demokratske osnove.

JRZ je imela včeraj več sestankov v Belgradu. Zborovali so nekateri pododbori. Tudi delavska organizacija Jugoras je imela v Belgradu dobro obiskan sestanek, na katerem je delavstvo odločno nastopilo v obrambo svojih interesov z ozirom na naraščajočo draginjo.

Več zborovanj je imela JRZ tudi v notranjosti države, na katerih so posamezni strankini funkcionarji tolmačili in zagovarjali politični narodni sporazum.

Podobna zborovanja so imela tudi druge vladne stranke. Tako je HSS včeraj ustanovila svojo belgrajsko politično organizacijo. Na ustanovnem sestanku je bil tudi minister dr. Smoljan, ki je v temperamentnem govoru, s katerim je zagovarjal hrvatske zahteve pozival vse Hrvate, da še bolj strnejo vrste pod vodstvom dr. Mačka, da priborijo vse pravice hrvatskemu narodu. Minister dr. Smoljan je poudarjal, da Hrvati ne zahtevajo ničesar tujega, temveč samo svoje.

Zemljoradniki so tudi imeli več sestankov. Med drugim so imeli sestanke v Skoplju, v nekaterih vojvodinjskih mestih in v vrbaski banovini. Na sestanku v Skoplju je govoril bivši poslanec dr. Tupanjanin, na shodih v vrbaski vojvodini minister dr. Čubrilović, v vojvodinskih mestih pa krajevni funkcionarji. Podobna zborovanja je imela tudi SDS.

Zanimivo je bilo tudi včerajšnje zborovanje v Skoplju radikalnih pristašev ministra dr. Lazarja Markoviča. Dr. Marković je zborovalcem razčlenjeval opozicionalni sporazum s Hrvati kakor tudi sedanji sporazum, ki sta ga sklenila Cvetković in dr. Maček. Poudarjal je, da sporazum Cvetković-Maček daje vse pogoje za normalno politično življenje in da ga zato morejo odobriti tudi radikali. Poleg teh vprašanj je minister dr. Marković razpravljal tudi o potrebi združitve vseh radikalov. Pri tem je poudarjal, da je največ radikalov zbranih v JRZ. Nazadnje je minister napovedal, da bo vlada kmalu izdala nov zborovalni in združevalni zakon.

Politične svobode, ki jo uvaja vlada narodnega sporazuma, so se včeraj v obilni meri poslužile tudi posamezne opozicionalne skupine demokratske stranke, ki so še vedno pod vtisom Davidovičeve smrti. Shodov v pravem pomenu besede ni bilo, namesto njih pa so bili komemorativni sestanki. Največji tak sestanek je bil v Sarajevu, na katerem je govoril dr. Boža Marković o političnem udejstvovanju pokojnega Davidoviča in še o odnosih do Hrvatov. Pobijal je vse očitke, da so Srbi hegemonisti.

Pristaši radikalnega glavnega odbora so imeli med drugim sestanek na Klisu v Vojvodini. Vsi govorniki so nastopili proti ločitvi Vojvodine od Srbije.

Znani srbski levičar dr. Dragoljub Jovanović je včeraj v Belgradu ustanovil Narodno kmečko stranko, kateri je dal svoj čisto levičarski program, ki je najčistejša komunistična ideologija. V tej stranki je dr. Dragoljub Jovanović obdržal mesto glavnega tajnika, kljub temu da ostane šef stranke, za predsednika pa je dal izvoliti kmeta Radomirja Todoroviča, ki bo samo orodje v njegovih rokah. Jovanoviču se je posrečilo pridobiti za svojo politiko tudi starega srbskega zadružnika Mihajla Avramoviča. Tega so zborovalci izvolili tudi za častnega predsednika stranke. Navzočnost zastopnikov posameznih levičarskih skupin na tem ustanovnem občnem zboru: profesorja Divca kot zastopnika socialnih demokratov, dr. Ribara in dr. Smiljanića kot zastopnikov disidentov demokratske stranke, kaže da bodo vse levičarske skupine nastopale skupno pri vseh večjih političnih manifestacijah.

PAULA WESSELY
Willy Birgel in Paul Hörbiger
—:—:—
KINO UNION - Tel. 22-21

v najlepšem filmu ljubezni in patriotizma
MARIJA ILONA
Predstave ob 10.30 dopoldne (znižane cene) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Vojna na zahodu

V zraku

London, 18. marca. t. Reuter: V soboto zvečer so nemška letala poskusila vzdolž škotske obale bombardirati pomorske in vojaške cilje. Nemški bombniki so poskušali prileteti do mostu v Firth-of-Forthu. Bili pa so odbiti od britanskih lovskih letal. Nemška letala sploh niso prišla do tega, da bi imenovani most bombardirala.

Berlin, 18. marca. AA. DNB: Jutranji nemški tisk prinaša na prvem mestu z debelimi črkami postavljeno sporočilo vrhovnega poveljstva o uspešnem napadu nemških letalskih sil na Scapa Flow. Listi stočasno komentirajo Churchillov poskus, da bi z urednimi demantiji zmanjšal pomen tega nemškega napada. »Völkischer Beobachter« pravi, da je vsemu svetu jasno, katera stran govori jasno. List zlasti zanika vest, da bi bilo na napadu na Scapa Flow zbito eno nemško letalo. »Montag« piše v istem smislu in pristavlja, da je akcija nemških letalskih sil nov dokaz, da se letala uspešno pridružujejo delovanju podmornic.

London, 18. marca. t. Havas: V Londonu so danes objavili nove podrobnosti o napadu nemških letal na Scapa Flow. Več bomb je padlo na bližnja polja in travnike, kjer so bombe v zemljo izkopale prava žrela ognjenikov. V mesečni noči pa se je medtem v zraku razvijala borba med nemškimi in angleškimi letali. Noč pa so rezali številni krvavi zublji topovskih strelov protiletalskega topništva in vojnih ladij, ki so obstreljevala nemška letala. Zračna bitka je bila veličastna, posebno v nekaterih trenutkih.

Bern, 18. marca. t. Reuter: Angleška letala so danes dopoldne letela nad švicarskim ozemljem. Prvo letalo so opazili dopoldne ob 10.56 pri Bazlu, nato pa je letelo še nekaj časa ob nemško-švicarski meji in se nato vrnilo proti zapadu.

Drugo angleško letalo so ob 11.40 opazili pri Dubendorfu blizu Züricha. Obe letali so švicarski protiletalski topovi takoj začeli obstreljevati, nekaj švicarskih lovskih letal pa se je dvignilo, da bi spodili tuja letala.

London, 18. marca. AA. Reuter: Med poletom britanskih letal nad Helgolandom v soboto je eno izmed britanskih letal opazilo veliko število nemških pomožnih ladij pri Borkumu. Letalo se je z višine 2000 m spustilo na 30 m in bombardiralo nemške ladje. Ena od teh ladij je eksplodirala. Nato so baterije na ladjah in na obrečju začele streljati na letalo, toda letalo je kljub temu nepoškodovano pobegnilo.

London, 18. marca. t. Reuter: Uradno sporočajo, da so britanska vojna letala med dnevnimi ogledniškimi poleti napadla večje število sovražnih patrolnih ladij med Burkumom in Helgolandom. Dve sovražni letali, ki sta včeraj napadali ladje nedaleč od vzhodne škotske obale, sta bili napadeni od britanskih letal, nakar sta sovražnika odletela med oblake. Računajo, da sta bili obe sovražni letali poškodovani.

Na morju

London, 18. marca. AA. Reuter: Ker že ves mesec ni nobenih vesti o britanskem parniku Tibertom 5225 ton, računajo, da je parnik s posadko vred izginil.

Na suhem

Nemško vojno poročilo

Berlin, 18. marca. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: Vzhodno od reke Mozele in v obmejnem predelu južno od Zweibrückna smo odbili sovražne ogledne oddelke in je sovražnik imel nekaj izgub. Več vojakov smo ujeli. Oboje topniško delovanje je bilo danes živahnejše kakor prejšnje dni. Nemška letala so nadaljevala oglede nad francoskim in britanskim ozemljem. Na vzhodni obali Škotske so nemška letala izvršila več napadov na oborožene sovražne trgovinske ladje in na patrulne ladje. Neko patrulno ladjo smo potopili.

Bruselj, 18. marca. t. Reuter: Po vesteh iz Luksemburga so danes zjutraj močno obstreljevali s topovi. Francozi so obstreljevali Haramelsberg in Schneeberg, Nemci pa so obstreljevali kirschberški okraj.

Zahvala

Vsem, ki ste z obiski, zadnjim spremstvom in cvetjem počastili spomin naše nepozabne mame, gospe

Marije Kilar roj. Mally

ter v težkih dneh z nami sočustvujete, se od srca zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 19. marca 1940.

Žalujoči ostali

Komemoracija za pokojnim prof. dr. Pavlom Grošljem

Ljubljana, 18. marca.

Danes ob 18 je bila v zborični dvorani univerze komemoracija za pokojnim prof. dr. Pavlom Grošljem, velikim slovenskim naravoslovcem in docentom biologije na univerzi. Komemoracije so se udeležili poleg najožjih sorodnikov, gospe vdove in sina, brata in sestre, tudi predsednik Akademije dr. Nahtigal, zastopnik g. škofa kanonik dr. Župan, zastopnik g. bana insp. prof. Kranje, zastopnik g. župana g. podžupan dr. Ravnihar, zastopnik rektorja univerze prof. dr. Kušej z dekani in profesorji vseh fakultet, dalje predsednik Prof. društva prof. Grafenauer, zastopniki liceja in dijaštva, predvsem pa številni predstavniki naravoslovnih ved in zdravniških krogov. Akademski pevski zbor je pod vodstvom g. Marolta zapel za uvod Foersterjevo kantato »Umrl je mož«, nakar je govoril uvodno besedo v imenu Prirodoslovnega društva njegov predsednik univ. prof. dr. A. Košir, ki je poudarjal Grošljevo naravoslovno delo v okviru društva, predvsem pa njegovo urejevanje »Proteusa« in »Prirodoslovnih razprav«. Vse Grošljevo delo kot naravoslovca pa je predstavil in ocenil njegov prijatelj univ. prof. dr. Boris Zarnik iz Zagreba. Od prvih početkov do izrednih uspehov v širokem znanstvenem svetu, kjer bi se bil pri širših razmerah Grošelj gotovo razvil v enega prvih naravoslovcev, do zadnjih njegovih načrtov in besed: »Največji čudež je to, da nekaj sploh je; če bi se dalo vzrok temu ugotoviti, bi se nam razkrile vse skrivnosti,« je nam govoril predstavnik tega slovenskega naravoslovca, ki je nadkrili Erjavca. Nato sta dve učenki Mestne ženske gimnazije, gdč. Čučkova in gdč. Danilovičeva, deklamirali dve pokojnikovi pesmi (Pesem življenja in Jugoslovanska budnica), ki sta pričali, kako velik pesnik je živel v tem naravoslovcu, ki je družil v sebi znanstvenika in umetnika. Prof. Juš Kozak se je poslovil od njega kot prijatelja z nazorno očrtanim likom Grošljeve osebe in njegove človečnosti. V imenu njegovih poslušalcev na medicinski fakulteti pa je spregovoril nekaj besed med. Viktor Musek. Po sklepni pesmi Jac. Gallusa »Beati mortui«, ki jo je odpel APZ, je predsednik Prirodoslovnega društva, ki je memoracijo priredilo, z nemim poklonom zaključil žalno komemoracijo za velikim slovenskim naravoslovcem.

Zadeve ljubljanske univerze

Belgrad, 18 marca. m. V Belgrad je dopotoval rektor ljubljanske univerze g. dr. Matija Slavič z vseučiliškim tajnikom g. Sketljem ter je v prosvetnem ministrstvu posredoval o proračunskih zadevah ljubljanske univerze in o izpopolnitvi medicinske fakultete in zidanje akademske menze v Ljubljani.

V čast romunski delegaciji

Belgrad, 18. marca. AA. Snoči ob 22 je trgovinski minister dr. Ivan Andres priredil banket v hotelu »Srbski kralj« na čast romunski gospodarski delegaciji. Banketa so se razen ministrov Jona Crista in dr. Ivana Andresa udeležili tudi romunski poslanik, pomočnik trgovinskega ministra dr. Sava Obradović in vse uglednejše osebnosti našega javnega življenja. Zdravico je izrekel trgovinski minister dr. Ivan Andres.

V imenu romunske gospodarske delegacije je govoril minister za zunanjo trgovino Jon Cristu.

Belgrad, 18. marca. AA. Danes je romunska gospodarska delegacija z ministrom za zunanjo trgovino Jonom Cristom na čelu položila venec na grob neznanega junaka na Avali, potem se je pa odpeljala na Oplenac in se poklonila kralju Aleksandru I. Zedinitelju in mu položila venec na grob. Ob 12 so romunski gospodarski delegaciji na čast priredili kosilo na Oplencu. Danes ob 16 se romunska gospodarska delegacija odpelje v Bukarešto.

Društvo dramskih pisateljev

Belgrad, 18. marca. m. Na včerajšnjem občnem zboru Združenja jugoslovanskih dramatskih avtorjev je bil soglasno sprejet predlog Hrvatov, po katerem se bo Združenje jugoslovanskih dramatskih avtorjev razdelilo v tri avtonomna društva, ki bodo pa ustanovila svojo zvezo. Za reorganizacijo društva je bil izvoljen poseben odbor, v katerega sta od Slovencev izvoljena dramatska pisca Franjo Govekar iz Ljubljane in njegov namestnik Pavle Golia.

Sprememba davčnega zakona

Belgrad, 18. marca. AA. V davčnem oddelku finančnega ministrstva se je vršila pod predsedstvom pomočnika finančnega ministra Antona Filipančiča konferenca o izdelavi načrta za novo uredbo o spremembah davčnega zakona. Na konferenci so bili načelnik davčnega oddelka Josip Palič, vsi šefi odsekov in zastopniki industrijskih trgovinskih in obrtnih zbornic. Popoldne se bo konferenca nadaljevala.

Carinski dohodki

Belgrad, 18 marca. AA Dohodki carinskih blagajn so znašali v prvem desetdnevju meseca marca 24,891.504 din, v istem razdobju lanskega leta 36 mil. 13.281 din, to se pravi, da so letos za 11,121.697 din manjši kakor lani (to je za 30.88%). Od 1. aprila 1939 do 10. marca t. l. so carinske blagajne pobrale vsega skupaj 904.464.884 din. V istem času je proračun določil 979,242.500 din, to je za 74,777.616 din več.

Največja izbira na Gorenjskem!

S Finskega

Helsinki, 18. marca. AA. Reuter: Finski delegat Paasikivi se je danes popoldne odpeljal z letalom v Stockholm, odkoder bo prav tako odpotoval v Moskvo. Z njim so se odpeljali tudi prof. Vojonna, ki je takisto prisostvoval moskovski konferenci, in dva finska uradnika. Paasikivi bo izmenjal ratifikacijske listine mirovne pogodbe. To se bo zgodilo, kakor pričakujejo v sredo.

Helsinki, 18. marca. AA. Stefani: Finska vlada je sklenila ustanoviti tri nova mesta, ki bodo nosila imena *Viipuri*, *Hango* in *Sortavala*. V teh mestih se bo nastanilo prebivalstvo, ki se je izselilo iz istoimenskih mest, katera so pripadla Sovjetski Rusiji.

Rim, 18. marca. t. Havas: Sv. oče papež Pij XII je sprejel danes bivšega predsednika finske republike Svinhufvuda.

Prvi rezultat Brennerja

Daladier se snide v Genovi z Mussolinijem?

Rim, 18. marca. t. Reuter poroča: Tukajšnji krogi vztrajno zatrjujejo, da se bo Daladier sestal z Mussolinijem v Genovi jutri ali pa v sredo. Vendar pa uradnega potrdila o tej noviei še ni.

Pariz, 18. marca. t. Reuter poroča: Vest, da bi se moral Daladier jutri v Genovi sestati z Mussolinijem, tukaj odločno zanikajo. Poudarjajo, da je Daladier nocoj še v Parizu in da bo govoril jutri v zbornici.

Sumner Welles pri sv. očetu

Vatikan, 18. marca. AA. Stefani. Nekoliko pred 10. uro je prispel Sumner Welles v spremstvu Taylorja v Vatikan, kjer je bil sprejet z predpisanim ceremonialom. Ob 10 so Sumnerja Wellesa spremili v privatno biblioteko sv. očeta.

Rim, 18. marca. t. Reuter. Ameriški državni podtajnik Sumner Welles je bil dopoldne ob 10 sprejet pri sv. očetu papežu Piju XII. Navzoč je bil pri razgovoru tudi Rooseveltov veleposlanik Taylor. Razgovor pri sv. očetu je trajal eno uro. Wellesa so v Vatikanu sprejeli z običajnimi častmi.

Po razgovoru je Welles odšel k državnemu tajniku kardinalu Maglioneju in ostal pri njem pol ure.

Rim, 18. marca. t. Reuter. Nocoj bo guverner mesta Rima priredil slavnostno večerjo na čast Wellesu. Welles bo odpotoval iz Rima jutri zvečer in se bo v sredo s parnikom »Conte di Savoia« odpeljal v Newyork.

London, 18. marca. t. Reuter. Britanski tisk se obširno bavi z bivanjem Sumnerja Wellesa v Evropi. Večina listov spravlja delovanje Wellesa v zvezo z nemško željo, da bi se sklenil mir. Listi trdijo, da je Nemčija izročila Wellesu nove mirovne predloge.

»Times« pravi v svojem uvodniku: Enodušno prepričanje političnih krogov je, da je na Wellesa naredilo globok vtis stališče zahodnih demokracij, kakor tudi ostale informacije, ki jih je pri tej priliki dobil v Evropi.

Poslanica predsednika Roosevelta, katero je javnosti poslal v soboto zvečer po radiu, je tako nedvoumna, da se iz nje jasno vidi, kaj predsednik Združenih držav misli glede zmage v sedanji vojni.

Tatarescu je razložil smernice romunske politike

Bukarešta, 18. marca. AA. Rador: Predsednik romunske vlade Tataresco je imel zvečer radijski govor in je rekel naslednje:

Naš narod želi mir. Vprašanje miru prevzema vse naše misli in vso našo skrb. Mi želimo mir, ki bo spoštoval pravice. Naša volja izvira iz naših pravic, ker smo ostvarili narodno edinstvo in pretrgali vse verige suženjstva. Sedaj smo gospodarji romunskih tal, za katerih obrambo smo pripravljeni v vsakem trenutku storiti svojo najvišjo dolžnost. Naša vztrajnost in naši napori so rodili sad, ker imamo danes manj skrbi kakor včeraj, kajti velik del težav, ki so se pojavile, smo že premagali.

To smo dosegli ne samo zaradi naporov vlade, ki se je pod modrim vodstvom kralja trudila, da bi ojačila naše prijateljske vezi in vse postojanke Romunije na mednarodnem polju, temveč tudi zaradi solidarnosti in rodoljubja, o čemer je Romunija podala dokaze. Prav tako smo zaradi moči naše vojske mogli jamčiti za našo neodvisnost in nedotakljivost.

Nato je Tataresco poudaril napor, ki mu ni enakega, *da je namreč bilo za vojaške namene izdanih 30 milijard lejev izrednih kreditov.* Tataresco se je nato obrnil do vseh romunskih delavcev, naj bi tudi oni delali pri organizaciji dela v domovini, kajti vojska zahteva, da delavci povečajo svoje napore, da bi bila proizvodnja večja.

Nato je Tataresco priporočal, naj bi se računalo tudi na potrošnjo in je s tem v zvezi poudaril: Presežek proizvodnje bomo spremenili v dobrine za izmenjavo in si bomo na ta način zagotovili izplačila za našo oborožitev. Ko je poudaril srečne rezultate, ki jih je vlada dosegla s svojo politiko za notranjo pomiritev, ja Tataresco zaključil govor z besedami: *Tako torej lahko nadaljujemo z našo akcijo za materialno konsolidacijo in za moralno utrditev. Pa naj nam prinese bodočnost kar koli, mi bomo trdno vztrajali pri izvajanju naših sklepov.*

Za mir v notranjosti

Bukarešta, 18. marca. AA. Rador: Tataresco je govoril po radiu. V svojem govoru je rekel med drugim:

Potreba po pomiritvi slej ko prej vodi ves naš trud. V bližnji preteklosti so se dogodili dogodki, ki so razžalostili dušo našega mirnega, dobrega in miroljubnega naroda. Sovraštvo in nasilne doktrine so prevevale romunsko mladino in jo pognale v neodpustljive grehe. Že prvi dan svojega delovanja je vlada izjavila, da je treba opustiti vsako sovraštvo in da postanemo bratje pri stremljenju za obnovo notranjega miru. Apel vlade ni ostal brez odziva. Namesto sovraštva in maščevalnosti, se je pojavila želja po miru in edinosti. Zmagali so imperativi nacionalne solidarnosti. To danes vsi vidijo. V tej novi atmosferi je vlada lahko priklicala velik del izrednih ukrepov. Na stotine mladine se je vrnilo k svojemu delu in vlada upa, da bo v kratkem zavladal mir povsod.

Kako se godi ljudem pod sovjetsko okupacijo

Potniki, ki so prišli te dni iz Poljske, zesedene od Sovjetov v Bukarešto, so povedali zanimive stvari o volivnem gibanju za vrhovni sovjet v Moskvi ali, kakor bi se po naše reklo, parlament — če bi bilo v Sovjetski uniji sploh mogoče govoriti o kakšnem parlamentu. Vrhovni sovjet se bo zbral v Moskvi 29. marca. Sovjetska vlada je uprizorila veliko propagando za volitve, toda ljudstvo je popolnoma brezbrižno. Da poljsko prebivalstvo ne mara za sovjetski režim, se razume samo po sebi. Toda tudi Ukrajinci so proti njemu, predvsem zato, ker jih žali njegovo brezboštvo. Saj so Ukrajinci bivše Galicije znani po svoji veliki udanosti katoliški veri in svojemu vzhodnemu obredu, od Sovjetov pa jih je odbil seveda tudi krvavi teror znane GPU. Informatorji so povedali, kako so v več primerih častniki in vojaki rdeče armade, ko so vkorakali v te kraje, svarili prebivalstvo pred GPU in mu svetovali, naj raje beži, kakor da čaka teh neusmiljenih rabljev.

Ljudstvo se skoraj popolnoma vzdržuje vsakih manifestacij v prid sovjetizma in se le v redkem številu udeležuje shodov, če ni naravnost primorano, to je, prignano. V mnogih krajih so komunistični govorniki govorili praznim dvoranam. Ker tudi v vzhodni Poljski obstoja iredenta, kakor na zapadu, čeprav vsakdo plača z glavo, kogar zalotijo, ponoči potrgajo vse volivne lepake.

GPU ima v zasedenih krajih neomejeno oblast in zapira vsakogar, o katerem je znano, da ne odobrava komunizma, ali pa da je brezbrižen, zakaj, kakor v Nemčiji, tudi v Sovjetski Rusiji smatrajo brezbrižnost le za krinko, pod katero se skriva opozicionalno mišljenje. Ječe so zato prenapolnjene, ne da bi ljudje vedeli, za katero konkretno dejanje morajo čepeti v ječi. Največ je zaprtih ukrajinskih intelektualcev, študentov in duhovnikov, pa tudi veliko žensk, kmetov in delavcev. Vsak dan odpeljejo vlaki arestante v Sovjetsko unijo neznano kam. Tudi komunistična propaganda je v rokah GPU, ki nastopa, kjer je treba, pod varstvom rdeče armade in hoče ubiti ljudem v glavo komunizem s palico. Ker manjka živil, ki jih je mogoče dobiti samo po najbolj oderuških cenah, je prebivalstvo še bolj razkačeno proti režimu, ne more pa seveda storiti ničesar. Vendar je v nekaterih krajih, kjer je GPU preveč izzivala, prišlo do krvavih rabuk. GPU pa seveda poroča Kremlju, da se komunizem čudovito hitro širi in da je prebivalstvo zanj tako pridobljeno, da bodo volitve izkazale veliko zmago Ljeninovega evangelija...

Poljska uradna agencija Pat pa poroča tudi o agitaciji za brezboštvo v litovskih krajih, ki so jih zasedli Sovjeti. Tudi tukaj je ta propaganda zelo huda, ker si Litovci ne pustijo vzeti svoje katoliške vere. To velja seveda tudi za Poljake. Vseh katoliških in unijatskih duhovnikov so zaprli in odpeljali v Sibirijo Sovjeti 3679. Seveda so Sovjeti zaprli tudi vse katoliške šole in tiskarne ter ustavili liste.

Osrednja organizacija brezbožnikov v Moskvi je zahtevala od sovjetske vlade, da takoj zapre vse katoliške cerkve in kapele v zasedenem litovskem, beloruskem, ukrajinskem in poljskem teritoriju ter da naj dá polnega razmaha brezbožni organizaciji, ki toži, da je bil režim v tem pogledu do zdaj »veliko premil«. Zahtevala je tudi, da naj se vsem duhovnikom, ki so še prosti, prepove vsako izvrševanje dušnega pastirstva, da se prepovejo tudi krsti, cerkvene poroke in pogrebi ter da se zapleni še vsa cerkvena imovina, kolikor je še je, in da naj se v poljskem jeziku izdaja brezbožni dnevnik. Vlada naj v ta namen da na razpolago izredna sredstva.

Vlada se za to še ni odločila, ker hoče postopati previdno in polagoma, brezbožni organizaciji pa se mudi po terorističnih sredstvih zato, ker je splošno mnenje, da se katoliki in unijati na bivšem teritoriju Poljske na noben način ne bodo dali zapeljati v komunistično brezboštvo.

Praznik zaupanja in udanosti

Razen Marijinih praznikov ni katoliškemu ljudstvu noben praznik tako ljub, kakor Jožefov. Zanimivo je, da nahajamo njegov god v koledarjih zapadne in vzhodne cerkve zaznamovan šele od devetega stoletja dalje. To ne pomeni, da bi v prvih stoletjih kristjani ne bili častili očeta rednika Jezusovega, njegovo češčenje je le spričo premnogih mučenikov, ki so za Kristusovo vero prelili svojo kri, ostalo v ozadju. V srednjem veku se je pobožnost v čast sv. Jožefu bujno razcvetela, dominikanci pa so bili tisti, ki so mu posvetili 19. marec. Postal je pravi ljudski svetnik, davno preden je papež Gregor XV. leta 1421 dan češčenja Jožefovega povzdignil v zapovedani cerkveni praznik in njegovo podobo oziroma kip najdemo po mnogih cerkvah katoliškega sveta že ob prelomu starega in srednjega veka. Nešteto redovnih družin in bratovščin nosi njegovo ime in veliko krščanskih dežela, kakor na primer Španija, Češkoslovaška, Avstrija si ga je izbralo za svojega varuha, leta 1870 pa je papež Paj IX. sv. Jožefa izbral za varuha vsej katoliški Cerkvi. Praznik sv. Jožefa spada kakor nalašč v postni čas, ki je čas premišljevanja, molka in ponižnosti. Tudi sveti Jožef je bil molčeč, skromen in je v tihoti vršil svoj poklic; evangeliji nam ne poročajo iz njegovih ust niti ene same besede, ampak samo poročajo, kako je bil vseskozi pokoren Bogu. Ubogal je božji besedi brez ugovora. Sv. Jožef je podoba plemenitega, zvestega in na samega sebe ne ozirajočega se izpolnjevanja dolžnosti. Prav nas čas bi se moral vmisliti v ta svetli zgled pokorščine, brezmejne vere in vdanosti. Posnemajmo sv. Jožefa, ki je prestal najhujše čase v brezmejnem zaupanju v modro božjo previdnost.

BABYMIRA krema

se uspešno uporablja zoper spuščaje, rane, praske, opekline, hraste, lišaje in vse nečistosti kože pri otrocih in odraslih. Naglo suši od znoja ali mokrenja opaljeno in odrgnjeno kožo.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah po ceni din 10·— za škatlico.

Ždanov, visoki uradnik

sovjetskega zunanjega ministrstva.

Zadnje čase se večkrat imenuje **Ždanova**, kot enega najvplivnejših sovjetskih diplomatov. Njega smatrajo za tvorca sovjetsko-finske mirovne pogodbe. Ždanov je po rodu Rus. V inozemstvu smatrajo, da je njegovemu vplivu in delu treba pripisati ekspanzijo Sovjetije na Baltiku in na Finskem.

Ribbentrop pojde v Moskvo

Stockholm, 18. marca. b. Posebni dopisnik »Afton Bladeda« čuje, da bo nemški zunanji minister Ribbentrop še ta teden odpotoval v Moskvo. Glavni njegovi razgovori se bodo nanašali na razširitev osišča na Moskvo, prizadevanja za zbližanje s Turčijo in povečanje trgovine z Romunijo, Irakom in Afganistanom.

Širijo se govorice, **da bosta na razgovore v Moskvo povabljena tudi turški zunanji minister Saradzoglu in romunski zunanji minister Gafencu.**

Angleški gospodarski strokovnjak odpotoval v Rim

Rim, 18. marca. b. Tu so sprejeli poročilo, da je britanski zastopnik finančnega ministra Playfair na poti v Rim, kjer bo načel trgovinska pogajanja z Italijo.

Nove sovjetske zahteve

Stockholm, 18. marca. t. Reuter. Moskovski dopisnik lista »Aften Bladet« trdi, da se v Moskvi stalno širijo vesti, da misli Sovjetska Rusija dobiti svobodne luke v severnem delu Atlantika, prav tako pa tudi na zahodni obali Švedske. Dopisnik pravi, da je sovjetska vlada že uradno glede tega vprašanja poslala svoje zahteve Švedski in Norveški.

Daladier pri Lebrunu

Pariz, 18. marca. t. *Predsednik vlade Daladier je danes bil pri predsedniku republike Lebrunu in se z njim pogovarjal nad eno uro.*

Belgija ostane nevtralna

Bruxelles, 18. marca. t. Reuter. Danes je govoril belgijski zunanji minister Spaak. V svojem govoru je najprej poudaril, da so stališče Belgije priznali vsi njeni sosedi. Francija in Anglija ter nato Nemčija so nam dale poroštva za to, da ne bo nikdo kršil našega ozemlja. Ta politika nam je prihranila šest mesecev vojskovanja.

Globoko sem prepričan in trdno verujem, da se nam bo tudi v bodočnosti posrečilo ohraniti to stališče.

Nato je Spaak omenil še notranje politične probleme Belgije in govoril o plačah uradnikov in o nalogah dovoza prehrane. Opozoril je na navodila, ki se jih mora prebivalstvo točno držati za slučaj izpraznitve tega ali onega dela ozemlja.

Ob koncu je govoril o zakonu proti komunistom in ostro napadal delovanje plačancev Kominterne.

»Dan vojske« v Nemčiji

Berlin, 18. marca. AA. DNB: V vseh nemških mestih so včeraj zelo svečano proslavili dan vojske. V Berlinu je mnogo meščanov obiskalo vojašnice. Pri tej priliki je bilo prodanih 2 in pol milijona znakov v korist sklada za zimsko pomoč.

Izjava v spodnji zbornici

„Mirovna konferenca je nemogoča"

London, 18. marca. AA. Reuter: Na današnji seji spodnjega doma je delavski poslanec Henderson vprašal predsednika vlade, ali more kot predsednik, vlade dati zagotovila, da se ne bo delal pritisk na finsko vlado zaradi tega, ker je sprejela sovjetske pogoje. Na to vprašanje je odgovoril v imenu predsednika vlade pomočnik zunanjega ministra Butler, ki je med drugim rekel:

Nemogoče je predvideti v tem trenutku cilj in obseg kake mirovne konference. Na ponovno zahtevo Hendersona pa je Buttler odklonil odgovor, kar se tiče Finske. Buttler je prosil člane spodnjega doma, da počakajo do jutri, ker bo na jutrišnji seji o priliki debate o zunanji politiki Chamberlain govoril o Finski.

London, 18. marca. t. Reuter: Na seji spodnjega doma je neki konservativec vprašal ali obstoji načrt za hitro pomoč Turčiji v primeru, da bi bilo njeno ozemlje ogroženo. Pomočnik zunanjega ministra Buttler je odgovoril, da sta Velika Britanija in Francija po določilih čl. 1 pogodbe o vzajemni pomoči primorani podpreti Turčijo v primeru, če bi zašla v sovražnosti s katero od evropskih držav ali pa bi bila napadena od kake tretje sile. Način te pomoči sedaj tri vlade proučujejo. Poslanec je nato vprašal, ali je Turčija zastopana v vojaških razgovorih med poveljnikom vzhodne vojske in predsednikom vlade južnoafriške zveze generalom Smutsom. Buttler je odgovoril, da teko posveti tudi s Turčijo.

„Angleška vlada „caplja za dogodki"

London, 18. marca. b. Konservativni »Daily Mail« objavlja danes proti angleški vojni politiki napad, kakršnega še noben list v Angliji ni objavil, odkar so se pričele sovražnosti z Nemčijo. List pravi:

Vsi znaki kažejo, da so vsi dogodki vedno skok pred odločitvami angleške vlade. Angleška vlada caplja za dogodki. To pomlad smo pričeli z diplomatskim porazom na Finskem. Naš prestiž je strahovito trpel. Odmev v nevtralnih državah je zelo neugoden, čeprav se sedaj z vsemi silami trudimo, da bi prestiž zopet dvignili v trenutku, ko nad Romunijo lebdi novo nemško taborišče. Naša diplomacija omahuje in kaže svojo nesposobnost. Češka, Poljska in Finska pa so dokaz, da nismo samo na diplomatskem, temveč tudi na vojnem področju v obrambi.

Irski atentati v Londonu

London, 18. marca. AA. Reuter. Davi so našli poleg električnega stebra na Grosvenorskem trgu v zahodnem delu Londona sedem patron melinita. Razstrelivo zaradi vlage ni eksplodiralo. Očitno gre za poskus atentata irske republikanske armade. Aretirali so tri osumljence.

Poljska protestna nota

London, 19. marca. t. Havas: Poljski veleposlanik v Londonu je poslal britanski vladi dve protestni noti glede nezakonitih ukrepov, ki jih je Nemčija uvedla na Poljskem. V prvi noti protestira proti nezakoniti zaplembi imetja Poljakov na tistem delu Poljske, katerega je zasedla Nemčija, v drugi pa zaradi zaplembe zgodovinskih in umetniških predmetov, to je slik, rokopisov, knjig, preprog itd. Nota pripominja, da bodo Nemci verjetno poskušali te predmete prodati v tujino in zraven nota poudarja, da sta poljska država odn. poljski državljani zakoniti lastniki teh predmetov.

Chamberlainov rojstni dan

London, 18. marca. t. Reuter. Predsednik vlade Chamberlain je danes dobil številne brzojavke za svoj 71. rojstni dan. Opoldne je bil Chamberlain na seji vladnega vojnega odbora, popoldne pa je na seji spodnje zbornice odgovarjal na številna vprašanja.

Pozor! Staro železo, kovine, rabljene stroje, cunje, papir kupuje po zelo visokih cenah, kar se blagovolite prepričati, tvrdka Justin Gustinčič - Maribor, Ulica kneza Koclja in podružnica Tezno, vogal Ptujske in Tržaške ceste.

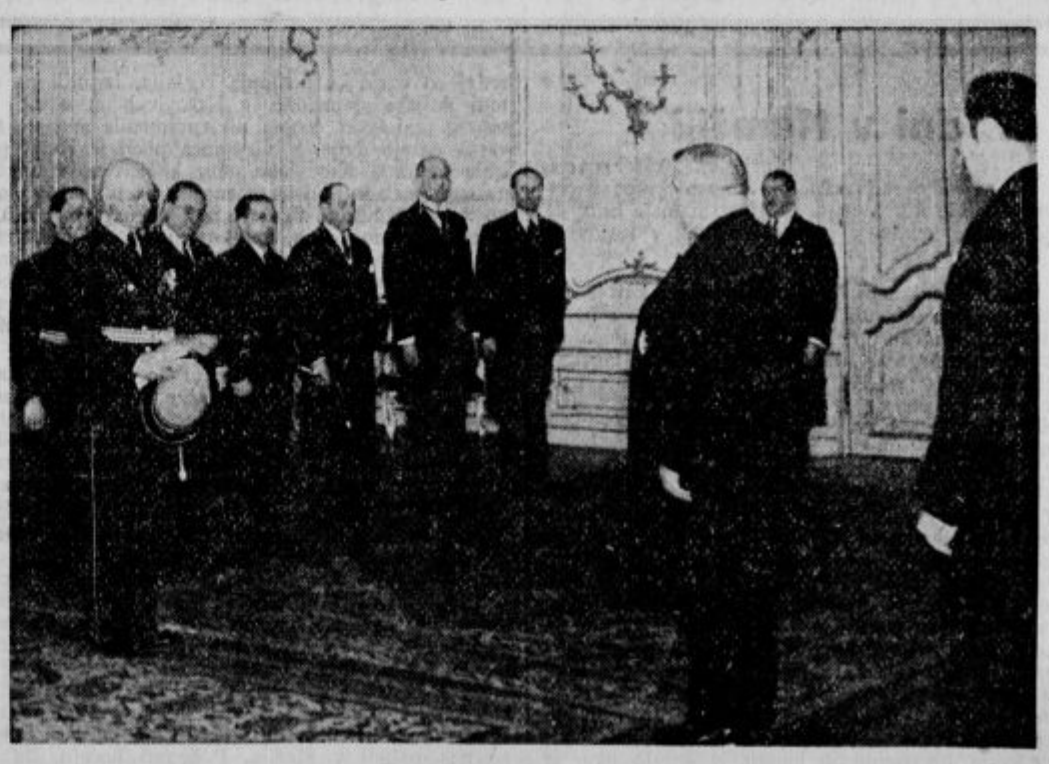

Proslava prve obletnice samostojne Slovaške republike dne 14. marca 1940 v Bratislavi. — Svečan sprejem diplomatov pri predsedniku republike dr. Tisu. Predzadnji z desne strani (veliki) je diplomatski zastopnik Jugoslavije g. Stanoje Simić. Prvi, ki ima nagovor, je nemški poslanik g. Hans Bernhard, ki je bil svoj čas nemški konzul v Ljubljani.

Gospodarstvo

Naše gospodarstvo v januarju in februarju

Iz najnovejšega mesečnega statističnega poročila Narodne banke za januar posnemamo, da je indeks cen na debelo zopet narastel id 93.3 v januarju 1940 na 94.9 v februarju (1926 — 100. Pripominjamo, da je znašal indeks septembra 1939 76.6 točke in da je torej do februarja narastel za 18.3 točke ali za 23.9%. Cene rastlinskih proizvodov so od januarja na februar narasle od 91.7 na 97.0 (avgusta 1939 75.7), povišale so se torej od začetka vojne sem za 29.4% Indeks cen živine in proizvodov je padel od januarja na februar od 85.3 na 83.6 (avgusta 1939 je znašal 68.0), zvišanje v primeri z začetkom vojne znaša 22.9%. Nadalje je narastel indeks cen industrijskih proizvodov od januarja na februar 1940 od 95.5 na 96.5 (avgusta 1939 je znašal 78.3). Povečanje znaša torej 23.4%.

Tudi indeks cen na drobno izkazuje od januarja na februar zvišanje, toda v manjši meri: od 93.6 na 94.9 (avgusta 1939 — 81.7). Indeks cen na drobno, ki nam kaže približno tudi razvoj življenjskih stroškov, je torej od začetka vojne sem narasel za 16.2%.

Na denarnem trgu vidimo veliko naraščanje prometa: tako je v virmanski promet Narodne banke in Poštne hranilnice znašal januarja 1940 11.940 (1939 — 8.722) milij. din, žirovni računi so pri Narodni banki izkazali povečanje prometa od 5.474 na 8.098 milij. din.

Naložbe zasebnih bank na žirovnih računih pri Narodni banki so se zmanjšale od 538 milij. din na koncu decembra 1939 na 455 milij. din na koncu januarja 1940. Hranilne vloge pri Poštni hranilnici od 1.023 na 2.006, skupne vloge pa od 10.187 na 10.130 milij. din. Nasprotno pa kažejo čekovni računi pri Poštni hranilnici povišanje od 1.973 na 2.173 milij. din in so s tem dosegli rekordno število.

Povprečna rentabilnost državnih papirjev se je od januarja na februar 1940 zmanjšala od 6.91 na 6.84%, kar pomeni povišanje tečajev državnih papirjev.

Glavne postavke 50 največjih bank izkazujejo od decembra 1939 na januar 1940 zmanjšanje gotovine od 848 na 754 milij. in menečnih posojil od 1.238 na 1.78 milij., nasprotno pa so posojila v tekočih računih zvišala od 2.945 na 3.050 mili. din. Skupne vloge so narasle od 3.448 na 3.481 milij. din, upniki pa znižali od 2.260 na 2.216 milij. din.

V prometu so značilne naslednje številke za januar 1940 (v oklepajih podatki za decemb. 1939): število natovorjenih vagonov 120.000 (154.000), v naše luke je prišlo ladij za 931.000 ton (1,042.000), v rečnem prometu pa je bilo prevoženih samo 392.000 (72,523.000) tonskih kilometrov.

Obtok kovanega denarja se je s koncem decembra zvišal na 983 milij. din, do konca januarja pa je še nadalje narastel na 1.000 milij. din, šele februarja se je zmanjšal na 934 milij. din, kar pa je bilo nadoknadeno s povečanjem obtoka bankovcev od 9.798 na 10.072 milij. din.

Ustanovitev jugoslovansko-romunske trgovske zbornice v Belgradu

V soboto dopoldne je bila v slavnostni dvorani belgrajske trgovinske zbornice ustanovljena na slavnosten način jugoslovansko-romunska gospodarska zbornica v Belgradu. Pred začetkom svečanosti sta prispela minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres, ki je zastopal kr. vlado, ter zunanji minister Cincar Marković. Nekoliko pozneje je prispela romunska gospodarska delegacija na čelu z romunskim ministrom za zunanjo trgovino Jonom Cristom. Po pozdravnem govoru predsednika Brankoviča je spregovoril romunski minister za zunanjo trgovino Jon Cristu, ki je dejal:

Srečen sem, da se nahajam v Belgradu. Če pogledamo statistiko o zunanji trgovini zadnjih let, lahko ugotovimo, da se nam je s skupnimi napori, ki so bili v skladu z Balkanskim sporazumom, posrečilo dvigniti obseg izmenjave blaga med našima dvema državama. Ne ljubim prav preveč številk, toda včasih povedo več kakor vse besede. Po romunskih podatkih se je od leta 1935., ko je vrednost romunskega izvoza v Jugoslavijo znašala 180,460.000 lejev, zvišala na 431,820.000 lejev v letu 1939. Romunski uvoz iz Jugoslavije se je v istem času dvignil od 45,328.000 na 233,366.000 lejev. Navzlic temu lepim rezultatom pa obstojajo še velike možnosti pospešitve medsebojne trgovine. To je razlog, da z največjim veseljem pozdravljam ustanovitev te mešane trgovinske zbornice, ki je poklicana igrati prvovrstno vlogo in tesnejše povezati med seboj romunske in jugoslovanske gospodarske kroge.

Nato je govoril jugoslovanski minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andres, ki je v začetku svojega govora izrazil iskreno željo za prijateljskim sodelovanjem Romunije in Jugoslavije na gospodarskem polju. Zahvalil se je romunskemu ministru za zunanjo trgovino Cristu, da je našel v sedanjih težkih časih čas, prispeti v Belgrad in posvetiti toliko pozornosti razvoju jugoslovansko-romunske zunanje trgovine. Veselim se tudi, je dejal dr. Andres, da vidim, da so tu prisotni številni gospodarstveniki in predstavniki romunskega gospodarskega življenja, ki bodo v neposrednem sodelovanju z nami pomagali, da se gospodarska izmenjava med obema državama zviša in dobi oni obseg, ki bi odgovarjal proizvajalnim možnostim obeh držav. Jugoslovanska zunanja trgovina z Romunijo se je gibala doslej v precej skromnih mejah. Od jugoslovanskega uvoza odpadeta na Romunijo samo 2 odstotka od izvoza pa komaj 1 odstotek. Jasno je, da ne moremo biti zadovoljni s tako majhno zunanjo trgovino z našo sosedo. V interesu obeh držav je, da se medsebojna izmenjava blaga zviša, posebno še, ker obstojajo za to številni predpogoji, narava je bogato obdarovala tako Romunijo kakor Jugoslavijo. Obe državi razpolagata s številnimi surovinami in drugimi proizvodi za izvoz. Med obema državama obstojajo dobre prometne zveze po železnicah in rekah. To so najboljši pogoji za širše sodelovanje na gospodarskem polju. Razlog, da se gospodarsko sodelovanje z Romunijo doslej ni dovolj razvilo je v tem, da se doslej nismo dovolj med seboj spoznali. Gospodarski krogi obeh držav so slabo obveščeni o medsebojnih poslovnih možnostih. Ne vežejo jih zadostne trgovske zveze, ki obstojajo z drugimi narodi. Naši gospodarstveniki le neradi zapuščajo stare zveze in iščejo nova tržišča. Jugoslovansko-romunska trgovinska zbornica mora to nadoknaditi ter dati večji polet gospodarskim zvezam naših poslovnih ljudi. Otvoritev romunsko-jugoslovanske gospodarske zbornice prihaja o pravem

Naš trgovinski minister dr. Andres govori ob otvoritvi zbornice

času. Sodelovanje se mora razviti tudi v smeri skupne prodaje na inozemskih tržiščih, tako da bi se izključila medsebojna konkurenca, ki nam ne more koristiti. Nazadnje bi bilo zanimivo proučiti pogoje, pod katerimi bi se dalo skupno kupovati v inozemstvu ono blago, ki ga Romunija in mi uvažamo.

Nato je govoril predsednik romunsko-jugoslovanske gospodarske zbornice iz Bukarešte Dimitrij Negela, ki je pozdravil prisotne v imenu zveze romunskih trgovinskih in industrijskih zbornic. Mi smo lahko zadovoljni, je dejal nadalje, da se v tem težkem času, ko obstojajo za mednarodno trgovino največje težave, ki jih prej nismo poznali, postavljajo v tem delu Evrope osnove za sodelovanje, in to čim tesnejše sodelovanje na gospodarskem polju. Mi imamo skupne ideale in interese. Ne dvomim, da bomo, ko se bomo bolje spoznali in ko se bomo zavedali našega in vašega gospodarstva, v bodoče še tesneje sodelovali. Želimo, da bi imele vodeče osebnosti, ki kujejo z mešanimi trgovinskimi zbornicami nov obroč edinstva, uspeh, ki bo uspeh nas vseh.

Nato je govoril veleposlanik kraljevine Romunije na našem dvoru Viktor Cadere, ki je med drugim dejal: Mogoče bi lahko bil kdo presenečen, da smo prišli tako pozno in izpolnili šele danes to vrzel. Toda želja je obstojala že davno in najti je bilo treba samo priliko, da se ustvari. Sedaj se začenja praktično delo z določenimi cilji. Polje dela jugoslovansko-romunske zbornice je široko in želim, da bi bilo to delo plodno.

Izpremembe v taksni zakonodaji

Ministrski svet je predpisal uredbo, s katero se menjajo nekatera določila taksnega zakona. Predvsem je znižana taksa na uslužbenske pogodbe na pol odstotka, če gre za ročne delavce in sploh slabše plačane delavce. Nadalje je dovoljeno plačevanje takse v 4 obrokih, če znaša taksa več kot 100 din.

Za upravna sodišča je važno določilo, da lahko vzamejo v pretres tudi nezadostno ali sploh netaksirano pritožbo, kakor se to dogaja že pri rednih sodiščih.

V zvezi z novo trošarinsko zakonodajo je uvedena posebna taksna stopnja za skladišča vina in žganja. Taksa za odobritev skladišča znaša 1000 dinarjev. Če znaša letni promet do 100 hl se plača ena četrtina, od 100—300 hl polovica, za promet nad 300 hl pa ves znesek. Taksa za skladišča žganja je urejena prav tako po višini prometa. Letna skladiščna taksa znaša za skladišča vina z letnim prometom do 100 hl 150 din, do 300 hl 300 din, 300—500 hl 500 din in za promet nad 500 hl 1000 dinarjev. Za skladišče žganja znaša letna taksa pri prometu do 30 hl 150 din, 30—100 hl 250 din, 100 do 300 hl 500 din in nad 300 hl 1000 din.

Važno za davkoplačevalce!

Vse davkoplačevalce uslužbenskega davka in narodno-obrambnega fonda opozarjamo, da sta izšli po najnovejši davčni noveli z dne 22. decembra 1939 popolnoma izpremenjeni novi tabeli za plačilo.

1. tedenskih ponavljajočih se dohodkov in narodni obrambni fond.

Cena vsaki tabeli je samo 1 dinar. Dalje priporočamo tudi nove tiskovine za plačilo.

uslužbenskega davka in narodno-obrambnega fonda,

sestavljene po najnovejših davčnih predpisih. Pola stane 1.50 din. Vse navedene, kakor tudi druge davčne tiskovine se naročajo v

Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Vinska razstava in vinski sejem v Šmarju pri Jelšah. V nedeljo dne 7. aprila in v ponedeljek dne 8. aprila priredijo Vinarske podružnice šmarskega okraja vinsko razstavo s sejmom v dvorani Katoliškega doma Otvoritev razstave in sejma bo v nedeljo 7. aprila ob 9. uri. Razstavljene bodo vse vrste lahkih namiznih in sortiranih vin iz okrajev Šmarje pri Jelšah, Kozje in Rogatec. Predvsem pa bodo zastopana vina iz Virštanja, Tinskega, Roginske gorce in Kostrivnice, ki so že znana po svoji dobri kakovosti.

Borze

Dne 18. marca 1940.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 5,807.965 din, na belgrajski 4.33 milij. din. V efektih je bilo prometa v Belgradu 560.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaji:	
London 1 funt	164.70— 167.90
Pariz 100 frankov	93.05— 95.35
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Ženeva 100 frankov	995.00—1005.00
Amsterdam 100 gold.	2349.50—2387.50
Bruselj 100 belg	751.75— 763.75
Ljubljana — Svobodno tržišče:	
London 1 funt	203.47— 206.67
Pariz 100 frankov	115.01— 117.31
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Ženeva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 gold.	2901.78—2939.78
Bruselj 100 belg	928.44— 940.44
Ljubljana — Zasebni kliring:	
Berlin 1 marka	14.70— 14.90
Zagreb — Zasebni kliring:	
Solun 100 drahem	30.75 denar
Belgrad — Zasebni kliring:	
Solun 100 drahem	30.45— 31.15

Curih. Belgrad 10, Pariz 949, London 10.74, Newyork 446, Bruselj 75.775, Milan 22.525. Amsterdam, 236 87, Berlin 178.70, Stackholm 106.25, Oslo 101.30, Kopenhagen 86.125, Sofija 5.50 ponudba, Budimpešta 79.50 ponudba, Atene 3.30 ponudba, Carigrad 3.55 ponudba, Bukarešta 3.40 ponudba, Helsingfors 700 ponudba, Buenos-Aires 104.75.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 431 —432.50
v Zagrebu 432 —435
v Belgradu 432.50—433.50

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 96—97.50 (96), vojna škoda promptna 432—435, begluške obveznice 77.50 denar. dalm. agrarji 70.71.50, 4% severni agrarji 50.50 denar, 6% šumske obveznice 66.50 denar, 8% Blerovo posojilo 98 denar, 7% Blerovo posojilo 90 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 10 denar, 7% stab. posojilo 95 denar.

Delnice: 7.550—7.700 (7.650 brez kupona), Trbovaljska 235—236 (235), Gutmann 50 denar, Slad. tov. Osijek 170 denar, Isis 30—32 (30).

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100 denar, agrarji 53 denar (53.50), vojna škoda promptna 432.50—433.50 433), begluške obveznice 77.25—77.75, dalm. agrarji 71.75—71.75 (71.75, 71.50), 4% severni agrarji 6% šumske obveznice 70—71, 8% Blerovo posojilo 100 denar, 7% Blerovo posojilo 92 denar, 7% posojilo Drž hip. banke 102 denar, 7% stab. posojilo 97 50 denar.

Delnice: Narodna banka 7.650 denar (brez kupona), Priv. agrarna banka 194.50—195.50 (195, 196).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tend. neizpremenjena. Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Dol. Logatcu dne 14. marca 1940. Voli I. vrste din 5—6, voli II. vrste din 5, voli III. vrste din 4—0, telice I. vrste din 6, telice II. vrste din 5, telice III. vrste din 4. krave I. vrste din 5, krave II. vrste din 4—5, krave III. vrste din 3—4, teleta I. vrste din 8, teleta II. vrste din 7, prašiči špeharji din 10—12, prašiči pršutarji din 9—10 za 1 kg žive teže — Goveje meso I. vrste din 12, goveje meso II. vrste din 10, goveje meso III. vrste din 8, svinjina din 14, slanina din 20, svinjska mast din 18—20, čisti med din 16—20, goveje surove kože din 8, telečje surove kože din 9, svinjske surove kože din 7 za 1 kg. — Pšenica din 2.50, ječmen din 2, oves din 1.80, koruza din 1.50—2, fižol din 5—5.50, krompir din 1.50—2, lucerna din 0.75, seno din 0.75—0.80 slama din 0.40, jabolka I. vrste din 6, II. vrste din 5, III. vrste din 4, pšenična moka din do 4, koruzna moka din 2, ajdova moka din 4—5 za 1 kg. — Drva din 80—100 za 1 kub. m, jajca din 1.50 za liter komar, mleko din 1.75 za liter, surovo maslo din 32—34 za 1 kg

Če podpišete 6%-ne obveznice za javna dela in državno obrambo po emisijskem tečaju 95% pri Državni hipotekarni banki in njenih podružnicah

boste prispevali

za obrambno silo države, za trasiranje novih železnic, za gradnjo sodobnih cest, za izvajanje izboljševalnih del, za napredek poljedelstva, za izpeljavo asanacijskih del

in s tem za splošen napredek države

D. P.: 4

17 dni v Nemčiji

Gleiwitz, 29. februarja.

Z največjo radovednostjo smo pričakovali potovanje v Gornjo Šlezijo. Obetano nam je bilo, da pojdemo na nekdanje poljsko ozemlje v Katovice.

Šlezija

Zato smo komaj čakali, da vidimo, kaj je naredila vojna v Gornji Šleziji, kjer je rudnik poleg rudnika, železarna poleg železarne in je vse skupaj skoraj nepretrgano industrijsko mesto. Gostota prebivalstva je izredno velika. Sama nekdanja pruska provinca Šlezija je imela leta 1933. 128.4 prebivalce na kvad. kilometer. Sam okraj Oppeln, pod katerega spada industrijsko ozemlje, je imel gostoto 152.6 prebivalca na kvad. kilometer. Nekdanja poljska provinca Šlezija je imela po štetju leta 1931. 307 prebivalcev na kvad. kilometer. Mesto Katovice samo je imelo 127.300 prebivalcev, nadalje Chorzow 102.000, na nemški strani Hindenburg (leta 1938.) 128.000, Gleiwitz 115.000, Beuthen 99.000 itd. Šlesko bogastvo temelji na premogu, ki je sicer nekoliko slabši kot rurski, vendar spada še vedno med najboljše vrste. Poleg tega pa ima Šlezija mnogo železne rude, še več pa cinkove in svinčene rude. Vse to bogastvo je bilo leta 1922. razdeljeno med dve državi: Nemčijo in Poljsko. Meja je šla po majhnih naravnih razlikah med rudniki in tovarnami in kamor je segalo oko, je že na drugi strani videlo nove dimnike, nova mesta in naselja.

Carinska poslopja so stala ob prometnih cestah, le majhni potočki so delili obe državi. Toda sedaj so carinska poslopja izginila, izginili pa so tudi poljski spomeniki v Katovicah in ostali so prazni podstavki. Vojna ni izpremenila mnogo, tovarne delajo dalje, le vladajoča plast je zopet postala nemška. Katoviške ulice kažejo nove napise na trgovinah in poljska imena ter nazivi se umikajo postopno nemškim. Sveža barva na napisih priča o najnovejših dogodkih, mnogo trgovin pa je zaprtih in preplakatiranih z nemškimi plakati. Ko smo vprašali za vzroke, smo izvedeli, da so to ali poljska podjetja, ali pa tudi številna judovska. Zatemnitve v Katovicah ni, dočim je na nekdanji nemški strani nepopolna zatemnitev.

Tako na nemški strani kot na poljski so nam pokazali predvsem premogovnike z modernimi napravami, jeklarne, topilnice svinca in cinka (elektroliza cinka je zelo napredovala) ter tovarno dušika v Chorzowu, ki je ozko zvezana z imenom prejšnjega predsednika poljske republike g. Ignaca Moscieckega.

Pa še nekaj smo opazili: mnogo selitev. Nemški uradniki, nemški inženirji, nemški preddelavci se selijo na poljsko stran, da organizirajo zopet proizvodnjo in priključijo Šlezijo v nemški sistem, da tudi iz nekdanjega poljskega dela Šlezije napravijo delavnico, ki bo pomagala Nemčiji voditi gospodarsko vojno.

Šleska težka industrija, zlasti na nekdanji poljski strani je imela že od nekdaj mnogo gospodarskih stikov z nami, zato je tudi razumljivo, zakaj so nas peljali v Šlezijo. Pokazati hočejo, da je šleska industrija lahko zopet nabavni vir za nas. Je pa še veliko ovir, preden bo do tega prišlo. Predvsem je neurejeno še mnogo vprašanj iz nekdanjega poljsko-jugoslovanskega prometa. Nemci imajo pa interes, da se zlasti vprašanja plačil urede čimprej. Citatelji gospodarskega dela se gotovo spominjajo, da smo bili v prometu s Poljsko znatno pasivni, kar nam je pustilo za dediščino velik pasivni klirinški saldo. Vprašanje je, kako se bo vključila Šlezija v nemški plačilni sistem, ker bodo prihajali za kompenzacijo v poštev drugi predmeti, kot so prihajali v poštev za Poljsko in tudi ves gospodarski in klirinški sistem z Nemčijo funkcionira drugače kot z nekdanjimi poljskimi pokrajinami.

Danes je Šlezija važna za Nemce, ker jim omogoča velike dobave premoga. Na raznih postajah in na poti z Dunaja smo videli cele vlake italijanskih voz (F. S.), natovorjene z nemškim premogom za Italijo, pa tudi mnogo naših vagonov je nosilo dragi šleski premog v našo državo, ker je pomanjkanje vagonov v Nemčiji izredno občutno. Skoraj vsak industrijec nam je tožil o pomanjkanju vagonov, kar ovira dovoz surovin za šlesko industrijo, pa tudi odvoz proizvodov šleske industrije. Zima je vse to še izredno poostrila. Novo pa je v Šleziji tudi, da se grade nove naprave za izdelovanje sintetičnega bencina, kar je danes najvažnejša gospodarska naloga Nemčije. Dragoceni premog naj daje tudi še bolj dragoceni bencin za pogon letal, ki naj odločijo v vojni. Polagoma se vzidava tudi šleska industrija v organizacijo zlasti nemške težke industrije, ki je kot znano zelo popolna.

Dva dni v Gornji Šleziji sta prekmalu minila in žal ni bilo časa še za marsikaj, kar bi se dalo videti, še manj pa je bilo časa za stik z ljudmi, ki bi nam opisali izpremembo in prehod v današnje stanje...

Katastrofalna železniška nesreča pri Ozlju

60 m dolg plaz se je vdrl na mimoidoči osebni vlak Dva vagona padla v narasło Kolpo - Smrtne žrtve še niso ugotovljene, vendar pa je število veliko manjše kakor se je prvotno mislilo - Hudo ranjenih je 10, lažje pa 24 potnikov

Metlika, 18. marca.

Ljubljansko železniško ravnateljstvo ne pomni tako hude železniške katastrofe, kakor se je zgodila v zgodnjih jutranjih urah v nedeljo med postajama Ozalj in Zaluka. Zadnja takšna železniška nesreča, ki je bila še neprimerno hujša po posledicah, čeprav javnost zanjo ni zvedela, je bila leta 1916 med svetovno vojno, ko je veliki transportni vlak z ranjenci med postajama Zagorje in Trbovlje padel v Savo. Tedaj je v decembru mesecu hudournik razdrl železniško progo in vlak je zavozil ponoči v velik kup grušča, ki ga je nanesel hudournik na progo, zaradi česar je vlak iztiril in so vsi vagoni padli v Savo. Tedaj je bilo okrog 100 mrtvih. Seveda poročila o tem niso prišla v javnost.

Nesreča, ki se je zgodila v nedeljo zjutraj, je prav podobna tej nesreči. Zanimivo pa je, da jo je povzročila višja sila, tako da niti pri največji pazljivosti in vestnosti železniškega osebja nesreče ni bilo mogoče preprečiti. Jutranji potniški vlak, ki po rednem voznem redu odhaja iz Karlovca ob 4.06 proti Ljubljani, je odpeljal iz Karlovca z malo zamudo. To zamudo je podaljševal in prišel v Ozalj ob 4.34. Iz Ozlja je odpeljal s 26 minutno zamudo proti Zaluki, kamor bi moral priti po treh minutah vožnje. Zaluka je od Ozlja oddaljena komaj dobre tri kilometre.

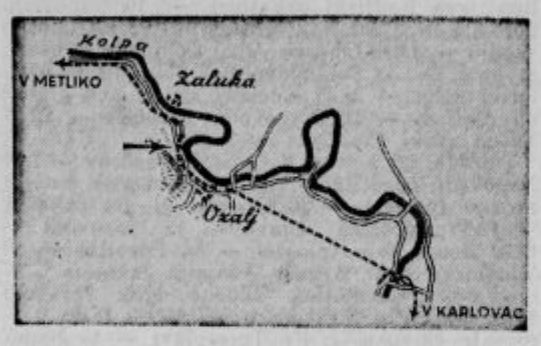

Železniška proga Zaluka—Ozalj. Puščica kaže, kje se je zgodila nesreča.

Na progi, ki pelje ves čas ob lepi dolini Kolpe, sta dva predora. Proga je tudi večkrat močno zasekana v kamenite stene, ki štrlijo v nebo. V ranih jutranjih urah je pregledoval odsek Zaluke progo in jo po predpisih obšel pred prihodom vlaka. Tedaj ni opazil nič sumljivega.

Kaj pripoveduje progovni čuvaj

Progovni čuvaj na postaji Zaluka Ivo Rujevčan je prihitel na mesto nesreče komaj nekaj minut potem, ko se je utrgal plaz. Takole pripoveduje:

»Na postaji Zaluka sem pričakoval potniški vlak, ki je imel priti iz Karlovca nekaj minut pred peto uro. Moral bi priti že ob 4.30, toda imel je nekaj minut zamude. Minuta, v kateri bi moral priti vlak, je minila, toda vlaka ni bilo od nikoder. Telefoniral sem na postajo Ozalj. Tam so mi povedali, da je kompozicija že krenila s postaje in da bi morala biti že v Zaluki. Tedaj sem zaslišal, da se telegrafske žice nekam čudno tresejo. Stekel sem na prosto in v naslednjem hipu zaslišal silovit hrušč. Čeprav je mesto, kjer se je pripetila nesreča, oddaljeno več sto metrov od postaje, je bil hrušč tako silovit, da me je popadla zona. V hipu sem se spomnil, da se je najbrž vlaku pripetila nesreča. Takoj sem stekel nazaj na postajo in poskušal priklicati Ozalj. Toda zaman, niti telegraf, niti telefon nista funkcionirala, ker so bile žice pretrgane. Zaslutil sem, da se je moralo dogoditi nekaj strašnega...

Ponovno sem stekel v noč vzdolž proge. Tedaj pa sem že zaslišal obupne klice: »Na pomoč! Na pomoč!« Tedaj sem bil že prepričan, da se je dogodila katastrofa. Od razburjenja so mi prišle solze v oči. Drhteč po vsem telesu sem tekel, kolikor sem mogel, po progi naprej in se pri tem spotikal ob pragovih, padal, vstajal. Ves obnemogel sem pritekel v bližino Ozaljskega brega, kjer sem srečal prve ljudi. Bili so okrvavljeni in v prvem jutranjem svitu so se zdeli kakor čudne prikazni. Jokali so in klicali. »Kaj se je zgodilo?« sem vprašal. — »Stena se je zrušila na progo, vlak je zdrobljen, nekaj vagonov je padlo v Kolpo,« je odgovoril neki moški, ki je podpiral ranjeno žensko.

Približal sem se mestu nesreče. Ob prvem jutranjem svitu se mi je nudila strašna slika. Lokomotiva je ležala prevrnjena tik ob Kolpi, poleg nje pa službeni vagon, ves razbit. Videl sem nadalje del vagona, ki je štrlel iz reke, onega drugega pod vodo pa sploh ni bilo videti. Ljudje so bili okrvavljeni in silno preplašeni. Klicali so mi in me prosili za pomoč. Videl sem nekatere, kako so plavali po reki in se bližali bregu. Na drugem koncu so vojaški obvezniki reševali ljudi iz vode. Začutil sem, da sem prav jaz poklican za reševanje teh nesrečnežev. V teku sem se vrnil na postajo in spet poskušal telefonirati, toda tudi to pot zaman. Prebudil sem dva svoja tovariša, od katerih je eden stekel v Ozalj, da bi alarmiral ljudi, drugi pa v Komarno. Medtem so že pričeli prihajati na postajo prvi ranjenci. Poskušal sem jim lajšati usodo, toda ne vem, ali sem v tem uspel. Zdi se mi, da sem se v tisti polovici ure postaral za pet let...«

Na progo se je zvalilo ogromno kamenja in grušča, ki se je odtrgal od stene iznad proge. Proga gre na tem mestu ob desnem bregu reke Kolpe in je ostro zasekana v skalnato steno, ki pa ni kompaktna, ampak ima veliko špranj, v katerih je rdeča zemlja. Velika skupina skladov se je utrgala in padla na progo, tako da so na njej obležali velik kvadri, skoraj kot hiša veliki. V to gmoto je zavozila lokomotiva, se postavila nekoliko postrani in obstala. Uradni voz se je z vso silo zaril v lokomotivo in se skoraj popolnoma zdrobil. Še bolj zdrobljen je bil prvi potniški vagon. Tudi drugi potniški vagon, ki je zadel v sprednjega, je bil hudo poškodovan. Vrglo ga je po bregu navzdol, tako da je s sprednjim delom obtičal v Kolpi. Prav tako je tretji potniški vagon padel na strmi breg in obtičal na njem. Četrti vagon je bil vagon II. razreda in ga je prav tako vrglo raz pobočje. Peti vagon so naslednji vagoni stisnili in ga močno razbili.

Nepopisljivi prizori

Med reševanjem, pri katerem so požrtvovalno pomagali zlasti vojaki in tudi železniško osebje, ki je po srečnem naključju ostalo nepoškodovano, je bilo videti prizore, ki si jih skoraj ni mogoče zamisliti. Tako je doživel železniški delavec Peter Osoja, ki se je slučajno peljal v uradnem vagonu, prizore, ki jih ne bo nikdar pozabil. Ob strahovitem sunku je padel na tla in potegnil za seboj vlakovodjo, ki je bil z njim v istem vagonu. V istem trenutku je trčil potniški vagon v uradni vagon in ga popolnoma razklal. Na veliko srečo sta oba zletela iz vagona in ostala popolnoma nepoškodovana. Takoj, ko sta prišla k sebi, sta zaslišala kričanje in vpitje. Osoja je pogledal po bregu navzdol in videl, kako polovica osebnega vagona gleda iz vode. V njem je neka mati obupno klicala: »Pomagajte, pomagajte! Rešite mi vsaj otroka!« Osoja je naglo skočil po bregu navzdol, ji odvzel otroka ter ga odnesel na varno. Nato se je ponovno vrnil in hitro rešil še mater, prav tako skozi okno. Bila je ranjena. Mož ponesrečenke je kar na lepem sam prilezel iz vode in se je prav tako na čudovit način rešil iz vagona, ki je tičal v vodi. Drugi potniški vagon, ki je prvi padel po bregu proti reki, je popolnoma padel pod vodo.

Po približno desetih minutah mrzličnega reševanja je med strašno zmedo tistih, ki so preživeli katastrofo, zgrmel drugi plaz kamenja in grušča na lokomotivo. Ta plaz je povzročil, da se je lokomotiva prevalila po bregu navzdol, zadela v vagon, ki je bil že do polovice v vodi, in ga popolnoma potisnila v vodo. Prav tako je potegnila lokomotiva za seboj tudi priključeni tender in uradni voz in tretji potniški vagon, ki je bil dotlej še na trdem pobočju. Lokomotiva se je ustavila tik ob Kolpi, tako da je dimnik že v vodi, kolesa pa gledajo navzgor proti progi in nebu.

Žalosten pogled — Prva pomoč

Pogled na razbitine je bil žalosten. Vagoni so bili stisnjeni drug na drugega in drug ob drugega, skoraj vsi na istem mestu ob kamenitem plazu. Prvo pomoč so nudili kmetje iz Ozlja in kmetje iz Kamanje. O nesreči so bile naglo obveščene postaje Ozalj, Kamanje, Karlovec, Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Ljubljana. Najprej je prišla pomoč iz Karlovca. Od tam je naglo privozil posebni vlak z reševalnim osebjem. Zaradi bližine je ta vlak privozil že ob tričetrt na 8 zjutraj. Čeprav je kraj nesreče že na ozemlju ljubljanskega železniškega ravnateljstva, se je osebje zagrebškega ravnateljstva požrtvovalno lotilo dela in nudilo vso svojo pomoč ranjencem, ki so bili dotlej samo za silo spravljeni na varno. Ob 7 zjutraj je odpeljal že tudi reševalni vlak iz Novega mesta pod vodstvom šefa novomeške sekcije **ing. Novaka.** Iz Novega mesta so se z istim vlakom odpeljali na pomoč tudi zdravniki **dr. Polenšek, dr. Ropas** in **dr. Küssl.** V Črnomlju je še vstopil **dr.** Malnerič, v Metliki pa **dr. Omahen,** ki so vsi skupaj odšli, da nudijo ranjencem prvo pomoč. S karlovškim vlakom, ki je prvi privozil na kraj nesreče, pa sta odpotovala **dr. Tuškan** in **dr. Polak.** Novomeški reševalni vlak je privozil ob tričetrt na 9. Vsi zdravniki so imeli obilo posla. Hudo ranjenih je bilo 6, lažje ranjenih pa okrog 13, kar je popolnoma razumljivo, saj je bilo vseh prvih šest vagonov popolnoma razbitih.

Grozna novica se bliskovito širi

Novica o železniški katastrofi se je z bliskovito naglico razširila po bližnji in daljni okolici, zaradi česar je ljudstvo prihitelo naglo na oba brega in opazovalo reševalna dela. Nabralo se je nad 1000 ljudi. Vozili so se tudi s čolni po Kolpi in si od blizu ogledovali v Kolpo potisnjeni vagon ter skušali ugotoviti, če je v potopljenem vagonu še kak ponesrečenec.

Delavci čistijo progo

Karlovški reševalni vlak je odpeljal tudi manj poškodovani vagon v Ozalj ter na ta način malo očistil progo. Čez dan so potem delavci, ki jih je bilo okrog 50, čistili progo in zbrali skupaj razbitine posameznih vagonov, nato pa so se lotili čiščenja proge same.

Plaz, ki se je usul na progo, je bil dolg kakih 60 metrov in na najvišji točki nad progo visok približno 3 in pol do 4 metre, proti bregu pa naravno še višji, saj je bil vse skupaj velik stožec grušča, ki se je sesul na progo. Najprej so delavci pričeli razstreljevati velikanske skale, ki jih ni bilo mogoče premakniti in odstraniti s proge. Istočasno pa so morali na visokem in strmem pobočju podirati vse naprej moleče skale, ki so grozile, da se spet zrušijo na progo. To je bil grozeč previs, ki so ga morali naglo odstraniti. Menijo, da se je na progo najprej usulo kakih 250 kubičnih metrov grušča in peska. Med delom pa so delavci in minerji ponovno razstrelili še okrog 200 kub. metrov kamenja v steni, ki se je tudi še sesula na progo. Na ta način so preprečili novo nevarnost. Vsega skupaj bo treba torej odstraniti okrog 500 kub. metrov kamenja in grušča. Delo gre prav hitro izpod rok. Do ponedeljka opoldne so delavci že zažgali 220 min. Minirati morajo predvsem velikanske bloke kamenja, ki ga drugače ni mogoče zvaliti v Kolpo. V popoldanskih urah so že odkopali progo toliko, da se na nekaterih mestih vidi, s kako strahovito silo je kamenje padlo na progo ter je na pragove privite železniške tračnice popolnoma zvilo, kakor da bi z njimi nekdo igral harmoniko. Vsa proga še ni popolnoma očiščena, bržkone pa jo bodo očistili docela v noči od pondeljka na torek. V torek popoldne bo bržkone že toliko popravljena, da bo mogoče spustiti že prvi direktni vlak iz Ljubljane proti Karlovcu. Doslej se je ves promet vršil s prestopanjem.

V nedeljo dopoldne je prispel na kraj nesreče tudi železniški ravnatelj iz Zagreba g. **inž. Terček,** ob pol 4 popoldne pa ban hrvatske banovine **dr. Šubašič.** Iz Karlovca je v nedeljo popoldne prišla tudi sodna komisija z državnim tožilcem in preiskovalnim sodnikom, ki pa so v glavnem mogli dati le navodila, kako je treba postopati, ko bodo začeli dvigati vagon iz vode, v katerem so verjetno tudi trupla ponesrečencev. V pondeljek dopoldne pa so prišli na kraj nesreče glavni ravnatelj jugoslovanskih železnic **inž. Jojič Dimitrije** in pomočnik prometnega ministra **inž. Matko Schneller** ter ravnatelj ljubljanske železniške direkcije **inž. Rudolf Kavčič.** Ogledali so si pospravljalna dela, ki so v polnem teku in dali potrebna navodila za nadaljno čiščenje in ureditev proge. Ob pol 3 popoldne pa je prišla čez Zagreb in Karlovec posebna reševalna garnitura iz Maribora, ki je pripeljala s seboj velik 30 tonski žerjav, s katerim bodo dvignili s pobočja železniške vagone in lokomotivo. Reševalna garnitura obstoja iz petih vagonov, v katerih imajo reševalci svoje spalnice in vse potrebno orodje za težko in naporno delo. Skupino 14 najbolj izvežbanih moči vodi **inž. Šaupah.**

Žrtve nesreče

Koliko žrtev je zahtevala ta železniška nesreča, še ni točno ugotovljeno, vendar pa je povsem dognano, da **so bili prvotni glasovi o žrtvah zelo pretirani.** V naslednjem podajamo imena hujše in lažje ranjenih oseb, ki so se vozili s tem vlakom, prav tako pa nekatere podatke, ki dajo slutiti, kdo je izgubil pri tej nesreči življenje.

Hudo ranjeni so naslednji: Miroslav Šiler. Zlomljeno ima ključno kost, obe nogi v stopalu, poškodovano ima glavo in tudi obe roki; Mirko Perlič je dobil poškodbe na glavi, nogah in na hrbtu, Peter Linarič je dobil poškodbe na glavi, na obeh nogah in v notranjosti, Marko Gorič poškodbe na rokah, glavi in hrbtu, Stanko Horvat poškodbe v trebuhu, zlomljeni pa ima obe nogi v sklepih, Mirko Pilah je dobil poškodbe na glavi, roki, zlomljeno pa ima tudi desno nogo, Mihael Kustrin je dobil poškodbe na glavi, na obeh nogah, v kolku pa se mu je izpahnila kost, Josip Gruden je dobil hude poškodbe na glavi, leva roka pa je zlomljena, Dragotin Jakovac ima zlomljeni dve rebri, Zlatko Demšar je dobil poškodbe na glavi, na licu in na obeh nogah. Vsi ti ranjenci so bili prepeljani s prvim reševalnim vlakom v karlovško bolnišnico, kjer so v skrbni negi.

Poleg tega pa so bili lažje ranjeni še naslednji: Franc Tkalec iz Zagreba, Slavko Borič, Josip Berkovič, Anton Borič, Niko Lenarič in Juro Pavlovič, vsi iz Jezerana, Dušan Marinkovič iz Triglja, Andrija Krupotič, Konrad Krupotič, Juraj Prtič iz Krivega pota, Joško Povh iz Novega mesta, Stjepan Bajac iz Hrnetiča, Ivan Kraševec iz Skrada, Josip Oberman iz Karlovca, Marija Jeričel iz Zagreba, Marija Sabljarič iz Karlovca, Marija Facan iz Karlovca, Ivan Klasič iz Klasa, Ana Grerovac iz Karlovca, Ignjac Majdenac iz Sv. Jane, Mihajlo Milošinovič iz Netretiča, Janko Čereščak iz Sv. Jane, Jurij Babič iz Neretiča, Jakob Marinovič, profesor iz Smedereva. Vsi ti ranjenci so bili izročeni v domačo nego.

Kar se tiče pogrešanih poročajo, da so našli zvezek učenca 2. razreda brodarske strojne šole v Bakru, **Marjana Goriška.** O njem ne ve nihče, kje je in ni izključeno, da je utonil, ako morda ni njegov zvezek nosil kak njegov tovariš. Istočasno so tudi našli naročilno knjigo tvrdke Bregar & Krek iz Ljubljane za njenega potnika Josipa Pečnika, ki je za to tvrdko potoval in sklepal kupčije. Tudi o njegovi usodi ni nič znanega. Železniško osebje je našlo vse Pečnikove stvari, le njega nikjer niso mogli najti. Zadnji posel je Plečnik sklenil 12. t. m. v Gradcu pri Črnomlju, kar izhaja iz njegove naročilne knjige.

Krožile so govorice, da je bilo v prvem vagonu nad 20 potnikov. Danes prepričujejo, da so delavci, ki so se nahajali v tem vagonu, izjavili, da je bil vagon, v katerem so bili in ki je padel v Kolpo, prazen. Kakor hitro je lokomotiva naletela na kamenje, so delavci poskakali iz vagona in nudili pomoč ostalim potnikom. Bilo jih je 12, ki so skočili iz vagona, štirje delavci pa so ostali v njem in niso hoteli iti ven. Ko je pozneje vagon zletel v Kolpo, je voda odnesla delavce iz njega, ker so bili vsi na hodniku. Ti so si s plavanjem rešili življenje. V dveh do treh dneh pa bodo itak ugotovili, če to, kar pripovedujejo delavci, drži ali ne. Ljubljansko železniško ravnateljstvo je poslalo na kraj nesreče tudi svojega potapljača, ki bo preiskal notranjost vagona.

Škoda, ki jo je povzročila sedanja katastrofa, znaša okrog 200.000 din, kar ne predstavlja posebno velik znesek za železniško ravnateljstvo ter ni v nobenem sorazmerju s trpljenjem in živčno potrtostjo onih, ki jih je nesreča doletela.

Vzrok nesreče

Ravnatelj zagrebškega železniškega ravnateljstva inž. Vekoslav Terček je po pregledu nesreče izjavil, da se je skalovje zrušilo zaradi tega, ker je bilo hudo zmrznjeno, sedaj pa se je pričel led med razpokami polagoma topiti ter se je skalovje zrahljalo. Bil je le nesrečni slučaj, da je skalovje zagrmelo na progo ravno v trenutku, ko je privozil vlak. On celo domneva, da je morala večja množina grušča pasti celo na sam vagon. Vagon, ki je padel v Kolpo, je bil skoraj 15 minut zunaj in so imeli potniki priliko, da se rešijo.

Po poizpovedbah prič je bilo v vagonu, ki je padel v Kolpo, 16 delavcev, večinoma iz Jezerana, ki so šli na delo v Črnomelj. Dvanajst od njih se jih je rešilo in so se pozneje zbrali na postaji Zaluka. Štirje delavci so izginili, vendar pa so pozneje ugotovili, da so se tudi ti pripeljali v Karlovec. Eden izmed njih je celo izjavil, da ni nobenega delavca več v vagonu.

Železniška proga Karlovac-Bubnjarci je stara 28 let in se do lanskega leta ni na njej pripetila nobena nesreča. Skoraj točno pred letom dni se je na istem mestu, kakor se je dogodila nedeljska katastrofa, odkrušil večji plaz, ki pa je povzročil samo gmotno škodo. V neposredni bližini kraja nesreče je bilo pred leti dovoljeno lomljenje kamenja in se zdaj nahaja kakih 50 metrov stran železniški kamnolom, v katerem dan za dnem minirajo kamenje. Eksplozije, ki se vrste druga za drugo, rahljajo zemeljske plasti in verjetno je ravno ta kamnolom eden od vzrokov, da je prišlo do nedeljske katastrofe. Na onem mestu je ogrožena tudi državna cesta, ki vodi nad železnico v višini 20 metrov, od kamnoloma pa je oddaljena komaj pet metrov. Ta cesta je bila zgrajena pred dvema letoma.

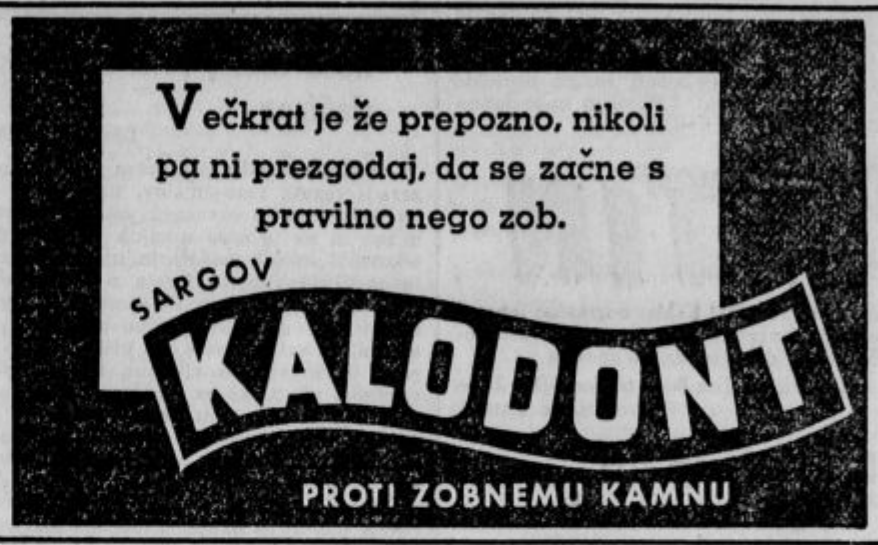

Kako dolgo še?

Kako dolgo bo še poleg voznega reda na progi Čakovec—Dolnja Lendava vozni nered, tako se popolnoma upravičeno sprašuje vsa javnost. Saj niti v prometni pisarni več ne vedo, kdaj bo privozil vlak in kdaj odšel, kaj šele potniki, ki morajo ali v z nezdravim zrakom nasičeni čakalnici ali pa zunaj na mrzlem vetru čakati po dve uri na odhod vlaka. Pošta še vedno prihaja v poznih popoldanskih urah v D. Lendavo ali pa celo šele drugi dan n. pr. čaposis »Slov. Gospodar« in dr.; odhaja pa seveda še vedno vsa naša pošta preko Zagreba v Slovenijo, pa ne da bi mislili, da je večina pošte dirigirana za banovino Hrvatsko, razmerje je namreč sledeče, kakor smo imeli priliko opazovati: po 3—4 vreče iz in v Slovenijo in le samo po ena vreča za Hrvaško. Skrajni čas je že, da se merodajni činitelji spomnijo, da je Dolnja Lendava pač večji kraj kakor Mursko Središče ali Vratišinec ali Krištanovec, saj je sedež vseh okrajnih uradov, je kot obmejni kraj tudi trgovsko zelo razgibano. V naših zahtevah smo zelo skromni: Železniška uprava naj nam da zopet dopoldanski par vlakov, ki je itak po »veljavnem« voznem redu predviden, s tem bo storila silno veliko uslugo tudi vsem onim, ki zdaj ne morejo potovati v Slovenijo, ampak v Zagreb. Pri popoldanskem vlaku pa naj skrbi, da se bo redno uveljavljal veljavni vozni red, ne pa kakor doslej vozni nered.

Ob državni meji smo — ne pozabimo tega —, tujci prihajajo k nam; kakšne vtise odnesejo od nas seboj, si lahko mislimo! Torej malo več upoštevanja za vozni red v obmejnem kraju že radi ugleda države je nujno potrebno in to čimprej; pa tudi malo več razsvetljave v večernem vlaku, ne kakor se je začelo prakticirati zadnji čas. Na pritožbo pa dobi potnik še odgovor: »Pa vam ni treba priti sem.«

Ne pozabite, da nas sosedje z budnim očesom opazujejo! Pričakujemo pa že vsaj za praznike zopetno uveljavljenje obstoječega voznega reda! Tudi Lendava je v okviru ne samo Slovenije, ampak v okviru države, kjer mora promet zastopati skupne interese.

Bevkovi majki v spomin!

Vsi smo upali, da bomo aprila praznovali Tvojo devetdesetletnico. Sama bi jo bila rada doživela, menda zato si se skoro dva meseca borila s smrtjo in ji kljubovala. Omagala si. In sedaj se že skoro teden dni dviga na litijskem grobišču nova gomila, v zimi vsa zasuta s cvetjem, z rožami. Vedno si ljubila cvetje. Rožice so bile povsod, na Tvojem vrtiču, v Tvoji sobici in sedaj so na Tvojem grobu. Kdor bo šel mimo Tvoje hišice, bo nekaj pogrešal. Nekoga bo manjkalo. Dobrotna vrtnarica se ne bo več sklanjala med gredami cvetja.

Škoda Te je, dobra majka! Trije rodovi žalujejo za Teboj. In koliko je že sivih mož, v najrazličnejših poklicih, posvetnih in duhovskih, ki so šli kot mladi študentje skozi Tvoje poštene, skrbne roke, ki si jim bila v Ljubljani prava študentovska mati. Veliko dobrega si v svojem dolgem življenju storila, imela pa nisi od življenja ničesar. Vzrastla si v bornih razmerah, po pičlih štirih letih srečnega zakona Te je čakalo trilinšestdeset let vdovstva, osamelosti in trdega dela. Življenje Ti ni prizanašalo z udarci, umrl Ti je sin, pokopala si hčerko. Prenesla si vse, delala dobro, kjer si mogla, pomagala in se žrtvovala pri raznih društvih in ustanovah.

Če bi še živel pokojni pesnik Simon Gregorčič, in če bi Te poznal, bi ti gotovo zložil spominčico: Vrli ženi v spomin. Posebno, če bi vedel, kako si ga kot zavedna slovenska mati častila. Njegova slika je visela v Tvoji sobici, na mizi pa so vedno ležale njegove Poezije. Tudi to je bilo značilno za Tvoj plemeniti značaj.

Odpočij se, majka, od dolgega življenjskega pota in Bog Ti bodi plačnik!

Škofja Loka

Prosvetno društvo v Škofji Loki je bilo v letošnji dobi izredno delavno in je priredilo tudi 16 izredno važnih in zanimivih prosvetnih večerov, ki so bili vedno zelo dobro biskani, s čimer so naši ljudje dokazali, da se zanimajo za vsa aktualna vprašanja. Dr. T. Debeljak je predaval o svojih potovanjih po svetu, poročnik Rupnik o plinskih napadih, V. Demšar je imel dvoje predavanj o Ameriki, dr. Ahčin o komunizmu, dr. Kuhar o zunanji politiki, dr. Eržen o kočevskem problemu, dr. Hubad o higieni žene in o vitaminih, dr. Bohinc o zgodovinski in zemljepisni legi Slovenije. Janko Mlakar o Dolomitih, Vinko Zaletel o zanimivostih iz Makedonije itd. Zaključno predavanje pa je imel dr. Ivo Pirc: Naroda rast — zdravje družin. Večino predavanj so spremljale skioptične slike.

Naši fantje so se že vso vnemo pripravili na akademijo, ki bo danes ob 9.30. Tudi mladci bodo danes položili svojo prisego Bogu in narodu. Akcija za nov prosvetni dom tudi lepo napreduje. Na belo nedeljo bomo pa videli na društvenem odru dramo »Izdaja pri Navarin«, za katero se igralci vneto pripravljajo.

Umrlo je letošnje leto v naši fari že 23 oseb. Zato že vsi nestrpno pričakujemo pomladi, ki naj prinese več zdravja in sončnih dni.

Drobne novice

Koledar

Torek, dne 19. marca: Jožef, ženin M. D.
Sreda, dne 20. marca: Aleksandra mučenica; Janez Parm.
Četrtek, dne 21. marca: Veliki četrtek. Benedikt; Serapion.

Novi grobovi

† **V Ljubljani je umrl gospod Karel Kieslich,** profesor III. drž. realne gimnazije. Zemski ostanki rajnega bodo blagoslovljeni danes ob pol desetih dopoldne v cerkvi sv. Krištofa, odkoder se razvije sprevod do bežigrajske gimnazije. Tam bodo krsto naložili na avtofurgon in jo odpeljali v Studence pri Mariboru, kjer bo v sredo pogreb. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **V Martinju v Prekmurju je po dolgi in hudi bolezni v 63. letu starosti umrl g. Jurij Kozar.** Bil je zgleden krščanski oče, vseskozi zaveden Slovenec na severni meji in po svoji dobroti znan daleč naokrog. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje.

† **V Oplotnici je umrl gospod Franc Pozne,** veleposestnik in pekar. Pokopali so ga preteklo nedeljo. Naj v miru počiva! Žalujočim naše iskreno sožalje!

ARTIN

Dobra prebava pol zdravja! Lahko normalno izpraznjenje pri zaprtju lenivosti črev vam bodo omogočile Artin dražeje dr. Wanderja

2 kom. Din 1.50, 12 kom. Din 8.—, 60 kom. Din 27.—
Reg. S. br. 22115/38.

Trafikanti upajo na boljši zaslužek

Beden položaj velike večine trafikantov je dobro znan tudi širši javnosti; njihov zaslužek pri prodajanju tobaka, vžigalic in kolkov je tako malenkosten, da ob njem ne morejo niti živeti, niti umreti. Saj je premnogo trafikantov in trafikantinj, ki sede po 16 ur na dan v svoji kolibici, pa zaslužijo komaj kovača. Provizija 5 odstotkov od prodaje tobačnih izdelkov je res majhna in poleg tega gredo na trafikantov račun tudi pokvarjene, prazne ali zverižene cigarete, ki jih kupci ne marajo, prodajalec tobaka pa jih tudi ne vzame nazaj. Razumljivo je zaradi tega, da je prva skrb Združenja trafikantov za dravsko banovino akcija za povišanje provizije. Lansko leto je ta akcija že tako daleč napredovala, da je bilo vsak hip pričakovati uredbe finančnega ministra o zvišanju provizije, toda nazadnje pa le ni bilo nič.

Slovenski trafikanti so imeli v nedeljo popoldne pri Mikliču redni občni zbor, na katerem je odbor polagal obračun svojega dela. Zborovanje je vodil zagrebški delegat Pintarič in so v začetku zborovalci poslali vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. ter pozdravni brzojavki finančnemu ministru dr. Šuteju in upravniku drž. monopolov dr. Markoviču. Iz poročil, ki sta jih podala predsednik slovenske organizacije Kladnik in tajnik Preša, je razvidno, da je šlo glavno stremljenje odbora za tem, da bi se zvišala provizija pri prodaji tobaka. Odbor v tem zaenkrat še ni povsem uspel, pridobil pa je zagotovilo finančnega ministra, da bo letos ta zadeva urejena. S tem bodo tudi za trafikante nastopili boljši časi. — Predsednik in tajnik sta nadalje poudarjala, kolikšno škodo imajo trafikantje od tihotapljenja eksportnih cigaret. Uprava drž. monopolov je trafikantom obljubila, da se te cigarete odslej naprej ne bodo več izdelovale, prodala se bo le še zaloga. — Govora je bilo tudi v nelojalni konkurenci nekaterih trafikantov. — Slovensko združenje šteje 520 članov, to je 80 odstotkov vseh trafikantov v Sloveniji.

Pri volitvah je bil izvoljen soglasno nov odbor, v katerem so Kladnik, Preša, Lunder, Novak Marjanca in Jernej, Ahčin Izabela, Trebušak, Jerman, Košak Štefka, Hafner Anica, Pohar, Šušteršič Marija in Langaf.

Proti nevarnosti
okuženja po ustni dupline jemljite okusne

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8·—, velikega zavitka Din 16·—.
Oglas reg. S. br. 15510. 27. V. 1939.

Hace doslej priznal 30 hujših zločinov

Ljubljana, 18. marca.

Sodnokazenska preiskava proti Tonetu Hacetu zaradi raznih razbojništev, umorov in vlomov se na ljubljanskem okrožnem sodišču razvija povsem mirno in ne prinaša nikakih večjih senzacij. Preiskovalni sodnik nadaljuje njemu poverjeno delo in zaslišuje Toneta Haceta o vseh zločinstvih, ki jih njemu pripisujejo. Po dosedanjih podatkih preiskave je Tone Hace cinično in mirno priznal dva umora, o katerih smo že pisali, dalje dva večja ropa in 26 velikih vlomnih tatvin. Koliko znaša vrednost plena, ki ga je Hace s svojimi razbojništvi in nočnimi vlomi pridobil, spravil, ga deloma razdelil med svoje pomagače in prepustil mnogo raznega ukradenega blaga svojim zaupnikom, o tem še ni točnega pregleda. Splošno računajo, da je Hace, ko je začel lani poleti razbojniško karijero, nabral in naplenil raznega blaga in denarja v skupni vrednosti do 150.000 din in še nekaj več. Za koliko so bile Hacetove žrtve oškodovane, bo pač dognala končna preiskava. Hace je noč in dan vklenjen in vkovan v železje. V interesu preiskave za enkrat ni mogoče objavljati raznih zanimivih podrobnosti o Hacetovih ropih in vlomih, da se tako varujejo interesi preiskovalne oblasti.

Pravniki tudi razglabljajo vprašanje, katero sodišče bo pristojno za glavno razpravo. Splošno je mnenje, da bo za glavni proces določeno ljubljansko okrožno sodišče, to zaradi praktičnih razlogov sodne uprave, kajti ta proces bi zahteval velike stroške, ko bi se razprava vršila v Belgradu pred državnim sodiščem. Mnogi so namreč naziranja, da spada zadeva v glavni točki pred to sodišče, ker je Hace ustrelil organa držav. oblasti.

V zapore okrožnega sodišča so bili te dni pripeljani iz Kranja France Strmole, eden glavnih prijateljev in zaupnikov Hacetovih, dalje brata Miha in Jože Kovačič ter Lojze Novak. Vsi so bili člani Hacetove razbojniške tolpe. France Strmole je doma iz Malega Gabra na Dolenjskem, je po poklicu zidar. Zaradi raznih vlomov in navadnih tatvin je preseděl po ječah že nad 3 leta. Star je 31 let. Tudi ostali trije zločinci, ki so bili pripeljani v Ljubljano, so znani kriminalni tipi.

*

— **Velikonočno zborovanje Slomškove družbe.** Vse članstvo, somišljenike in prijatelje obveščamo, da bo običajno velikonočno zborovanje Slomškove družbe dne 26. t. m. v Ljubljani. Spored zborovanja: 1. Od 8. do 9. ure pevska vaja v pevskem lokalu pri oo. frančiškanih. 2. Sv. maša ob 9. uri v frančiškanski cerkvi. 3. Po sv. maši zborovanje v frančiškanski dvorani: a) predavanje univ. prof. dr. Alojzija Odarja: »Katoliška akcija — zahteva sedanjega časa«; b) predavanje šol. uprav. Kriste Hafnerjeve: »O mladinskem slovstvu«. 3. Razgovor o predavanjih. 4. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Oblastna uprava bolniškega fonda pri direkciji drž. žel. v Ljubljani je razpisala licitacijo** za inštalacijo jakega toka pri depandansi bolniškega fonda na Gomniku. Interesenti se opozarjajo na zadevni razglas v »Sl. novina kraljevine Jugoslavije«.

— **Vse čebelarje, posebno z Dolenjske, opozarjamo** že danes na veliki čebelarski tabor, ki ga bo priredilo osrednje čebelarsko društvo za dravsko banovino dne 28. aprila t. l. pri čebelnjaku g. Košaka na Grosupljem. Tabor naj bo stanovska manifestacija vseh čebelarjev, posebno čebelarjev lepe Dolenjske. Zato že danes prosimo vse čebelarske podružnice, da v ta namen razvijejo največjo agitacijo. — Odbor.

— **Društvo pokrajinskih občinskih uslužbencev za severni del dravske banovine v Slovenjem Gradcu** vabi vse člane(-ice) na redno skupščino, ki bo v nedeljo 7. aprila ob 9.30 v posebni sobi hotela Juvančič v Zidanem mostu z naslednjim dnevnim redom: 1. čitanje zapisnika zadnje skupščine, 2. sklepanje o poročilih upravnega odbora in nadzorstva ter o pedelitvi absolutorija, 3. sklepanje o predlogih upravnega odbora, nadzorstva in posameznih članov(ic), 4. sklepanje o prostovoljni razdružitvi društva z ozirom na združitev obeh tovariških društev v novo organizacijo, 5. sklepanje o porabi premoženja, 6. slučajnosti. — Društvo pokrajinskih občinskih uslužbencev za južni del dravske banovine v Tržiču sklicuje redno skupščino isti dan ob 10.30 v Zidanem mostu v zgoraj omenjenih prostorih z istim dnevnim redom. — Upravni odbor.

Predno obesite, oz. kupite nove zavese, si oglejte izložbe tvrdke

A. & E. Skabernè
Ljubljana

Poseben oddelek za linolej, zavese etc.

— **Razburljiv prizor se je odigral v nedeljo** zvečer okrog 6 v Domžalah ob železniški progi. Tam se je vrgel pod vlak brezposelni delavec 45 letni Štefan R. K sreči pa je skočil pred lokomotivo tako, da ga je le-ta odbila s proge. Dobil je precej nerodne in hude poškodbe, ki pa niso smrtnonevarne. Prvo pomoč mu je nudil domžalski zdravnik, potem pa so telefonirali v Ljubljano po reševalni avto, ki je samomorilnega kandidata prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

— **Razpis zdravniške službe. Kralj. banska uprava** dravske banovine v Ljubljani razpisuje službo zdravnika uradniškega pripravnika za VIII. pol. skupino v banov. ženski bolnišnici v Novem mestu. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradnikih v zvezi s čl. 1. pravilnika o službenih razmerjih, ustanavljanju mest in prejemkih banovinskih uslužbencev dravske banovine ter dovršeno zdravniško pripravljalno dobo. Prošnje naj se vložé pri kralj. banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 10. aprila 1940.

— **Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez posebne dijete. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.**
Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Pomanjkanje bencina v turističnih krajih. Turistični interesenti so posebno v zadnjem času opozarjali na ovire in težkoče, ki pretijo tujskemu prometu v letošnji turistični sezoni tudi zaradi pomanjkanja bencina. Številni tujskoprometni kraji in predeli v Sloveniji so v zvezi s tujskim prometom zelo navezani na uporabo motornih vozil. Predvsem pride v poštev prirejanje izletov, dalje prevozi od železniških postaj do več ali manj oddaljenih turističnih postojank in pa tudi redne izletniške proge posameznih avtobusnih podjetij. Nedavno je bila prodaja tekočega goriva za motorna vozila s posebno naredbo omejena na skrajni minimum, ki daleč ne bo zadostoval za uporabo motornih vozil v turističnem prometu glavne sezone. Z naredbo določena količina tekočega goriva predstavlja po izkustvih komaj eno petino količine, ki je potrebna za motorna vozila v glavni turistični sezoni, predvsem za prirejanje izletov in za prevažanje turistov z avtomobili, avtobusi in avtokari. Zato sta obe Tujskoprometni zvezi v Sloveniji na pristojnih mestih podvzeli potrebne korake, da bi se posameznim obratom, ki uporabljajo motorna vozila v zvezi s tujskim prometom izjemoma nudila možnost nakupa večjih količin tekočega goriva vsaj za časa glavne turistične sezone. Upati je, da bodo merodajne oblasti ugodile temu predlogu, saj zahtevajo interesi našega tujskega prometa prav v letošnji sezoni, da se vsaki pomanjkljivosti posveti največja pozornost in da se pravočasno odstranijo vsi nedostatki, ki utegnejo ovirati razvoj tujskega prometa, danes tako važne panoge gospodarskega življenja v Sloveniji.

Ljubljana, 19. marca

Gledališče

Drama. Torek, 19. marca: »Asmodej«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Sreda, 20. marca: »Strahopetec«. Red B. — Vel. četrtek, 21. marca: Zaprto. X Vel. petek, 22. marca: Zaprto. — Vel. sobota, 23. marca: Zaprto.

Opera. Torek, 19. marca, ob 15: »Pri belem konjičku«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol; ob 20: »Traviata«. Izven. Gostovanje Zlate Gjungjenčeve, Josipa Gostiča in Borisa Popova. — Sreda, 20. marca: Zaprto. — Vel. četrtek, 21. marca: Zaprto. — Vel. petek, 22. marca: Zaprto. — Vel. Sobota, 23. marca: Zaprto.

Rokodelski oder

Drevi točno ob osmih bo v Rokodelskem domu predstava romantične igre s petjem **»Koroška roža«.** Vabimo občinstvo, da si oskrbi **vstopnice** v predprodaji, ki bo danes dopoldne od 10—12 in zvečer od 7—8 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Igra »Koroška roža« ima zanimivo zgodovinsko vsebino. Njen obisk prav toplo priporočamo.

Radio Ljubljana

Torek, 19. marca: 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos bogoslužja iz trnovske cerkve — 9.45 Verski govor (g. dr. Gvido Rant) — 10 Drobiž (plošče) — 11 Pevski in orkestralni koncert. — Sodeluje zbor »Sloge«, g. Tone Petrovčič, gdč. Poldka Rupnikova in povečan Radijski orkester. Dirigent: H. Svetel — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Kvartet mandolin in g. Mirko Premelč ob spremljevanju klavirja (g. prof. Pavel Šivic) — 16.30 ZFO in telovadna vzgoja (g. Ivo Kermavner) — 17 Problem islama in krščanstvo v severni Afriki (g. Ivo Peršuh) — 17.20 Vsem Jožicam in Jožefom igra Radijski orkester) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Minister za telesno vzgojo — 19.40 Objave — 20 Čelo solo koncert, g. prof. Čenda Šeldbauer, pri klavirju g. prof. Pavel Šivic — 20.45 Koncert simfonične glasbe na ploščah — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Radijski orkester).

Sreda, 20. marca: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Operna glasba (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Zbori pojo (plošče) — 14 Poročila — 18 Mladinska ura: Arnošt Adamič: Jakobus Gallus-Petelin Carniolius. Slušna igra. Izvajajo člani Radijske igralske družine. — 18.40 Prerojenje človeka (g. Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Inspekcija drž. obrambe — 19.40 Objave — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), II. odmor: Napovedi, poročila.

Prireditve in zabave

Prosvetno društvo na Gradu uprizori drevi ob 8 v frančiškanski dvorani Finžgarjevo dramo v 3 dej. »Razvalina življenja«. Predprodaja vstopnic od 10—12 ter popoldne od 5 naprej v Frančiškanskem prehodu.

Trnovski Fantovski odsek vprizori drevi v Društvenem domu, Karunova ulica, igro **»Luč z gora«.** K tej lepi fantovski igri vsi uljudno vabljeni! Predprodaja vstopnic danes od 10 do 12 dopoldne v domu.

Danes popoldne ob 5 bodo na frančiškanskem odru uprizorili dramo **»Krvava Španija«.** Čisti dobiček predstave je namenjen kritju stroškov pri renoviranju božjega groba v cerkvi Mar. Oznanjenja. Vstopnice ves dan pri blagajni.

Prosveta v Zeleni jami vprizori drevi ob 8 v Zavetišču v Zeleni jami igro »Črnošolec«.

FO Šiška priredi drevi ob 8 v sam. dvorani vsakoletno akademijo s pestrim programom. Predprodaja vstopnic v torek od 9—12 dop. in dve uri pred predstavo.

»Kraljev škrlat« je naslov drami v 3 dejanjih, ki jo vprizori FO Ljubljana-Sv. Jakob drevi ob 8 v farni dvorani.

Poizvedovanja

Zgubila sem 17. marca ob 12 zvečer srebrno zapestno uro od gostilne Polšak do trimostovja. Ker mi je drag spominček, prosim, da jo pošten najditelj vrne proti dobri nagradi v upravo »Slovenca«.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v torek: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta; v sredo: dr. Kmet, Tyrševa cesta; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

* **Nevarnost povodnji, ki je nastopila zaradi** prenaglega kopnenja snega, je čedalje večja. Iz Siska poročajo, da tam vsak hip pričakujejo, da bo Kolpa razlila čez obrambni nasip, kajti njen vodostaj je dosegel že sedem metrov nad normalo. Kolpa narašča vsako uro povprečno po dva centimetra in se je že na številnih mestih razlila iz korita ter poplavila okolico. — Tudi iz vrbaske banovine prihajajo poročila o naglem naraščanju bosanskih rek, ki so nekatere že prestopile bregove. Zaenkrat pa še nikjer ni prišlo do hujše katastrofe. Bojazen pa je upravičena, kajti reke in potoki še naprej naraščajo.

* **Železniška nezgoda v snežnem metežu.** Na železniški progi Zagreb-Osjek je prišlo med postajama Cabuna in Sladojevci do nerodne prometne nezgode, ki jo je zakrivil snežni vihar. Zagrebški nočni osebni vlak, ki je vozil proti Osjeku, se je moral kmalu potem, ko je pasiral postajo Sladojevci, ustaviti, ker so ležale na progi neke zapreke. Strojevodja je stopil z lokomotive in ugotovil, da je silen vihar podrl več telegrafskih drogov in jih vrgel na progo. Dokler niso drogov odstranili, je moral vlak čakati. V tem pa je za osebnim vlakom privozil neki tovorni vlak, čigar strojevodja zaradi teme in snežnega meteža ni mogel opaziti, da stoji na progi pred njim vlak. S polno paro je zavozil v kompozicijo osebnega vlaka. Posledica je bila, da je 12 vagonov osebnega vlaka skočilo s tračnic več ali manj poškodovanih. Trije potniki so bili lažje ranjeni, dočim je neki železniški uradnik v službenem vozu tovornega vlaka dobil precej hude poškodbe. Proga je povsem razdrta in bo trajalo več dni, da jo bodo mogli popraviti.

* **Tudi konjske dirke ne minejo brez pretepa.** V Sokolih v okolici Banjaluke so imeli kmetje konjsko dirko. Komaj pa je bila dirka končana, so se kmetje med seboj stepli in na bojišču sta obležala dva. Eden je bil mrtev, drugi pa smrtnonevarno ranjen. Oba sta bila zadeta od krogel iz samokresov.

Ali ste že naročili Mohorjeve knjige?

Posnemajmo zgled Finske!

Lepo uspelo treznostno zborovanje, ki je zaključilo treznostni teden

Za zaključek treznostnega tedna, ki je trajal ves tihi teden, je bilo na cvetno nedeljo treznostno zborovanje, ki je bilo prav dobro obiskano. Zborovanje je vodil g. svetnik Kalan, ki je poudaril, da je ta shod, s katerim zaključujemo treznostni teden, znamenit zato, ker je ta teden in ta dan mejnik v zgodovini našega naroda, v kolikor se tiče njegove treznosti. Začenja se nova doba intenzivnega, vztrajnega dela za streznjenje našega naroda, dokler visoki cilj ne bo dosežen.

Zborovanja se je udeležil prevzvišeni gospod knezoškof *dr. Gregorij Rožman*, g. bana je zastopal inšpektor g. *prof. Kranjec*, ljubljanskega župana mestni svetnik *dr. Debevec*. Navzoč je bil tudi načelnik socialnega oddelka dravske banovine *g. Kosi*. Zastopnika g. bana in g. župana sta zborovanje pozdravila in obljubila, da hočeta banska uprava in mestna občina nuditi temu tako potrebnemu gibanju vso pomoč, ki jo v svojem delokrogu moreta.

Primarij gosp. *dr. Meršol* je predaval o temi: *Alkoholizem in zdravje.* Predavatelj je razdelil predavanje v dva dela: znanstveni in praktični. V predavanju izražene misli so tako prave in zdrave, predlogi tako pametni, da bi bilo prav, če bi se to predavanje v celoti objavilo.

Profesor g. *Etbin Bojc* je govoril o alkoholizmu z narodnega stališča, kot zastopnik mladine pa je nastopil akademik g. *Počenel*, ki se je na poziv prvih dveh govornikov odzval z zagotovilom, da mladina želi storiti za narod nekaj velikega: zato hoče delati za njega streznjenje in predvsem sama dati dober zgled ter živeti vzdržno. Treba je treznostno mladino organizirati, da bo tvorila krepko falango proti razdirajočemu alkoholizmu.

Zborovalce je nagovoril tudi prevzv. gospod knezoškof *dr. Rožman*, ki je izrekel misel, naj bi slovenski narod ne obhajal samo treznostnega tedna, marveč tudi treznostno leto. Gospod škof je poudarjal neizmerno važnost treznosti z moralnega stališča in podal več praktičnih nasvetov, kako naj bi ljudstvo namesto alkohola uporabljalo sadje kot jed, marmelado itd.

Štiri resolucije

Akademik Jan je prebral štiri resolucije, ki so bile soglasno sprejete in ki se glase:

1. *Ves narod slovenski se poziva, naj obrne vso pozornost na akoholizem, ki ga kvari in uničuje v zdravstvenem in gospodarskem, verskem in nravnem oziru, ruši družine in zastruplja narod. Naj skrbi in dela z vsemi primernimi sredstvi, da ozdravi od te stare ukoreninjene bolezni. Delo za treznost ni stvar nekaterih posameznikov, marveč zahteva vsega naroda, oziroma njegovih voditeljev.*

2. *Vse naše verske in kulturne organizacije se opozarjajo, da se z vso resnobo bavijo s tem vprašanjem in ga skušajo po svoje reševati, ker delo za gmotni in nravni dvig naroda iz močvirja alkoholizma je prvo in najpotrebnejše kulturno delo. — Mladinska, športna in telovadna društva se pozivajo, da uvedejo pri svojih članih obvezno abstinenco.*

3. *Naša vlada se poziva in naproša, naj temu vprašanju posveča vso pozornost; saj alkoholizem ruši vse blagostanje ljudstva, ki ga vlada sicer pospešuje. Naj torej od svoje strani ukrene, da se narod strezni, ker zasebno delo brez podpore oblasti ne more uspevati. — Banska uprava se naproša, da osnuje referat za pobijanje alkoholizma in ustanovi v Ljubljani ambulatorij (posvetovalnico) za alkoholike.*

4. *Naši gospodarstveniki se naprošajo, naj proučujejo vprašanje, kako v sklad spraviti treznost ljudstva s koristjo, ki mu jo prinaša vinogradništvo.*

Predsednik g. Kalan je omenil, da je pretekli teden deputacija »Društva treznosti« izročila g. banu obširno spomenico, v kateri našteva vse želje na bansko upravo, v čem naj bi ta pobijala alkoholizem in delala za streznjenje naroda, ne da bi bilo naše vinogradništvo s tem kaj oškodovano. Posebno vlogo je deputacija izročila prosvetnemu oddelku. V tej vlogi se našteva, kako in kaj naj dela šola za treznost mladine. H koncu je g. predsednik vnovič poudaril, *da je in mora biti ta teden in ta dan začetek nove dobe treznostnega dela, dokler se cilj ne doseže. Finska naj nam bo zgled, kaj se da z resnimi in vztrajnim delom doseči. Odločna volja vodstva treznostnega gibanja je posnemati zgled Finske.*

— **Pri zaprtju, motnji v prebavi, vzemite** zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne **»Franz-Josef« grenčice.**

Po državi

* **Neurje z orkanom** je obiskalo v petek zjutraj vso sremsko pokrajino. Vihar je bil tako močan, da je na Savi dvigal tri metre visoke valove in prevrnil vodenico na Savi. Vozove, ki jih je zatekel na cestah, je prevrnil brez usmiljenja, čeprav so bili težko naloženi. Po sadovnjakih je ruval mlada drevesca in povzročil ogromno škodo. — Največ škode je orkan povzročil v Sremski Mitrovici. — Podoben orkan je divjal tudi nad Bjelovarjem in okolico ter še v nekaterih drugih krajih Slavonije.

LJUBLJANA

Cvetna nedelja v Ljubljani

Vremenski okvir tega pomembnega cerkvenega praznika, ki tvori uvod v veliki teden, je bil resnično prazničen, saj se je Ljubljana na cvetno nedeljo zjutraj prebudila v krasen, že povsem spomladanski dan. Že v ranem jutru je bilo po mestu opaziti mladino, ki je hitela z butaricami k blagoslovu v cerkev. Toliko kakor letos menda še ni bilo v Ljubljani na cvetno nedeljo videti butaric. Nobena od butaric pa ni bila prazna, sočne pomaranče in lepa jabolka so bingljala z njih. Mnoge so bile s sadeži tako obložene, da so se kar krivile in da so morali mladi »nosači« krepko napeti mišice. Ljubljanske cerkve so bile v nedeljo dopoldne med blagoslavljanjem oljk in butaric spremenjene v prelestno pisane gaje. Ob blagoslovu, ko se dvignejo butarice kvišku, se je vsakdo potrudil, da jo je dvignil čim višje, in tedaj šele se je moglo videti, kdo se je najbolj postavil. Najdaljšo butarico so imeli letos na Viču. Prineslo jo je na ramah v viško cerkev k blagoslovitvi šest mladih fantov v narodnih nošah. V cerkvi je butara, ki je bila dolga 16.8 m, segala do stropa in je bil vrh celo nekoliko upognjen. Ves Vič je lahko ponosen na to butaro in fante, ki so jo nosili.

Bogoslužje velikega tedna

V stolnici sv. Nikolaja

Veliki teden: v sredo, četrtek in petek se začno cerkvene molitve ob 4. popoldne. — 21. marec: **veliki četrtek**, ob 5., pol 6., 6. in pol 7. obhajilo vernikov. Ob ¾ 7 je prva sveta maša, med katero se deli sv. obhajilo. Ob 8. je velika škofova sv. maša. Med mašo je slovesno blagoslovljenje svetih olj in obhajilo duhovščine in vernikov. Po sv. maši se sv. R. T. prenese v božji grob. Potem je umivanje nog 12 revežem. Zvečer je od 8. do 9. skupna molitvena ura. — **Veliki petek:** ob ¼ 6 je sv. križev pot, potem skupna molitvena ura. Ob ¾ 9 se prične cerkveno opravilo (slovesne molitve, pasijon), potem okritje in češčenje sv. križa. Nato se prenese sv. R. T. iz božjega groba na veliki oltar, kjer je kratka maša predposvečenega. Po sveti maši se sv. R. T. prenese v božji grob, kjer ostane izpostavljeno. — Zvečer ob pol 8. je postna pridiga prevzv. g. škofa dr. Rožmana, nato pojejo gg. bogoslovci slovenski pasijon, ob sklepu se pojejo na koru žalostinke. — 23. marec: **velika sobota:** ob pol 6. zjutraj je blagoslov ognja. Ob ¼ 9 se pričnó drugi obredi: pojo se prerokbe, blagoslovi se velikonočna sveča in krstna voda. Okrog ¾ 10 se začne slovesna sv. maša; po listu se zapoje velikonočna Aleluja. Popoldne ob pol 3 je blagoslov jestvin. Ob 4. so slovesne velikonočne jutranjice, potem vstajenje s slovesno procesijo. — Stanovalci ob cesti Pred škofijo in na Mestnem trgu do Hamanove hiše se vljudno naprošajo, da za časa procesije na oknih prižgo sveče. — 24. marec: **velika nedelja, velika noč:** ob 5. zjutraj blagoslov jestvin, ob pol 6. pridiga, ob 6. sv. maša z blagoslovom. Ob pol 10. je slovesna škofova pridiga, ob 10. slovesna pontifikalna škofova sv. maša. Po sv. maši bo premil. g. knezoškof podelil papežev blagoslov, s katerim je združen popolni odpustek pod navadnimi pogoji. Popoldne točno ob ¾ 3 gre **potresna procesija** z Najsvetejšim iz stolnice v cerkev sv. Jožefa, kjer so pete litanije M. B., nakar se procesija z Najsvetejšim vrne v stolnico. Prebivalci ob cestah: Pred škofijo, Vodnikov in Krekov trg, Poljanska in Zrinjskega cesta se naprošajo, da na oknih prižgo luči, ko gre procesija mimo. V slučaju deževnega vremena pojde procesija brez Najsvetejšega. — 25. marec: **velikonočni ponedeljek:** ob 10. slovesna pontifikalna sv. maša.

Pri sv. Petru

Velika sreda: Ob 3. popoldne pete jutranjice in hvalnice za veliki četrtek. — **Veliki četrtek:** Ob pol 6. tiha sv. maša z obhajilom vernikov. Sveto obhajilo se deli potem vsake pol ure do 8., ko je slovesna sv. maša s skupnim obhajilom duhovnikov in vernikov. Sv. Rešnje Telo se prenese na stranski oltar. Odkrijejo se oltarji. Popoldne ob 3. jutranjice in hvalnice za veliki petek. Zvečer od pol 8. do pol 9. molitvena ura pred sv. Rešnjim Telesom. — **Veliki petek:** Ob 7. molitvena služba božja. Razkritje in počeščenje sv. križa. Maša prejšnji dan posvečenih darov. Prenos sv. Rešnjega Telesa v monštranci v božji grob. Popoldne ob 3. jutranjice in hvalnice za veliko soboto. Zvečer ob 7. pridiga in petje žalostink. — **Velika sobota:** Ob 6. blagoslov ognja, velikonočne sveče in krstne vode. Slovesna sv. maša, med katero je sv. obhajilo vernikov. Popoldne blagoslov velikonočnih jedil po starem redu.

Slovesnost Gospodovega vstajenja. Ob 5. slovesne velikonočne jutranjice. Ob pol 6. slovesna procesija vstajenja, ki gre po naslednjih ulicah: Sv. Petra cesta, Fügnerjeva ulica, Ilirska ulica, Komenskega ulica, Resljeva cesta, odtod na Sv. Petra cesto in po tej nazaj v župno cerkev, kjer je sklepni blagoslov. — **Vrstni red procesije:** bandero sv. Rešnjega Telesa, šolski otroci, Marijini vrtci, farno bandero, Prosvetno društvo z zastavo, Fantovski odsek in mladci z zastavo, Dekliški odsek, Dekliška Marijina družba z zastavo, Ženska Marijina družba z zastavo, člani bratovščine sv. Rešnjega Telesa, Elizabetna konferenca, čestite sestre, godba in prvi del častne čete, kip vstalega Zveličarja, duhovščina z Najsvetejšim, ključarja župne cerkve, mestni svetniki in drugi zastopniki oblasti in uradov, Vincencijeva konferenca in ostalo občinstvo, drugi del častne čete.

KLOBUKI
v najmodernejših barvah in oblikah
BOGATAJ Ljubljana, Stari trg · Maribor, Gosposka ulica 3 · Radovljica - mesto
Nizke cene! Strokovna postrežba!
Pred nakupom si oglejte izložbe!

l **Velikonočne počitnice na strokovne nadaljevalnih šolah** mestne občine ljubljanske bodo od srede, 20. marca do vštete srede, 27. marca t. l.

l **Vse učiteljstvo** je najtopleje vabljeno, da se udeleži na veliki petek molitvene ure od 2—3 pop. v stolnici. Pridite!

Primarij dr. Leo Šavnik
zopet redno ordinira od 11.—13. ure

l **Razstava slik Matije Jame v Jakopičevem paviljonu ostane odprta od 9—6 zvečer.**

l **Pred praznikom sv. Jožefa na trgu.** Druga leta je bil dan pred praznikom sv. Jožefa prav živahen. Prostor okoli Vodnikovega spomenika je bil popolnoma založen z raznimi cvetlicami in pomladanskimi rožami. Vrtnarji, ki imajo pravico na tem prostoru prodajati svoje rože, so druga leta razstavili vse cvetje in imeli tudi dobre posle. Včeraj sta prodajala na tem cvetnem trgu le 2 vrtnarja razne rože, tako ciklame, tulipane, umetno vzgojene narcise, asparaguse, azaleje in druge cvetlice. Zanimanje za rože je bilo srednje. Kupci so bili redki. Že včeraj je bilo na živilskem trgu večje povpraševanje in nakupovanje raznih dobrin za velikonočne praznike. Gospodinje so kupovale med, orehe in rozine kakor tudi razne mlečne izdelke. Luščeni orehi so bili po 22 do 24 din kg, rozine od 12 do 18 din kg. Jajca so bila po 1 din komad. Mnogo je bilo na trgu perutnine od 25 do 35 din. Semenski krompir je sedaj na trgu po 2.25 do 2.50 din kg. V soboto je bilo na trgu 8 voz semenskega **krompirja, ki je bil hitro prodan.**

Pri spomladanskem zatiranju sadnih zajedalcev se je tekom 20 let odlično obnesel
„ARBORIN“
preparat, ki je zaščiten tvrdki
CHEMOTECHNA, Ljubljana, Mestni trg št. 10

l **V počaščenje spomina blagopokojne gospe** Kurentove, soproge poštnega ravnatelja v p., je daroval neimenovani 100 din za »Dom slepih« v Škofji Loki.

l **Klub elektroinženirjev predvaja v četrtek,** dne 21. marca 1940 ob 20 v prostorih Združenja jugosl. inženirjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, Kongresni trg 1-II, filma »Zaščita pred nevihtami« in »Varovalke za visoko napetost« ter vabi vse člane in po njih vpeljane goste, da se predvajanja udeleže.

Grobnice in spomenike
kamnoseško stavbna, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah
kamnoseško kiparsko podjetje
FRANJO KUNOVAR
pokopališče Sv. Križ-Ljubljana
telefon 49-09

l **Damske pomladne plašče,** kostume in obleke nudi najceneje Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. — Velika izbira štofov ter se izdeluje tudi po meri.

l **Tvrdka Modni magazin, Prešernova ulica 5,** vam nudi veliko izbiro damskega perila, svilenih nogavic, moških srajc in kravat po ugodnih cenah.

l **Javna dražba zarubljenih predmetov** bo 20. marca ob 9 dopoldne v skladišču na Poljanskem nasipu 40, I. nadstropje. Interesenti vabljeni.

l **Člane Zadruge državnih uslužbencev** obveščamo, da morejo tudi pri nas dobiti vse vrste čevljev proti nakazilu iste zadruge. — Triumf, Miklošičeva cesta 12.

l **Izvrstne Wögerer-jeve šunke si nabavite pri** Fr. Kham, Kongresni trg 8.

BOUVIER
ŠAMPANJEC
GORNJA RADGONA

l **Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov, sekcija Ljubljana,** priredi za svoje člane v četrtek 21. marca ogled napeljave centralne kurjave v hotelu »Slon« in celotne zgradbe mestnega dečjega zavetišča v Trnovem. Zbirališče ob 15.30 pred Kreditno banko na Tyrševi cesti.

l **Napad v Zeleni jami.** V noči **od nedelje na** ponedeljek ob 2 so bili ljubljanski reševalci klicani v Zeleno jamo Pod ježami, kjer so doslej še neznani napadalci napadli 43 letnega zvaničnika Kramerja Antona in ga neusmiljeno pretepli. Kramer ima nevarne poškodbe po glavi in stegnu leve noge. Reševalci so ga prepeljali v bolnišnico, za napadalci pa poizveduje policija.

Veliki teden v mariborskih cerkvah

Stolna in mestna župnijska cerkev

Na veliko sredo, četrtek in petek se bodo pele ob 15 jutranjice.

Na veliki četrtek bo ob 5.30 pri oltarju sv. Križa tiha sv. maša in sv. obhajilo ob 7, in sicer bo najprej slovesna škofovska sveta maša, med katero bo blagoslovljenje svetih olj, skupno sv. obhajilo duhovnikov in vernikov pri glavnem oltarju, prenešenje Najsvetejšega k oltarju sv. Križa in ob sklepu umivanja nog. — Ob 18 bodo litanije trpljenja Jezusovega pri oltarju sv. Križa.

Na veliki petek bo začetek sv. opravil ob 8: branje trpljenja Jezusovega po svetem evangelistu Janezu, ob 8.30 počeščenje sv. križa in prenešenje Najsvetejšega v božji grob. — Ob 17 bo sv. križev pot in litanije trpljenja Gospodovega pri božjem grobu, nakar se bo pel slovenski pasijon. Sledi sklepna postna pridiga.

Na veliko soboto se začne sv. opravilo ob 7.30 z blagoslovom ognja pred cerkvijo, nato sledi slovesen blagoslov velikonočne sveče in krstne vode. Ti obredi se bodo zaključili z litanijami vseh svetnikov, nakar sledi okrog 9 slovesna sv. maša, pri kateri se zopet oglasijo zvonovi, ki so utihnili pri Gloriji na veliki četrtek. — Ob 18 bodo najprej slovesne velikonočne jutranjice in gb 18.30 vstajenje s procesijo in zahvalna pesem: Tebe Boga hvalimo.

Frančiškanska cerkev

Marijina kongregacija mater počasti svoj glavni praznik Marijinega Oznanenja v nedeljo, 17. marca. V ta namen se zberejo članice z znaki ob 5.45 na samostanskem hodniku in pristopijo med sv. mašo k skupnemu sv. obhajilu. Po večernicah stanovski govor v kapeli sv. Frančiška.

Ob 14.30 bo sv. križev pot, ob 15. **postna pridiga,** potem molitvena ura in blagoslov.

V torek bo praznik sv. Jožefa. Obhajali ga bomo slovesno kakor vse druge zapovedane praznike.

Veliki četrtek, petek in sobota bo cerkveno opravilo ob 7 in 17, večerni blagoslov ob 18.

Veliko soboto bo okrog 8 **slovesna sveta maša** s »Slavo«. — Blagoslavljanje velikonočnih jedil bo v kapeli sv. Frančiška od 12.30 do 13.30. Tedaj se kapela zapre radi priprav za Vstajenje in velikonočno procesijo. Zunaj po župniji bo blagoslavljanje pri istih hišnih posestnikih kot lani.

Slovesno Vstajenje bo ob 17. **Društva nastopijo** polnoštevilno in z zastavami. Za svetivce bodo sveče na razpolago. Vabimo vse župljane s prisrčnim Aleluja!

Magdalenska cerkev

Na veliki četrtek, petek in sobota se začne sv. opravilo ob 7, večerna pobožnost te tri dni ob 18.

Procesija vstajenja na veliko soboto ob štirih popoldne.

Blagoslov velikonočnega jagnjeta v smeri proti Pobrežju ob 13, enako v smeri proti Teznu ob 13. V župnijski cerkvi ob 18 in v nedeljo po sv. maši ob 6.

Cerkev sv. Rešnjega Telesa

Četrtek: ob pol sedmih sv. maša s sv. obhajilom. Po maši pričnó celodnevno in nato nočno češčenje. Ob pol osmih zvečer bo evharistična ura. Od desetih zvečer naprej imajo dostop v cerkev samo može. K nočnemu češčenju so vabljeni tudi gospodje iz mesta.

Petek: Obredi ob pol osmih. Zvečer ob pol osmih pridiga in križev pot.

Sobota: obredi ob pol sedmih: blagoslov ognja, sv. maša s sv. obhajilom. Blagoslov jedil se bo vršil v cerkvi popoldne ob štirih in zvečer ob pol osmih.

Nedelja in ponedeljek: sv. maše ob pol sedmih, ob pol osmih in pol desetih. Večernice ob petih popoldne.

Prekrasna in ganljiva drama iz življenja v mestu in na vasi!
Rodna gruda
Očarljivi in naravni posnetki, divna in zanosna muzika, slavni pevski zbor „Romagna“ iz Lugana
Veliki pustolovni film, v katerem se je proslavil nekoč D. Fairbanks
Zoro maščevalec
Fantastične pustolovščine, ki bodo držale v napetosti vsakega gledalca
KINO SLOGA tel. 27-30 Danes ob 10.30 (matineja) 14.30, 16.45, 19 in 21.15 uri
Opozarjamo občinstvo na spremenjene ure radi izredne dolžine filma

KINO KODELJEVO — Telefon 41-64
Danes ob ½6. in ½9. uri senzacionalni velefilm francoskih prvakov Jean Gabina in Simone Simon
? ? ?
ter Georg Brent in Gloria Dickson v G-Man filmu:
Poslednji raketerji
Danes ob ½8. uri sijajni glasbeni film popevk in šlagerjev:
Ulična glasba
ter pustolovna senzacija:
Poslednji raketerji
Pozor! Ob pol 9. uri trije filmi: ? ? ? - Poslednji raketerji - Ulična glasba

HOTEL ZORA
Originalna ciganska kapela. Poje član peštanske opere Dr. Pallo Irme
KINO MATICA, telef. 21-24
Zabavni družabni film, poln pikanterij, petja in ciganske godbe. — Ob 10.30, 15, 17, 19 in 21

Perilo nogavice najugodneje pri **LAMA, Maribor**

m **Vesela vest za mariborske obrtnike.** Mestno poglavarstvo v Mariboru je dobilo od zbornice za TOI v Ljubljani poročilo, ki bo prineslo vsem mariborskim obrtnikom veselo presenečenje. Trgovinsko ministrstvo je obvestilo zbornice, da je trgovinski minister energično zahteval od pravosodnega ministra rešitev vprašanj obrtnih del v kaznilnicah. Pravosodni minister je že dal podrejenim kaznilnicam nalog, da se delo v kaznilnicah prilagodi obrtnemu zakonu. Tako bo morala sedaj tudi mariborska kaznilnica prenehati z obrtnim delom za zasebnike, katere je sedaj v veliki meri izvrševala.

m **Na Proseku pri Trstu je bil dne 14. marca** veličasten pogreb Ivane Lukša, ki je mirno v Gospodu zaspala dne 13. t. m. Pokojnica je bila dolgo vrsto let cvetličarka (po domače rožarca) v Trstu na »Ponte rosso«. Mož ji je padel prvo leto svetovne vojne, pa je sama skrbela za vzgojo štirih sinov in dveh hčera v narodno-krščanskem duhu. Dva izmed sinov se nahajata v Mariboru, in sicer Joško kot uradnik Mestnih podjetij, Viktor pa pri Nabavljalni zadrugi. — Blagi pokojnici naj bo lahka domača slovenska zemlja!

m **Seja mestnega sveta** bo v sredo, 20. marca, ob 19 v Mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je poleg županovega poročila še določitev trošarine na vino in pivo, prošnja mestnih uradnikov in nameščencev glede plačevanja uslužbenskega davka, maksimalni cenovnik za pogostinske obrate ter potrditev računskega zaključka MP za l. 1938-39.

proti prehladu
lahko vzamete 1-2
ASPIRIN
tablete
BAYER
Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“-jev Aspirin

m **Namesto venca na grob pokojnega tovariša** prof. G. Majcna je upokojeni nadučitelj Ognjeslav Grösslinger z Mute daroval 200 din za Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju.

m **Sestanek Fantovskih odsekov.** Danes ob 11 dopoldne v dvorani na Aleksandrovi cesti sestanek mariborskih in okoliških Fantovskih odsekov v proslavo 1. obletnice kronanja sv. očeta Pija XII. Za člane in mladce strogo obvezno, prijatelji naše organizacije vljudno vabljeni.

m **Združenje gostilniških podjetij v Mariboru** ima občni zbor dne 2. aprila ob 15 v prostorih Kazine na Slomškovem trgu.

m **Zdravniško dežurno službo za člane OUZD** opravlja danes na praznik sv. Jožefa dr. Stanko Pogrujc, Tyrševa ulica 14, I.

m **Četrte duhovne vaje za dekleta se vršijo na** Betnavi pri Mariboru od 27. marca dopoldne ob 9 do 30. marca. Le nekaj prostorov je še na razpolago. Prijavite se takoj na Betnavo pri Mariboru. Oskrbnina za vse štiri dni 50 din.

Moško perilo po meri
ceneno in solidno izdeluje
Ivan Babič, Maribor, Gosposka ulica 24

m **Žetev smrti.** V bolnišnici je umrla v starosti 64 let vdova po železničarju Neža Jezernik; v Smetanovi 42 pa 67 letna zasebnica Serajnik Ana. Naj počivata v miru!

m **Tudi muzikantu se nasmehne včasih sreča.** popularnemu kapelniku godbe v kavarni Grajskega kina Žigi Racu se je nasmehnila nenavadna sreča. Dobil je iz Belgrada veselo vest, da je zadel pri zadnjem loterijskem žrebanju 250.000 din. Kljub tej nenavadni sreči pa izjavlja, da ne namerava opustiti svojega poklica. Razveseljeval bo še nadalje Mariborčane s svojo odlično muziko.

Za velikonočno šunko vzemi
najboljši
rženi kruh „Turist“
od Felertaga. Dobiš ga v Betnavski ulici 48, v Ulici X. oktobra 5, na Meljski cesti 65, na Glavnem trgu 14 v trgovini Skaza in v Pristaniški ulici 2

m **150 fazanov je ustrelil ter se bo šest mesecev pokoril.** Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjal včeraj divji lovec 40 letni Martin Medved iz Spodnje Jablane pri Sikolah. Medved je imel svoje »lovišče« v občini Šikole, katero je imel v zakupu Hubert Lukman. V tem lovišču je lansko jesen postrelil najmanj 150 fazanov — toliko so mu jih namreč dokazali — orožniki pa menijo, da je bilo število še večje, menda kakih 250 fazanov. Orožniki so ga zasačili na divjem lovu, pa jim je pobegnil, puško in šest fazanov pa je vrgel proč. Obsojen je bil na šest mesecev strogega zapora.

m **Srebrne in sinje lisice v veliki izbiri nudi** krznarstvo P. Semko, Aleksandrova 13.

Gledališče

Torek, 19. marca, ob 15: »Cigan baron«. — Ob 20: »Konto X«. Znižane cene. Zadnjič. — Sreda, 20. marca, ob 20: »Gejša«. Red B.

Zahvala „Društva prijateljev Slov. goric“

1. Zaščitna sestra Košutnik Ivanka je obdarovala ob priliki higijenske razstave v Črni, Javorju in Koprivni kmečke in delavske matere s potrebščinami za nego dojenčkov in malih otrok. Obdarovala je tudi siromašno šolsko mladino z obleko, perilom in šolskimi potrebščinami.

Prebivalstvo je bilo s posetom sestre jako zadovoljno, vsled tega se za Vaša darila, ki so bila razdeljena najrevnejšim, najtopleje zahvaljujemo.

Občina Črna, dne 13. marca 1940.

Predsednik: Ivo Turk.

2. Spoštljivo podpisani izrekam p. n. Higijenskemu zavodu in odboru »Društva prijateljev Slovenskih goric« najiskrenejšo zahvalo v imenu vseh v selski župniji in v šolskem okolišu Sele-Vrhi dne 5. marca obdarovanih. Bog povrni tisočero!

Žup. urad Sele pri Slovenjgradcu, 10. III. 1940.
Msgr. Fr. Ks. Meško, župnik-dekan.

3. Podpisano šolsko upraviteljstvo se v svojem in v imenu prebivalstva tukajšnjega šolskega okoliša najlepše zahvaljuje za obilne darove, katere smo prejeli ob priliki potujoče higijenske razstave.

Dobrotno nebo, ki vidi našo globoko hvaležnost, naj vsem darovalcem tisočero povrne!

Šolsko upraviteljstvo v Selih-Vrhih,
dne 15. marca 1940.

Sostro pri Ljubljani

Prosvetno društvo bo uprizorilo na veliko nedeljo ob pol 4 popoldne igro »Za križem« v 6 slikah. Igra je za veliko noč in materinski dan. Spisala jo je naša agilna članica Marija Gašperšičeva. Vstopnice si pravočasno rezervirajte!

Delavci zahtevajo samoupravo Slovenije

Z občnega zbora Zveze združenih delavcev — Velik razmah in lepi uspehi te mlade katoliške delavske organizacije

V nedeljo dopoldne ob 10 je bil v Delavski zbornici IV. redni občni zbor Zveze združenih delavcev, ki ga je vodil predsednik g. Fr. Preželj. Pozdravil je vse zborovalce in zastopnike oblasti, med drugimi zastopnika župana g. občinskega svetnika Slapšaka, zastopnika banskega sveta g. Majeršiča, predsednika Delavske zbornice g. Kozamernika, g. Gasarja, stalnega delegata v centralnem tajništvu Delavskih zbornic v Belgradu, g. Popoviča, tajnika osrednjega tajništva Delavskih zbornic in glavnega tajnika Jugorasa v Belgradu, ki je prinesel zboru pozdrave predsednika vlade Drag. Cvetkoviča, predsednika »Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije g. Češnovarja in g. inž. Koširja, ki je zastopal nameščenski odsek ljubljanske Delavske zbornice. Nato je predsednik prebral pozdravne brzojavke, v prvi vrsti brzojavko, ki jo je poslal voditelj slovenskega naroda predsednika senata g. dr. Korošec: »Občnemu zboru želim mnogo uspehov in vse udeležence lepo pozdravljam, dr. Korošec«. — Minister dr. Miha Krek je poslal občnemu zboru naslednje pismo: »Občni zbor ZZD najtopleje pozdravljam. Ne morem biti letos osebno navzoč, ko pregledujete svoje letno poslovanje, a toliko bolj želim, da boste za preteklost s vojimi uspehi zadovoljni, za bodočnost pa, da boste napravili take sklepe in delovni program, kakršni so potrebni, da bo slovenski delavec v naši zvezi dobil najpopolnejšo stanovsko zaščito, ki je mogoča. Zveza združenih delavcev je danes nesporno edina strokovna organizacija slovenskega katoliškega delavstva. Močna je že. Mlada je in polet ima. Upam, da bo njej uspelo prekvasiti slovensko tovarno, rudnik in delavnico, da bo tam najzavednejša naša vojska, ki se bije za krščansko pravičnost in bo vzdrževala slovenski ponos ter ljubezen med nami. To bi bil triumf vaših naporov in žrtev. Želim, da ga dosežete. Najlepše pozdrave vsem! Vaš dr. M. Krek.«

Pismene pozdrave sta poslala občnemu zboru tudi načelnik Kmečke zveze g. Brodar in profesor Bitenc iz Celja. Nato je prebral predsednik še pozdrav predsednika Jugorasa ministrskega predsednika Cvetkoviča in tajnika belgrajske Delavske zbornice Ljubomirja Mitiča.

Z občnega zbora so bile poslane pozdravne brzojavke predsedniku vlade Dr. Cvetkoviču, predsedniku senata dr. Korošcu, knezoškofu dr. Gregoriju Rožmanu in knezoškofu dr. Tomažiču, ministru dr Kreku, banu dr. Natlačenu in ljubljanskemu županu dr. Adlešiču.

Pozdravni nagovori zastopnikov

Glavni tajnik Jugorasa g. Zarija Popović je častital ZZD h krasnim uspehom, ki jih je doslej dosegla. Ugotovil je njeno konstruktivno delavnost, ki služi okrepitvi slovenskega naroda in jugoslovanske države. Danes se morajo strniti v eno fronto vsi delavci in nameščenci v boju proti pogubnemu rušenju, ki ga skušajo izvajati plačani privrženci tujih ideologij. Močno in odločno moramo nastopiti v tem boju, ker imamo opravka z močnim nasprotnikom, tujim kapitalom, ki favorizira marksiste.

Občni zbor so nato pozdravili: predsednik Delavske zbornice g. Kozamernik, predsednik Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev Slovenije g. Češnovar, zastopnik ljubljanskega župana dr. Adlešiča g. Slapšak, inž. Košir in g. Gasar, delegat ZZD v centralnem tajništvu Delavskih zbornic v Belgradu.

Poročilo predsednika

Predsednik ZZD g. France Preželj je podal izčrpno poročilo o poslovanju in napredovanju organizacije. Velik napredek ZZD iz maloštevilnega jedra v ogromno organizacijo — 99 krajevnih edinic in skoro 9000 članov — je pripisovati dejstvu, da je ZZD jasna in brezkompromisna v načelih in da je pošteno delo vodilo organizacijo do zmage. Nato je predsednik podal nekaj bilance o tisku v preteklem letu, dalje o taborih, o delavski mladini, o Jugorasu, o socialnih ustanovah, kjer ima ZZD svoje zastopnike v OUZD, v Javni borzi dela, v Delavski zbornici in v centralnem tajništvu Delavskih zbornic v Belgradu; dalje je govoril o socialni zakonodaji, ki ureja delovne razmere in odnose delovnega ljudstva. Pri vsaki organizaciji je potrebno, da se skupne moči članstva usmerijo in ravnajo v ono smer, da dosežemo skupen cilj. Zato je vsaki organizaciji nujno potrebno dobro vodstvo. Zakaj je naša organizacija tako lepo napredovala od ustanovitve dalje? Napredovala je zaradi tega, ker je bila v organizaciji sloga, najlepša harmonija in skupnost, ko nergačev in kritikastrov nismo poznali. Izjavil je, da v bodoče ne bo več stal organizaciji na čelu, ker je potrebno, da delavski organizaciji stoje na čelu delavci, z isto voljo in pripravljenostjo pa bo še naprej sodeloval v organizaciji kot navaden vojak.

Duhovni vodja organizacije g. Križman je povedal, da je na svoji zadnji konferenci, ki jo je vodil knezoškof dr. Gregorij Rožman, duhovščina ugotovila, da pisanje »Delavske pravice« in voditeljev Jugoslovanske strokovne zveze ni mogoče smatrati za krščansko, ker je v svoji nazornosti dvolična.

Strokovna poročila

Strokovni tajnik g. Višnar Drago je poročal, da je v treteklem letu ZZD prodrla med trboveljske rudarje, vodilnejša je postala pri KID, važen preokret pa je nastal pri gradbeni stroki, kjer je ZZD socialistom vzela vodstvo. Zajela je tudi tekstilno delavstvo. ZZD je dala pobudo za sestanek, ki so ga imeli lani jeseni na banski upravi zastopniki slovenskih stanov z namenom, da bi skupno pregledali možnosti, kako ublažiti draginjo in kako pomagati najbednejšim. Prva posledica te konference je bila, da se je približno 23.000 tekstilnim delavcem zvišala plača najprej za 10 odstotkov, v mnogih podjetjih pa celo za 20 odstotkov. Lepe uspehe je ZZD dosegla tudi za sezonske delavce. V preteklem letu je sklenila 22 kolektivnih pogodb, od teh sama 9. Stavke v preteklem letu nismo imeli nobene, ker smo že s posredovanjem dosegli to, kar so prej s stavkami. Od izvoljenih 1804 zaupnikov je dobila ZZD več kaor tretjino, namreč 665, med tem ko so jih dobili socialisti samo 461, JSZ 243, NSZ pa 366.

O organizacijskem delu v preteklem poslovnem letu je poročal g. Albin Breznik. Ustanovljenih je bilo 15 novih podružnic, članstvo pa je v desetih mesecih narastlo za več kakor 2000, tako, da je danes brez viničarjev že okrog 9000 članov.

Sledilo je še poročilo nadzorstva, ki ga je podal delavec-tobačne tovarne v Ljubljani g. Maks Hvale in ki je predlagal razrešnico upravi, kar je bilo soglasno sprejeto.

Sprememba pravil

Na predlog g. Jožeta Langusa so bila izodbornikov in namestnikov jih bo v bodoče 12. Ožji odbor se pomnoži še za enega člana. Funkcija odbornikov v bodoče ne bo več trajala tri leta, ampak samo eno leto. Sprememba pravil je bila sklenjena soglasno.

Soglasno in z velikim odobravanjem je bila nato sprejeta naslednja

Resolucije

Zastopniki slovenskega delavstva, zbrani na IV. rednem občnem zboru Zveze združenih delavcev v Ljubljani soglasno zahtevamo:

1. Izvede naj se takoj dokončna preureditev države z avtonomno slovensko banovino in z enakimi kompetencami, kakor jih ima hrvatska banovina. Le lastna banovina s širokim delokrogom more prav zaščititi socialne interese slovenskega delavstva.

2. Izvede naj se decentralizacija delavskih socialnih zaščitnih ustanov: Osrednjega urada za zavarovanje delavcev, Osrednjega urada izseljenskega komisarijata. Izvrši naj se reorganizacija Borz dela tako, da bo z decentralizacijo v tej ustanovi obenem zavarovan tudi zadosten vpliv delavstva. Z zakonom naj se takoj uveljavi zagrebški sporazum o preureditvi Centralnega tajništva delavskih zbornic v Skupni urad delavskih zbornic kraljevine Jugoslavije.

3. Država naj nemudoma začne demontirati v svojem lastnem delokrogu kapitalistični družabni red in kapitalistično gospodarstvo ter naj na njegovo mesto začne uvajati narodno stanovskega.

4. Država naj uvede družinske plače, ki bodo omogočale nravno zdrave družine in neovirano narodno rast.

5. Vsa delavsko-zaščitna zakonodaja, ki velja za privatna podjetja, naj se brezpogojno uveljavi tudi za vsa državna podjetja.

6. Država naj posveča vso pažnjo izvajanju že obstoječe socialne zakonodaje ter naj pomanjkljivosti v njej izpopolni tako, da bo delavski stan zavarovan pred kakršnim koli zlorabljanjem. Zato naj:

a) s strogimi sankcijami zaščiti delavske organizacije in funkcijonarje teh organizacij pred izigravanjem in terorjem podjetništva;

b) Obratne zaupnike bolje zaščiti. Njihova funkcijska doba naj traja vsaj tri leta. Starešina obratnih zaupnikov v podjetjih iznad 300 delavcev naj bo dela oproščen, da bo mogel svojo funkcijo uspešno vršiti;

c) Sklepanje kolektivnih pogodb naj bo obvezno za vsa podjetja, v katerih to zahteva nad polovico delavstva;

č) Izboljša bolniško zavarovanje predvsem glede izpopolnitve zdravniške službe. Čl. 219 o. z. naj se razširi na vsa podjetja. Uvede naj se obveznost socialnega zavarovanja za viničarje in poljedelske delavce;

d) Strogo izvaja in še dopolni zakon o prepovedi dela ob nedeljah in praznikih;

e) Uredba o minimalnih mezdah naj se razširi na vse stroke delavstva. Minimalne mezde naj zviša na zadostno višino. H kontroli o izvajanju tozadevne uredbe naj pritegne delavsko socialne institucije;

f) Pri vseh okrajnih načelstvih postavi posebne referente Inspekcije dela za kontrolo nad izvajanjem socialno-zaščitne zakonodaje;

g) Organi Delavske zbornice dobijo značaj pomožnih organov Inspekcije dela s pravico pregledovanja obratov in njihovega poslovanja, v kolikor to zahteva kontrola nad izvajanjem delavsko-zaščitne zakonodaje.

7. Brezposelnemu delavstvu naj se posveti več skrbi. Podpore Borze dela naj se izplačujejo vsemu brezposelnemu delavstvu brez razlike ali je sezonsko ali ne. Formalnosti pri izplačilu podpor naj se čimbolj poenostavijo, da zgine iz Borz dela tipični birokratizem.

Novi glavni odbor

Dosedanji glavni odbor je predlagal občnemu zboru v izvolitev naslednjo kandidatno listo: Glavni odbor: Jonke Jože, urarski pomočnik, Ljubljana; Langus Jože, magistratni uradnik, Ljubljana; Jesih Adolf, rudniški strugar, Trbovlje; Pirih Milko, dipl. tehnik, Ljubljana; Arčon Julij, uradnik OUZD, Ljubljana; Grebenšek Slavko, uradnik OUZD, Ljubljana; Kralj France, tramvajski delavec, Ljubljana; Jemc Franc, tobačni delavec, Ljubljana; Govše Avgust, papirniški delavec, Zg. Kašelj; Berčič Mirko, tekstilni delavec, Kranj; Markič Matej, kovinar, Jesenice; Obrč Anton, lesni delavec, Šmarje p. Sevnica. Kot zastopnik Strokovne zveze vinčarjev pa Košnik Jože, viničar, Ljutomer. Sledi še 12 namestnikov.

Nadzorstvo: Preželj France, referent Delavske zbornice, Ljubljana; Kalčič Rudolf, uradnik OUZD, Ljubljana; Odar Zvonko, uradnik OUZD, Ljubljana in Mastinšek Franjo, vodja ekspoziture Delavske zbornice, Maribor.

Razsodišče: Smersu Rudolf, pravni referent OUZD, Ljubljana; Zupan Slavko, uradnik OUZD, Ljubljana; Urbanc Franc, stavbinski delavec, Ljubljana.

Kandidatna lista glavnega odbora je bila soglasno sprejeta.

Zborovalci so gledali nato še 400 m dolg film o postanku in razvoju Zveze združenih delavcev, ki je zelo zanimiv. Razšli so se zanovoljni in veseli, da so člani tako močne, složne in delovne organizacije.

Celjske novice

V. TELOVADNA AKADEMIJA

Fantovskega odseka in Dekliškega krožka v Celju

bo danes ob 4 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Spored akademije je zelo pester in lep: Državna himna, zborna deklamacija, Mornarček (mladci), proste vaje (gojenke), konj (člani), proste vaje (naraščaj), rajanje (gojenke), Doberdob (člani). Govor. Orlovska himna, bradlja (člani), proste vaje (mladenke), gimnastika (dijaki), proste vaje (članice), drog (člani), Ave Marija (dijaki), talna gimnastika (člani, Mazurka (članice).

Vabljeni k polnoštevilni udeležbi!

Predprodaja vstopnic od 10 do 12 in od 3 do 4.

Vodušek Ivan - Celje - Breg št. 13

krojač — se vljudno priporoča

Postrežba dobra — cene zmerne

c Meškova drama »Mati« na celjskem odru. Dijaki drž. realne gimnazije v Celju so uprizorili v petek zvečer v celjskem mestnem gledališču Meškovo dramo »Mati«. Gledališče je bilo srednje dobro obiskano. Drama, ki jo je režirala ga. Sadarjeva, je prepletena z močnimi in v srce segajočimi zapletki in razpletki ter jo preveva velika ljubezen do rodne zemlje. Mladi igralci so se potrudili, škoda le, da so podali najvažnejše točke v drami premalo učinkovito in so se reševali z deklamiranjem. Najlepšo kreacijo je tvorila gdč. Jerič Verena in Rajh Breda. Skitek Bojan bi se moral v svoji vlogi Milana bolje znajti, da bi ponazoril podobo kolikor toliko živo in resnično. Omenili bi še Lešnika Ivana in Sadarja Marjana. Prepričani smo, da bodo mladi igralci deležni na pribodnji prireditvi še več prisrčnih aplavzov kot na petkovi predstavi, ki je bila zadovoljiva.

c **Dekliški krožek ima jutri, v sredo,** ob pol 8 zvečer v Domu v Samostanski ulici sestanek. Na sporedu je važno zdravniško predavanje. Vabljene!

c **Odkritje spominske plošče v svetovni** vojni padlim vojakom teharske občine bo na velikonočni ponedeljek, 25. marca ob pol 11 dopoldne v župni cerkvi na Teharjih.

c **SK Jugoslavija v Celju** je izvolila na nedeljskem zborovanju za predsednika g. Sotlerja, dosedanjega dolgoletnega blagajnika kluba.

c **Teharska občina** bi dala v oskrbo 4 letnega in 5 letnega otrečička, ali jih celo da tudi kaki družini za svoje. Ponudbe na teharsko občino.

c **Celjska mestna občina** razpisuje oddajo zavarovanja za gorljive dele dvoriščne zgradbe mestnega poglavarstva v znesku 260.000 din.

c **Občni zbor državne krajevne zaščite v Celju** je bil slabo obiskan. Predsednica se je v svojem govoru zahvalila vsem dobrotnikom, ki so v preteklem letu podpirali društvo. Tajniško poročilo je podal g. Kramer Janko. Krajevna zaščita je v preteklem letu priredila Miklavževo obdarovanje učencev vseh štirih celjskih ljudskih šol. K akciji so mnogo pripomogli banovina, celjska mestna občina, denarni zavodi, trgovci in posamezni dobrotniki. Celjska mestna občina je na intervencijo krajevne zaščite nudila šolam 58 000 din podpore. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da so bili izdatki večji nego dohodki. Društvo je podpiralo večje število otrok redno z mlekom in drugimi živili. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor.

c **Predstojništvo mestne policije v Celju** sporoča, da je z izdajanjem poslovnih knjižic že zaključilo. Vsi, ki si knjižic še niso nabavili, naj se zglase na Mestnem poglavarstvu v Celju.

c **Pozor pred ponarejenimi kovanci!** V Celju so se pojavili ponarejeni kovanci. Občinstvo opozarjamo na to, da ne bo oškodovano.

c **Zborovanje slovenskih steklarjev v Celju.** V hotelu »Pošta« v Celju so v nedeljo dopoldne zborovali slovenski steklarji iz vseh krajev Slovenije. Zborovanje je vodil predsednik g. Ivan Kovačič iz Maribora, ki je govoril o splošnem položaju steklarske obrti, o davčnih vprašanjih, pomočniškem in vajeniškem vprašanju, socialnem vprašanju, šušmarstvu in pobijanju draginje. Steklarji imajo poleg rokodelske obrti večinoma tudi trgovino, zato je malo članov pavšalno obdavčenih. Obrt sta odpovedala dva člana, novo obrt pa so dobili trije. Združenje je imelo v preteklem letu 4515 din dohodkov in 4313 din izdatkov.

Nagrade Družinske pratike

za leto 1940

Med mnogoštevilne reševalce nagradne uganke je žreb razdelil knjižna darila naslednjim tekmovalcem:

1. **nagrada v vrednosti 100 din:** Tarman Ivan, Podmožaklo 53, Jesenice-Fužine.
2. **nagrada v vrednosti 50 din:** Muzga Marija, babica, Gaberje 20, Stična.
3. **nagrada v vrednosti 50 din:** Kaiser Pavla, Rožna dolina, Cesta VI. št. 58, Vič.
4. **nagrada v vrednosti 25 din:** Mihelač Andrej, Škorba 34, Hajdina pri Ptuju.
5. **nagrada v vrednosti 25 din:** Vipavec Anton, Tribuče 58, Adlešiči.
6. **nagrada v vrednosti 25 din:** Pavlovič Jože, posestnik, Izvir 14, Cerklje ob Krki.
7. **nagrada v vrednosti 25 din:** Fojkar Janez, Sv. Ožbald 7, Škofja Loka.

Izredno nagrado za najlepšo izvršeno rešitev dobe naslednji reševalci:

Grabar Janez, Podvinec 12, Ptuj.
Kralj Štefanija, opekarne Štrit — Bučka.
Vivod Marija, Lobnice 20, Ruše pri Mariboru.
Zupan Frančiška, Savica 5, Bohinjska Bistrica.

Vsak nagrajenec prejme od uprave »Družinske pratike« zaznamek knjig, iz katerega si poljubno izbere knjižni dar v višini določenega zneska.

Jakob K. Heer 41

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja.

Marko Poltram je v resnici vitez z Guardavala, kdo bi se mu mogel upirati, ognju njegove strasti.

In vedno znova vstajajo govorice o neznanih lovcih iz Italije in Tirol, ki so padli kot lovski tatovi pod njegovo puško, padli, kjer ni ne prič ne sodnika.

Njegova koča, pravijo ljudje, je polna trofej, ki jih je odvzel ubitim lovcem, in z grozo hodijo ljudje mimo njegovega prebivališča, kjer pa gleda vendar iz svetlih oken najbolj ljubka deklica, mala Landola.

»Oče, pridi domov!« kliče ona radostno v bele gore.

Pri tem otroku se smehlja Marko Paltram, sovražnik ljudi, ki visi kakor šiba nad gorskimi kraji.

7jegovi so sovražijo, presilnega, ki ga ne krasi nobeno dejanje dobrotljivosti.

Mar ga njegovo ljudstvo ne bo moglo nikoli ljubiti? Njega, ki ga je ljubila nekoč Cilgija Premont.

13

Preiskava o pogrešanem Sigismundu Gruberju je zaspala, ker ni bilo zanjo prave opore. Cigan za ciganom, ki so ga prijeli, je izpričal, da je bil ob usodnem času popolnoma drugje in ne tam, kjer bi se bil utegnil muditi Gruber.

Nihče ni bil tega bolj vesel ko Cilgija. Dalj časa, kakor zahteva navada, je nosila črno obleko za rajnim možem. Hotela je pokazati, da spoštuje njegov spomin, in ponosna, resna, mlada žena in njen plavolasi, nasmejano čili deček sta bila deležna velikega sočutja.

Ali je bilo zasluženo?

Cilgija sama je premišljala večkrat zelo in dolgo o tem, dá, bila je vsa nemirna in vest jo je grizla, zakaj v smrtnem strahu je čutila, kako lahko je pozabila Sigismunda. Sicer je bila jokala za njim odkrito in od srca, često je prisluškovala v tiho gorsko noč, ali vendar ne jezdi od kod. In ako bi bil pridirjal, bi mu bila radostno odprla vrata.

Odlašala je, da bi opustila podjetje: dalj časa, kakor je bilo verjetno, je upala, da se bo v resnici vrnil.

Toda vse to vendarle bolj zaradi osirotelega dečka ko zaradi sebe.

Ali bi utegnil biti njen zakon po dogodku v Campolognu, po spopadu Marka Paltrama s Sigismundom Gruberjem, po izpovedi starega Tomaža še na kakšen način srečen? Bila je odkritosrčna dovolj, da je vprašanje zanikala. Ni bila narava, da bi prenašala moža, ki je bil v javnosti ali na tihem omadeževan. Med njo in Sigismundom Gruberjem bi se bili razvneli boji, ki bi boleli bolj nego smrt. Mogla je, o tem je bila v dno srca prepričana, na mrtvega Sigismunda bolj prijazno misliti nego na živega. In smilil se ji je postavni mož, ki ni bil močan dovolj, da bi premagal pogreške svoje mladosti, in je moral zato v cvetu let preminiti.

Od srca je mogla jokati za njim.

Često in često si je izpraševala vest ter govorila v nočeh brez spanja o svojem kratkem zakonu s Sigismundom, s starim Lovrencom Gruberjem, kajti spomin nanj ji je bil svet.

Telesno je videla vrlega počasnega starega moža s pametnimi očmi, z mogočno brado, s srebrnnimi gumbi na suknji in širokim vezenim pasom.

In glej, bilo ji je, da jo stari Gruber razume in hvali, ker ni nobenemu človeku ne z besedo in ne s kretnjo izdala strahovite sumnje, kako je Sigismund umrl. Celo župniku Tassu ne, svojemu srčno dragemu prijatelju in svetovalcu v težkih dneh!

Dolgo se je branila misli, da je Marko Paltram ubil Sigismunda. Ni ji uspelo, posebno ne, odkar je slišala, da se je bil sivi lovec jeseni vrnil obstreljen s hribov.

In čutila je to proti svoji volji — v njej je živel glas, ki je Marka Paltrama zagovarjal. Ako je Sigismund Gruber padel po njegovi roki, Marko Paltram vendar tega ni storil brez skrajne sile! Sigismund Gruber si je smrti želel in jo iskal!

V trpki bolesti je molčala, molčala zaradi svojega sončnega dečka.

Mar je smela reči: »Vi vsi ne veste, kar vem jaz, vi niste slišali izpovedi nesrečnega moža, ki je klečal pred menoj na kolenih ter je v strahovitih obtožbah proti sebi preklinjal lastno življenje.« Ali je smela povedati, kar je sicer za trdno vedela: »Sigismund je mnogo tednov stregel Marku Paltramu po življenju. Moj mož je krivl« Ali je smela to pripovedovati, tudi le svojemu stricu?

Tako je trpela in se borila Cilgija.

V težkem letu ji pa vendar tudi ni dostajalo močne tolažbe. Da je le pogledala plavolasega Lovrenca z modrimi očmi, svojega razumnega, vedro veselega dečka, je že posijal sončni žarek. Često je prišel dobrodušni župnik. Celo sivolasi stari mežnar se je nekoč oglasil pri njej. Deželni sodnik, stari, odlični, nekoliko svojeglavi gospod, ni jezdil nikoli v Tirano, da ne bi vsaj za kratek trenutek stopil k njej v hišo, in nekoč je šlo za las, da bi bil srečal tam trgovca Drioscha. Celo Lorsa s svojo mlado ženo je prišel enkrat na obisk. Lucij Planta je pisal od časa do časa — Cilgija je živela z Engadinom.

Toda seveda prijatelji niso poročali nič razveseljivega: propad povsod propad in cesta, ki jo zidajo, prihaja prepozno.

Vendar se nekaj zgane v težki engadinski krvi!

Čudovit pozdrav iz daljnega juga je zazvenel: »Pesmi z Bernine«.

Mala lična knjiga ji leži na krilu. »Romanske pesmi Konradina Flugija« se pravi v podnaslovu. Tiskano v Churu.

Lucij Planta je oskrbel izdajo.

Zasanjan nasmeh objema drobno knjigo: Cilgijine misli hitijo nazaj v Fetan, kjer je okorni gospod Konradin jecljal prve okorne verze in je bila ona edina zaupnica njegove skrite umetnosti. Kaj je postalo iz nedozorelega, boječega gospoda Konradina? Njegov brat, ki je opravljal v Parizu diplomatsko službo, ga je postavil na lastne noge, in gospod Konradin je zdaj že tri leta osebni tajnik neapoljskega kralja.

Gospod Konradin je na dvoru vpliven mož in neapoljsko ljudstvo zelo ceni preprostega Bündnerca. Saj sme tvegati samo on, da se postavi s prostodušnim opominom kraljevi razsipnosti po robu.

Njegovo srce je pa ostalo v Engadinu.

V pesmih se čuti, kako so nastajale: iz velikega domotožja, ki ožarja pesniku s soncem vse, kar se imenuje Engadin! In vendar to niso kitice trudne duše, prežete so trdne vere, da bodo domovini napočili zopet lepši dnevi. V očarljivih podobah opisuje Konradin, od ljubezni vneti sin visokih gorá, igre otrok, pomenljive šeke in navade ljudstva, njegove mladeniče in dekleta, njegove ponosne može, njegove molčljive žene, poje o mladem Innu, o doma či vasici nad jezerom, o ledenikih in njihovih bajkah, o snežni luči Bernine, ki sveti v vse izbice; ne pozabi pa tudi z vročimi besedami opominjati svojega ljudstva, naj se zave svojega stanja in naj se poprime v dolini sami dela ter prične novo, čeprav skromno življenje!

V pesmih je zvok in poudarek, da se razvnemajo srca drugače tako treznega ljudstva. Kakor bi šinila iskra v suho listje, užigajo Engadince in budijo življenje; njegove pesmi so, kakor pravi župnik Tass, tolažilna knjižica o pravem času.

Le eden trdi odločno, da Konradinovih sanjarstev ni bral.

Stari, odlični, strogi gospod deželni sodnik.

Železnica pod Rokavskim prelivom

Stara zamisel je zopet oživela - Dva predora, za vsak tir poseben predor - Nasprotovanje Anglije ni tehtna ovira

Zdi se, da zemlja, kakršno je ustvaril Bog, človeku ni po volji, zato jo poskuša preoblikovati po svoje. Po suhi zemlji dela prekope (Sueški prekop), čez naravne morske prelive pa hoče izpeljati železniški tir *Za zgraditev predora pod Rokavskim prelivom se pogajajo strokovnjaki že kakih 150 let.* Prvi načrt za predor so leta 1802 predložili Napoleonu. Načrt je izdelal inženir Mathieu. — Takrat še ni bilo železnic in so pač mislili na poštne vozove, ki bi vozili skozi predor. — Inženirji so predlagali, da bi pričeli vrtati na obeh straneh hkrati, Francozi od francoske, Angleži pa od angleške strani. Za poskušnjo so kopali na sredi Rokavskega preliva, na malem otoku, kjer je bila voda le 15 m globoka. Tu je bila tudi najvišja točka morskega dna. — Pod morjem bi vodila tlakovana cesta. Predor bi razsvetljevale oljnate svetilke, za zračenje bi bilo dobro poskrbljeno.

Za ta predor se je navduševal tudi tedanji angleški minister Fox, ki je dejal prvemu konzulu: »Tu gre za veliko reč, ki bi jo lahko izvedli vzajemno.« (Tak sporazum med Anglijo in Francijo bi tudi zagotovil stalni mir v Evropi.) — Toda Anglija se je ohladila, češ da varuje svojo odlično osamitev. Francija pa ni izpustila iz rok ugodne prilike in je hotela — tako rekoč — zabiti prvi žebelj. Vprašanje za zgraditev predora se vedno znova sproži, kadar se med tema dvema narodoma porodi misel za bratsko sodelovanje in misel za skupne koristi. Tako je sedaj to vprašanje zopet na dnevnem redu, kakor je bilo že med svetovno vojno. Predlog za zgraditev podmorskega predora je bil nedavno predložen v pretres francoski vladi. Delničarji se zaradi oklevanja zelo pritožujejo in pravijo: »Ako bi predor že obstojal, bi se ‚Tomiji' danes brez skrbi vozili v Francijo in bi se jim ne bilo treba bati, da bi nemške mine potopile njihove ladje.«

Vojaški oziri

Izmed vseh velikih načrtov se svet najbolj zanima za zgraditev podmorskega predora. Velikanske vsote so že porabili za razne načrte in poskuse.

V Franciji se je osnovala velikopotezna družba, ki je bila leta 1875 odobrena tudi od vlade in ji je bila podeljena koncesija za dobo 99 let, in sicer za gradnjo železniškega tira, ki bi tekel od enega konca države mimo Boulogne in Calaisa do najjužnejšega dela Francije.

Ali bodo imeli novi načrti, ne glede na prejšnje, kak trajen uspeh? Ali bo mogoče pridobiti Anglijo, da bi ne delala ovir?

Vsi ti pomisleki so vojaškega značaja. Tu pridejo v poštev razlogi in nasveti najvišjih vojaških predstavnikov obeh prizadetih držav. — Moltke se je nekoč izrazil, da bi kazalo zadevo, ki se tiče predora, dobro premisliti, kajti predor bi ne pomenil zbližanja med Anglijo in Francijo, temveč bi bil zanka za Nemčijo v primeru kakega spora. Ko so med svetovno vojno vprašali maršala Focha, kako on misli glede predora, je odgovoril: »Ako bi predor pod Rokavskim prelivom že obstojal, svetovne vojne ne bi bilo.« — Angleški poslanik Fell pa se je izrazil takole: »Kadar bo prekop gotov, bo vojna na zapadu nemogoča.« Ti vojaški pomisleki pa niso zanesljivi. Je, kakor če bi vprašali ibis et redibsi starih oraklov, ki niso nikoli jasno povedali, kako in kaj. Ako pa vprašamo pamet, dobimo odgovor, da so železnice izpeljane zato, da nas zbližujejo, ne pa zato, da bi nas ločile.

Dokler bi živela omenjena naroda v prijateljstvu med seboj, bi ju vezala podvodna pot. Ako pa bi naneslo, da bi se sprla, bi zadostovalo nekoliko ton razstreliva, in — podmorski predor bi bil uničen!

Toda ne glede na vojaške pomisleke ima ta načrt še druge nasprotnike. To so razni pisatelji, modroslovci in učenjaki, ki se bojijo, da bi Angleži utegnili izgubiti svojo tako skrbno negovano osamitev, drugim pa bi bilo zopet zelo všeč, ker bi potem lahko sfrčali skozi ta mali prerez pod morjem kar naravnost z ene celine na drugo in bi se izognili morski bolezni.

Nekateri zopet trdijo, da bi bilo v nevarnosti duševno bogastvo angleškega naroda, njegova tradicija in stari običaji. — Danes, prav za prav pred vojno, si tako lahko potoval ponoči iz Pariza v London kar v postelji in ti ni bilo treba prestopati iz vlaka na parobrod, ker je vlak sam zapeljal na ladjo. Toda ta prijetna potovanja so sedaj kolikor toliko ogrožena!

Kar daje temu načrtu še prav poseben čar, je dejstvo, da bi pomenilo takšno velikansko podjetje višek evropskega genija.

Predor bi bil dolg 53 kilometrov, medtem ko znaša dolžina doslej najdaljšega svetovnega železniškega predora le 19 kilometrov. Mogoče pa je tudi, da z ozirom na koristi takega predora nekoliko pretiravajo! Sicer pa namigavajo krogi, ki jih je ta zamisel zajela, da so pripravljeni žrtvovati za izvedbo načrta vse svoje imetje in vse svoje življenjske sile. Da bi le ne bili razočarani kakor tisti, ki verujejo na potovanje na luno!

Sto metrov pod morjem

Premotrimo torej zamisel predora tudi s tehnične strani! Podmorski predori niso novost. Tu je predor Tamigi pod Mersejo pri Liverpoolu, drug tak predor je pod Seino, in še več drugih. Toda pri Rokavskem predoru dela izjemo velika razdalja ter dejstvo, da bi morali zgraditi predor najmanj sto metrov pod morskim dnom. To globočino so določili na podlagi neštetih poskusov (okoli 7000 po številu), ki so jih naredili na dnu morja v Rokavskem prelivu. Dognali so, da se nahaja v teh plasteh — kakih 60 m na široko — neke vrste mavec, ki je vseskozi enako trden in gost. Tu bi kopanje ne delalo prevelikih ovir. Sicer bi ne smeli uporabljati rastrelivnih snovi, temveč bi v teh plasteh morali vrtati s stroji na rezila. Na ta način bi na teh krajih hitro napredovali, še posebno zato, ker svet tu ni kamnit in so plasti enakomerne. Predor bi imel obliko soda. Takšna oblika bi prenesla največji pritisk zemlje. Naredili bi dva rova, vsak po 7 m v premeru, v vsakem rovu po en železniški tir.

Važno vprašanje je tudi, kako preskrbeti predor z zadostno množino filtrirane vode, ki bi bila potrebna za stroje in za čiščenje predora. Upoštevati je treba tudi to, da bi predor ne imel enakomerne lege, temveč bi se dvigal in padal, kakor položena vrv. Zdaj so pričeli misliti celo na to, da bi zgradili še tretji predor, ki bi oskrboval prva dva predora z vodo. V tem rovu bi bili nameščeni vodnjaki in čistilni stroji za vodo.

Stroški za predor bi znašali — *računano po današnjih cenah — štiri milijarde francoskih frankov.* Toda to je šele proračun. Takšni proračuni pa se vedno prekoračijo. Drugi zopet predlagajo, da naj bi se zgradila poleg predora še vozna cesta. Seveda bi za tak načrt štiri milijarde ne zadostovale. Delo železniškega predora bi trajalo pet let, za vozno cesto pa bi potrebovali še nadaljnja tri leta.

Skozi predor bi lahko vozilo 125 do 150 vlakov na dan. Če bi odpotovali iz ene ali druge prestolnice (London—Pariz) ob osmih zjutraj, bi lahko obedovali že v drugem glavnem mestu; popoldne bi prebili v mestu, opolnoči pa bi bili lahko zopet doma.

Predor pod Rokavskim prelivom pa ni zamišljen toliko zaradi trgovskih stikov med Anglijo in Francijo, temveč kot *poglavitna mednarodna vez.*

Ako se prepustimo svoji domišljiji in pogledamo v podočnost, si lahko predstavljamo sledeče zveze: *evropsko-azijsko črto London—Karachi, predor pod Mont Blancom, predor pod Bosporom;* potem *evropsko-afriško črto, predor skozi Gibraltar,* ki je že dolgo v načrtu, dalje *železnico skozi Saharo,* ki je tudi že začrtana na zemljevidu.

Izračunali so, da predstavljajo provizije in obresti od denarja, ki so ga porabili za načrte in poskuse, ako jih računamo po šest od sto, velikanski kapital. Pri vseh teh načrtih pa bo treba velike previdnosti, ker bi se prav lahko zgodilo, da bi se Angleži, ki se pustijo sedaj tako lepo prositi, nenadoma požurili ter naredili, kakor takrat pri Sueškem prekopu, ko so stvar tako spretno zasukali, da je ostal v njihovih rokah.

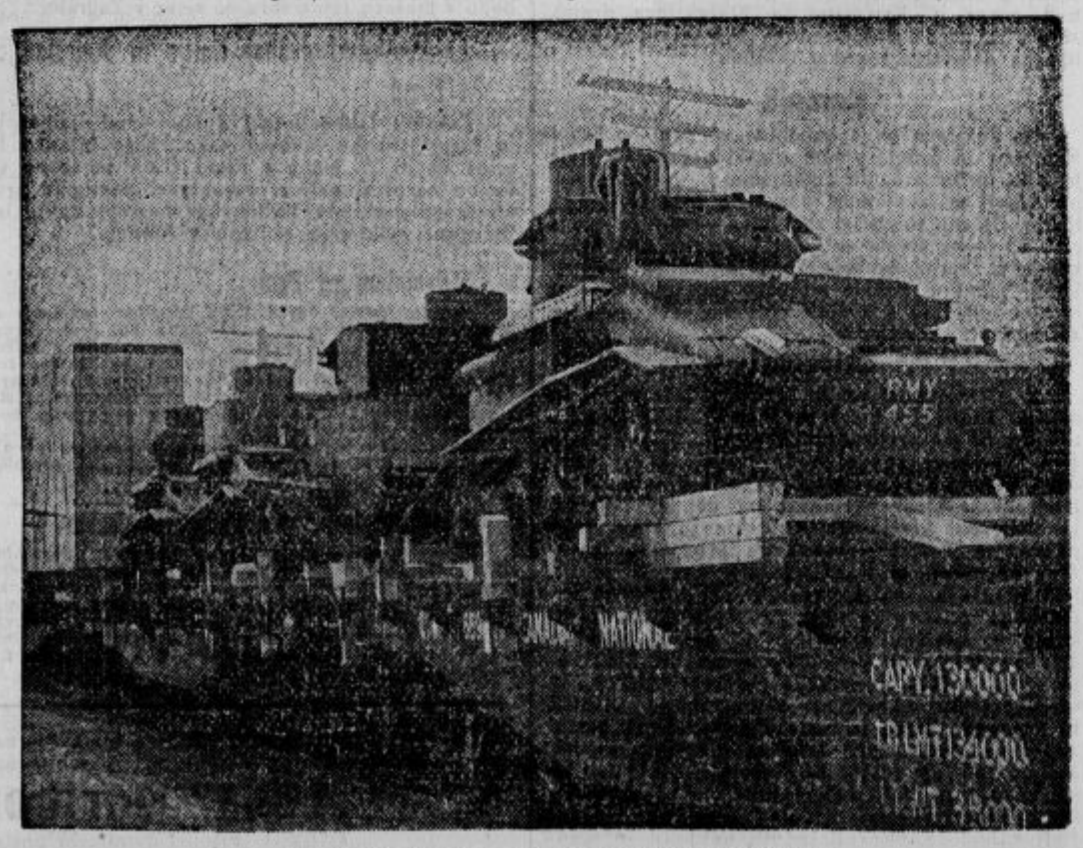

Kanadska vojska je pripeljala s seboj svoje tanke

Pogled na učinek užigalne bombe na zahodnem bojišču

Križev pot in trpljenje cerkve na Poljskem

Iz dokumentov o preganjanju katoliške cerkve v poljskih nadškofijah Gnjezen in Poznanj posnemamo tele podrobnosti:

Cerkvi sovražni napad se je zlasti naperil proti katoliški akciji, ki so od vsega začetka začeli preganjati njene odlične voditelje. Poznanj je bil po določilih poljskega nadškofijstva narodno središče verskega gibanja in posebno katoliške akcije za vso republiko Poljsko. Zdaj so nemške oblasti uničile vsa središča, vsa dela in institucije. Poglavitna so bila:

Narodno centralno vodstvo papeških tvoritev propagande. Tozadevna denarna sredstva in nepremičnine so Nemci kar zasegli. Predsednika poljske katoliške akcije odvetnika Dziembowskega in vse pisarniško osebje so zaprli. Ravnatelja, duhovnika Marlewskega, so najprej zaprli, slednjič pregnali v »generalni gubernij«. Prav tako so zasegli pisarne narodnega središča katoliške ženske unije in katoliških moških in ženskih mladinskih zvez in jih izročili profanim namenom. Predsednika moške katoliške mladine Edvarda Potworowskega de Golo so javno na trgu v Gostynu ustrelili. Predsednici ženske katoliške mladine gospodični Suchocki so vzeli lekarno, ki jo je vodila skupno s svojo materjo in svojim bratom, in jo porinili v »generalni gubernij«. Prav tako je morala izginiti visoka šola za socialna vprašanja — edina te vrste. Tu so se v tri leta trajajočih tečajih izobraževali lajiški apostoli dela, besede in peresa za katoliško akcijo in katoliško socialno delovanje. Dalje so zatrli katoliški vzgojevalni zavod, državno priznani zavod za katoliške vzgojiteljice in bolniške strežnice. Jako razširjeni katoliški ilustrirani list »Przewodnik Katolicki« so prepovedali in tiskarno zasegli. List je obstajal 43 let in je izhajal v nakladi 220.000 izvodov. Ista usoda je zadela vse drugo katoliško časopisje.

La Jana, slavna filmska igralka in plesalka, je 30 letna na Dunaju umrla

Dalje so razpustili in prepovedali vse nadškofijske ustanove, ki so bile določene za nadškofiji Gnjezen in Poznanj. Tako vsa škofijska središča katoliških stanovskih društev; Karitas; zavod za višje versko izobraževanje; centralo Vincencijeve družbe; Cecilijino društvo in pomožne blagajne za stare duhovnike. Zasegli so fonde in vse premoženje teh ustanov. Jako huda je izguba katoliške tiskarne in knjigarne sv. Adalberta v Poznanju. To vodilno založništvo katoliške Poljske je oskrbovalo vso deželo z izbranim in bogatim katoliškim branjem vseh vrst. Zaseženo tozadevno premoženje šteje več milijonov zlotov.

Hudo prizadeti so bili tudi katoliški redi in kongregacije. Redovnike in redovnice so najprej zaprli, izgnali in vtaknili v delavska taborišča, medtem ko so njih samostane zasegli in jih dali na razpolago drugim namenom. V omenjenih dveh škofijah so vzeli lazaristom, minoritom, kongregaciji sv. Duha, misijonarjem svete Družine, palotincem, oblatom brezmadežnega spočetja, dominikancem, jezuitom in salezijancem — vse hiše, cerkve, noviciate in kolegije. Še huje se je zgodilo ženskim samostanom. Vincentinke so v obeh škofijah izgubile vsega skupaj 25 poslopij, bolnišnice — kjer delujejo zdaj »rjave sestre« (Hitlerjanke) —, sirotišnice in zavetišča za onemogle. Sestre Sacré Coeur so morale dati nov licej z internatom vred v Polka Wiesu. Isto so morale storiti uršulinke s svojimi šolami in internati. Sestram sv. Elizabete so v Gnjezenu in Poznanju vzeli 40 poslopij. Niti enega samostana v teh dveh škofijah ni, ki bi ne bil občutno prizadet.

Kako so v poedinih primerih surovo ravnali, naj pokaže primer, ki se je pripetil v samostanu frančiškank večnega češčenja: Ko so člani Gestapa vdrli v klavzuro, so dobili vse redovnice, razen bolne prednice, zbrane v kapeli. Eden od Gestapa je stopil na prižnico in je zaklical redovnicam, »naj ne tratijo časa z molitvijo, da Boga itak ni, zakaj če bi Bog bil, pač ne bi bili oni (— člani Gestapa —) v samostanu!« Nato so odvedli iz samostana vse redovnice, razen bolne prednice, in so jih imeli 24 ur zaprte v kleti policijske stražnice. Medtem so preiskali ves samostan. Eden od članov Gestapa je nesel posvečene hostije v bolniško celico prednice in ji je ukazal, naj zaužije vse hostije, rekoč: »Požri!« Ona je to storila in je čez čas prosila vode, ki ji je pa niso dali. Le s težavo je mogla bolnica zaužiti vse hostije, da bi jih obvarovala onečaščenja. Potem so frančiškanke dobile ukaz, naj samostan izpraznijo do 1. januarja 1940. Kakor se dozdeva, je neko pismo iz Amerike pomagalo, da je Gestapo ta ukaz preklicala.

Mnogo redovnic je odšlo nazaj k svojim družinam ali pa v »Gubernij Poljska«, kjer se zbirajo v samostanih, kolikor jih še imajo, dasi nimajo ondi ne opravka in ne kruha.

*

Vodilni nizozemski list »De Maasbode« piše pod naslovom »Trpinčena Poljska« takole:

»V kričečem nasprotju s poročili, ki jih nemška propaganda od časa do časa pošilja v svet o položaju katoliške cerkve v krajih, ki so jih Nemci zasedli na Poljskem, in ki da Poljaki nimajo vzroka, da bi se pritoževali, pa so dokažana poročila, ki smo jih prejeli s poljske strani:

‚Bela knjiga katoliške cerkve na Poljskem', ‚Vesti o Poljski', ‚Verska situacija v nadškofijah Gnjezen in Poznanj', — da le te navedemo —, poročajo o dejstvih take surovosti, tako ciničnega barbarstva in takšne nagnusne okrutnosti, da bodo ostala ta dejanja večna sramota njih povzročiteljev in zapovednikov.

Seveda je nemogoče podati popolno sliko vseh poročil iz omenjenih dokumentov. Mimo tega bi pa številne podrobnosti vzbudile preveč gnusa v čitateljih. En sam izvleček naj bo naveden, da si le malo predočimo, kaj morajo verniki na Poljskem prestajati. V gnjezenski nadškofiji so Nemci ustrelili 10 duhovnikov; enega so ubili s puškinim kopitom, eden je umrl od prenapornega, prisilnega dela, dva sta umrla v ječi, kjer so na ducate duhovnikov pretepali, trpinčili in poniževali in še zdaj tako ravnajo z njimi. Mnogo duhovnikov so prisilili, da morajo delati na cestah; 114 župnijam so vzeli duhovnika. V več krajih so vzeli Najsvetejše iz tabernaklja in ga onečastili. Cerkve in samostane so vojaki, policija in uradništvo rekvirirali; križe in podobe svetnikov ob cestah so razbili; zasegli so cerkven denar, prepodili redovnike in redovnice in vodilne katoliške lajike so oropali in vrgli v ječo...

Tako se te litanije o trpljenju nadaljujejo na 25 straneh...«

Obhajanje velikega tedna v Rimu

Kakor poročajo iz Vatikanskega mesta, je prefekt papeških obredov v soglasju s svetim očetom določil red obrednih slavnosti svetih skrivnosti na veliki teden.

Na veliki četrtek bo dekan svetega kolegija, kardinal Granito Pignatelli v pričujočnosti papeževi imel slovesno sv. mašo v Sikstinski kapeli. Po slovesni sv. maši bo sam papež prenesel Najsvetejše v slovesni procesiji v Pavlinsko kapelo. Procesije se bodo udeležili vsi kardinali, patriarhi, škofje in opati, ki bivajo v Rimu in vsi prelati papeškega dvora. Na veliki petek bo imel kardinal Rossi v Sikstinski kapeli sveto opravilo, pri čemer bo imel papeški dvorni pridigar meditacijo v latinskem jeziku o bridkem trpljenju Kristusovem.

Pisatelj „Lesenih križev" ranjen

Kakor pišejo francoski listi, je bil **Roland Dorgelés**, znani pisatelj »Lesenih križev«, na Maginotjevi črti ranjen. Pisatelj biva od začetka vojne kot vojni poročevalec nekega pariškega tednika na zahodnem bojišču.

Z druge strani pa poročajo, da je Roland Dorgelés že dalj časa v nemškem ujetništvu. Pisateljevi prijatelji se trudijo, da bi dosegli, da bi bil interniran v Švi-

Na Maginotovi črti so v podzemlju tudi ledenice za meso za vojaštvo.

KULTURNI OBZORNIK

Matija Jama, član Akademije, razstavlja

Matija Jama: Predmestje.

Dne 3. marca je v Jakopičevem paviljonu odprl umetnostno razstavo, skromno in brez reklamnega hrupa, eden izmed stebrov našega impresionističnega umetnostnega rodu in naše sodobne likovne umetnosti — akademik Matija Jama. S prihodom pomladi in toplega marčevskega sonca je tudi v Jakopičevem paviljonu razstavil Jama svojo sončno pomladansko umetnost. Ko že pišem o letošnji pomladi, mi pade na um tudi tista naša pomlad, ki je v začetku 20. stoletja in v novi čas prebudila naš narod k zavestni, slovenski umetnostni in nekoliko časa za tem tudi politični svobodi. V tem času je zrastla tudi naša »Moderna«, ki je v glavnem kot prvi umetnostni rod obsegala prav naše impresioniste. Grohar, Jakopič, Sternen in Jama so imena, ki so najtesneje zvezana s postankom slovenske moderne umetnosti. Oblika impresionizma, ki se je gotovo že popreje izoblikovala na evropskem zapadu in je torej povsem last kulturnega okolja zapadnoevropskega človeka, je prenesena k nam prav po zaslugi teh mož, dobila našo slovensko vsebino. Delo, polno predanosti in zvestobe do umetnostnih idealov, združeno z nadpovprečno umetnostno nadarjenostjo, je zgradilo trdne temelje stavbi slovenske moderne umetnosti, ali če to izrazimo, časovno, — je že ustvarilo našo umetnostno tradicijo. Prva je prav tujina opazila slovenski element v umetnosti naših impresionistov, danes, ko je delu tega rodu že dana časovna patina, pa je menda to dejstvo pač vsakemu jasno. Tako smo Slovenci prav po zaslugi tega umetnostnega rodu — v katerem zavzema M. Jama odlično mesto — dobili svojo duhovno umetnostno hišo, katere obok sovpada z nebesom, kolikor ga je razpetim nad slovensko zemljo. Postali smo narod z moderno umetnostno tradicijo in vso pravico imamo, da se naša duhovna umetnostna hiša preoblikuje tudi v tvarni umetnosti dom — *slovenske umetnostne akademije.* In naj ne bo daleč čas, ko bomo mogli videti učence slovenske umetnostne akademije študirati dela naše narodne galerije in predvsem ona naših impresionistov.

Izredna kvaliteta večine Jamovih slik me je nagnila k razmišljanjem take vrste. Nekoč bo mogel priti kulturni zgodovinar do presenetljivih rezultatov, ko bo razkrival skrivnosti naše kulturne generacije, rojene proti koncu 19. stoletja. Tako polna življenjske sile in zdravja ni bila morda še nobena naša kulturna doba. Domala vse panoge kulturnega prizadevanje so bile v rokah ustvarjalcev, ki so s svojimi duhovnimi zmožnostmi popolnoma dosegli kvalitetno raven evropskega kulturnega ustvarjanja. V umetnoti so to predvsem naši impresionisti. Izredno skladna in zaokrožena je podoba, ki nam jo nudi njihovo delo. Jakopič in Sternen sta ekstrema, Jama s svojim delom pa tvori nekako sintezo, nekak most med obema skrajnostima. Mističen zanos, daljnji odmev slovenskega baročnega čustvovanja, idealistična pomembnost, patos so znaki Jakopičeve umetnosti. Hladen, »znanstveno«, impresionističen, le nad čarom zunanje oblike predmetov, sklonjen in opojen, koraka z železno doslednostjo k cilju M. Sternen. In nekje na srednji poti je izbral svojo obliko M. Jama. Ceni in spoštuje zunanjo obliko sveta, gotovo ji daje celo prvenstvo, vendar za to zunanjo lupino njegov duh vedno išče za duhovnimi skrivnostmi. Občutje, ki veje iz njegovih slik ni burno, čustveno opevanje realnega sveta, ki se porodi v umetniku hipno ob srečanju s predmetom, marveč konstantno, ubrano razpoloženje, ki se odkrije umetniku šele ob večkratnem stiku s predmetom. Jakopičeva platna človeka takoj ob prvem pogledu globoko pretresejo, Jamova pa najprej vplivajo le po skladnosti svoje zunanje oblike, uravnovešeni kompoziciji, ubranosti barve itd., ter se šele ob daljšem sobivanju subjekta in objekta začuje oni osnovni ton, na katerega je umetnik vglasil kompozicijo. In prav to daje Jamovemu delu čudovit sijaj.

Svet Jamove umetnosti je tako raznolik, kakor so različni predmeti resničnega sveta. Vzhod meseca, večer v gozdu, krave na paši, plesalke, koruza, vrtnice — torej krajina v vseh dnevnih časih, človek zaposlen s svojim delom, »mrtva narava«, skratka: vse, kar tvori našo zemljo. Vendar je njegova ljubezen naklonjena čisti, nedotaknjeni zemlji tam doli ob Kolpi, kjer diha iz krajine arhaika prastarih običajev, noš in nravi. Kakor je razpoloženje v njegovem delu posredno vezano na čas, tako je tudi ta svet »časoven«, trajen, rekli bi skoraj neizpremenljiv. Poglejmo »Dekle z vrčem«! Vertikala dekleta pred horizontalo žitnega polja. Človeški akcent, pred široko, težko, večno zemljo. V tej beli obleki, z vrčem v rokah, obsejana z jarko sončno lučjo, pred zidovjem žita, bi stalo to dekle lahko že pred stoletjem ali pa že mnogo prej. Tu se je čas ustavil. Izbera snovi, ki podpre vsebino umetnine, je pri Jami spontana in nad vse zanimiva. Kakor je subtilna Jamova pot za adekvatnim izrazom razpoloženja ob določenem predmetu, tako je postala tudi barva, glavno glasbilo impresionista-simfonika, nad vse občutljiva. Alokalni toni, utemeljeni v določenem barvnem in svetlobnem okolju, so v zadnjih delih pričeli nekako izgubljati svojo realno eksistenco in se vedno bolj razvijajo k nekakemu barvnemu fosforesciranju in notranjemu žarenju.

Velika je umetnost M. Jame. Danes je prav tako nova in sodobna, kakor bo čez mnogo let. Prav kakor je v bistvu neizpremenljiva reka Kolpa. Kajti na njej leži pečat velike umetniške individualnosti in kvalitete.

Na razstavo, ki bo odprta še čez praznike, opozarjamo slovensko občinstvo. Mikuž Stane.

† Selma Lagerlöf

Kakor poročajo časopisi, je te dni umrla slavna švedska pisateljica dr. ph. in honoris causa Selma Lagerlöf, katere sloves je razširjen po vsem svetu ter velja za eno najboljših svetovnih pisateljic sploh, ki je prejela svoj čas tudi Nobelovo nagrado. Rojena je bila leta 1858 ter je pred letom slavila svojo 80 letnico, katere smo se spomnili tudi mi. Po svojem poklicu je bila učiteljica na dekliški ljudski šoli ter je bila do leta 1890 popolnoma neznana. Tedaj je neki ženski časopis razpisal nagrado za krajšo povest. In tja je poslala Selma Lagerlöf začetke svoje prve in najbolj slavne povesti »Gösta Berling«, ki je prestavljena tudi v slovenščino in je postala resnična epopeja njene domovine. S to povestjo si je dobila svetoven glas in se je tudi gmotno opomogla, tako da je pustila službo in šla na dolga potovanja. Leta 1909 je zanjo dobila tudi Nobelovo nagrado, s katero je lahko odkupila nazaj svoj rojstni dom Marbacka. Izmed njenih del so poleg »Gösta Berling« najbolj znane »Jeruzalem«, ki pa obravnava notranje življenje švedskih kmetov, »Kristusove legende«, ki so prevedene tudi v slovenščino, kakor tudi »Dekle iz Močevja«, »Blazni Gunnar« ali »Portugalski kralj«, prirejeno za slovenski radio je »Čudovito potovanje male Nils Holgerian z divjimi racami«, ki bi zaslužilo, da bi izšlo tudi v tisku. Ob 75 letnici je napisala spomine svojega rojstnega posestva »Dnevnik Selme Otilije Lovise Lagerlöf«, z 78 leti je napisala povest o blaznem Gunnarju, ki kaže, da ji sile niso pešale. Njena dela so last vsega človeštva, v katerem bo spomin na Selmo Lagerlöf živel večno kot ene največjih ženskih postav v zgodovini. Za njeno delo je že v življenju bila član švedske akademije in univerza v Kielu ji je leta 1932 podelila častni doktorat teologije (protestantske). Tako se velike žene spominjamo tudi mi s temi besedami v slovo: *proslavila je svojo domovino, dvignila sloves žene in prinesla človeštvu veliko lepote in dobrote.*

Velikonočne razglednice inženirke arh. Marije Grafenauer-Vogelnikove. Če bo tako vneto rasla skrb za voščilne razglednice, bomo spet z veseljem prejemali voščila za praznike. Saj neokusne importirane razglednice s piščanci in zajci v našo sramoto zahajajo v vsako slovensko hišo in ponekod jih celo zatikajo za okvir, da jih imajo vse leto pred očmi. Letos sta v založbi »Cvetja z vrtov sv. Frančiška« izšli za veliko noč dve novi razglednici ge. inž. arch. Marije Grafenauer-Vogelnikove in bosta, upajmo, pomagali preganjati priskutno judovsko navlako. Posebej pa je prav, da se je avtorica naslonila na domačo motiviko. Taka je predvsem razglednica, ki jo je avtorica sama nazvala »slovensko karto«: na sredi bandero z motivi z velikonočnih prtov, deklica z oljčno vejico in fant s piruhom, okvir pa tvorijo motivi iz pisanic. Druga karta je ilustracija k »Ni Ga tu, vstal je«. Na odvaljenem kamnu sedi angel, ki z eno roko kaže proti zemlji, z drugo v nebo. V ozadju se dviga Kalvarija s križi, pričami velikega petka. Domačnost pa spet ustvarja dvoje slovenskih pisanic. Obe razglednici popolnoma ustrezata velikonočnemu občutju in se vredno pridružujeta razglednicam, ki jih izdaja Prosvetna zveza.

Važno za trgovce in podjetnike!

Najbolje se navežejo stiki in poznanstva z najširšim občinstvom po časopisju z **oglašanjem v največjem in najbolj razširjenem slovenskem dnevniku „SLOVENCU“. Posebno oglasi v njegovi pomnoženi velikonočni številki bodo neprecenljive vrednosti.**

Pohitite torej z oglasi za velikonočno številko, ker ti oglasi se sprejemajo samo do petka opoldne. Velikonočni ‚Slovenec‘ pa izide že v soboto zjutraj

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

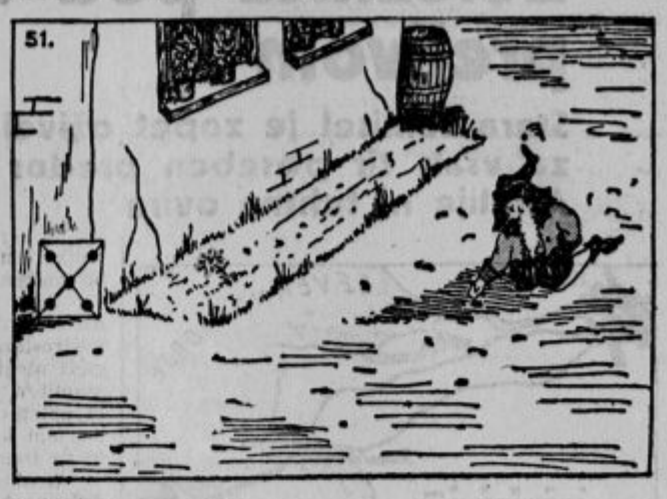

(51) Hitro je skočil na drugo stran hiše, kjer so bila okna. Luč je svetila skozi okno ravno na stezico. Pokleknil je in si nabral poln žep kamenčkov, ki so ležali tam okoli.

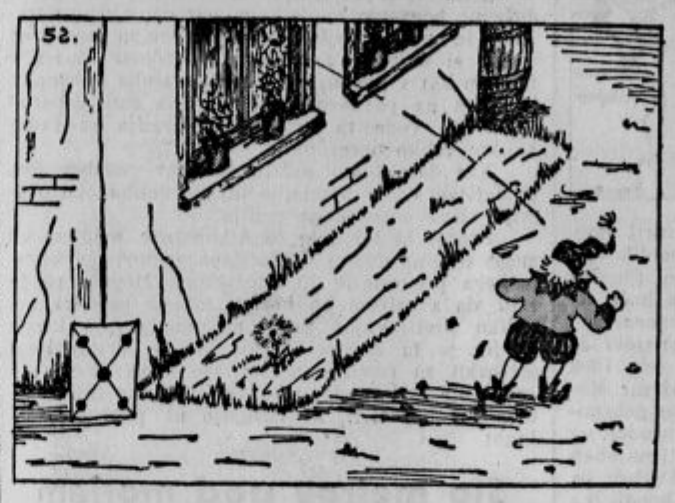

(52) Ko jih je imel dovolj, je začel obstreljevati okno. Najprej je vrgel en kamenček, potem pa kar celo pest. Kliktik-tik...

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Nogomet je dominiral zadnjo nedeljo tako v hrvaško-slovenski kakor v srbski ligi. Nas Slovence je najbolj zanimalo srečanje Ljubljane z Bačko v Subotici, ki je končalo z zmago Bačke; tako se je naš reprezentant počasi in gotovo prerinil na deseto ali zadnje mesto v hrvaško-slovenski ligi. Ljubljana je sicer dobro igrala v Subotici, toda izgubila je igro in s tem tudi obe točki, kar jo je spravilo na ono mesto v tabeli, ki ga ob pričetku tekmovanja nismo pričakovali. Morda bo v bodoče kaj boljše in samo s tem se moremo zaenkrat tolažiti v našem nogometnem športu.

Rezultati posameznih srečanj pa izgledajo takole:

Gradjanski (Zagreb) : Sašk 5 : 0 (2:0);
Bačka : Ljubljana 3 : 1 (1:0);
Split : Slavija (Osijek) 2 : 0 (2:0);
Hašk : Slavija (Varaždin) 3 : 1 (1:1);
Concordia : Hajduk (Split) 2 : 1 (0:0).

Tabela hrvaško-slovenske lige izgleda takole:

Gradjanski	15	14	1	0	73:5	29 (1)
HAŠK	15	9	2	4	34.29	20 (10)
SAŠK	15	8	2	5	30:28	18 (12)
Hajduk	15	7	2	6	30:25	16 (14)
Concordia	15	7	1	7	33:31	15 (15)
Slavija (O)	14	4	4	6	23:38	12 (16)
Split	14	5	2	7	17:30	12 (16)
Slavija (V)	15	4	2	9	22:28	10 (20)
Bačka	15	4	1	10	19:44	9 (21)
Ljubljana	15	2	3	10	27:55	7 (25)

V srbski ligi pa so igrali takole:
BSK : BASK 4 : 1 (1:1);
Jedinstvo : Jugoslavija 2 : 1 (1:0;
Zemun : Gradjanski (S) 3 : 0;
Slavija (S) : Bata 2 : 1;
Vojvodina : ZAK 2 : 0).

Tabela srbske lige po nedeljskih tekmah:

BSK	14	12	1	1	58:13	25 (3)
Jugoslavija	14	7	5	2	42:16	19 (9)
Slavija (S)	14	8	2	4	37:22	18 (10)
Vojvodina	14	6	5	3	29:28	17 (11)
Gradjanski (S)	14	7	1	6	27:27	15 (13)
Bata	14	5	4	5	24:29	14 (14)
Jedinstvo	14	6	2	6	24:28	14 (14)
BASK	14	1	5	8	15:25	7 (21)
ŽAK	14	3	0	11	18:46	6 (23)
Zemun	14	1	3	10	15:45	5 (23)

Ostali nogomet doma

Mars : Moste 4 : 1;
Jadran : Grafika 3 : 1;
SK Olimp : SK Železničar (M) 2 : 1.

Italijanski nogomet zadnje nedelje

Juventus : Milano 2:1, Genova : Venezia 3:1, Florentina : Novara 2:0, Torino : Liguria 3:0, Ambrosiana : Modena 2:1, Triestina : Roma 1:0.

Stanje točk: Ambrosiana 32, Genova 30, Lazio, Juventus 30, Torino 25, Triestina 22.

Mariborski rokoborci so tekmovali

SK Maraton je priredil tekmovanje najboljših mariborskih rokoborcev, ki je dalo naslednje rezultati:

V bantam kategoriji (do 56 kg) sta se borila mladi Tašler (M) in Urankar (M). Zmagal je Tašler s tušem v 16. minuti.

V perolahki kategoriji (do 61 kg) so se borili trije enakovredni nasprotniki, ki so vsi odlični tehničarji. Po ostrih borbah je zasedel prvo mesto Dolinšek Ludvik (M), drugo mesto Lepenik Friderik (PSK), tretje mesto pa Dolinšek Maks (M).

V lahki teži (do 66 kg) sta nastopila spet samo dva Maratonca, Babič in Robič. Babič je Robiča položil v 9. minuti na lopatice.

V polsrednji (welter) teži (do 72 kg) je zasedel prvo mesto Kozič (PSK), drugo Vobič (M), tretje Ules (M).

V srednji kategoriji (do 79 kg) je prvi državni reprezentant Ivanič (M), drugi Blatnik (M), tretji Verbošt (M).

V polteži kategoriji (do 87 kg) je bil zmagovalec Fišer (PSK) nad Orešnikom (M) s tušem v 8. minuti.

V teži skupini (nad 87 kg) je zasedel prvo mesto stalni mariborski in večkratni državni reprezentant Ivan Pirvher (PSK) pred načelnikom slovenske težkoatletske zveze Vidicem (M).

Hrvaške športne igre bodo letos

Hrvaška športna sloga je imela konec prejšnjega tedna sejo, pri kateri je bilo sklenjeno, da se bodo letos vršile hrvaške športne igre. Izdelan je bil podroben program teh iger, samo za prostor, kje se bodo vršile, se še niso odločili. Letošnje igre bodo v mesecu septembru, in sicer v Zagrebu.

Lahkoatletski dvoboj Italije in Jugoslavije v Rimu

Letošnji lahkoatletski dvoboj med italijansko in jugoslovansko lahkoatletsko reprezentanco bo letos 28. in 29. junija v Rimu. Sicer se še ne ve, če bo nasproti naši reprezentanci nastopila prva ali druga garnitura Italije, ker nastopi Italija isti dan proti grški reprezentanci v Atenah.

Veleslalom na Peci

Zimsko-športni odsek ISSK Maribor razpisuje za 25. marec 1940 tekmo v veleslalomu na Peci. Proga veleslaloma vodi s Kordeževe glave na cilj v bližini Uletove koče. Start bo ob 9 dopoldne. — Pravico tekmovanja imajo vsi pri JZSZ verificirani smučarji. Prijave je nasloviti na g. Vekoslava Golubovića, Maribor, Smetanova ulica 36. Naknadne prijave se bodo sprejele na prevečer tekme.

Zmagovalec si osvoji naslov slalomskega prvaka Pece 1940. Prvi trije plasirani tekmovalci prejmejo lične plakete.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Hermežanom - motoristom! Članstvu sporočamo, da g. Gnärtner Ladislav od 4. aprila 1939 ni več član našega kluba, in zato tudi ni upravičen nabirati kakršnih koli prispevkov za klub. Za nabiranje članarine smo pooblastili g. Dominka Vladislava, banovin. uradnika v Ljubljani. Obenem sporočamo odbornikom, da bo seja odbora v torek teden, t. j. 26. marca t. l. — Moto Hermes.

Trbovlje

Na Veliki petek sveže morske ribe v trgovini Karl Zupanc, Loke 260.

Dev. Mar. v Polju

Strokovna organizacija ZZD v Vevčah priredi skupno s Prosveto pri D. M. v Polju na praznik sv. Jožefa ob 8 zvečer delavsko akademijo v Prosvetnem domu v Dev. Mar. v Polju. Na sporedu je tudi govor g. Križmana in Finžgarjeva drama »Nova zapoved« v 3 dejanjih. Vsi prijatelji katoliškega delavstva iskreno vabljeni!

Kamnik

Na Jožefovo ob 4 popoldne se nam bo FO v Kamniku že drugič v tem zimskem času — prvič je bilo to za praznik zedinjenja 1. decembra — predstavil na akademiji v svojem delu in stremljenju. Glavna točka bo zaobljuba članov in mladcev. Za okvir so na sporedu lepe glasbene točke mladcev, zborna deklamacija in telovadba. — Prijatelji mladine gotovo ne bodo pozabili počastiti idealne mladine s svojim obiskom. Vstopnina je znižana.

Železniki

Z Abrahamom se je srečal v Železnikih in okolici znani Joža Markelj, občinski svetovalec in podpredsednik krajevne organizacije JRZ. Vseskozi značajen in pošten je s svojo ženo Francko roj. Petrač vzgojil številno družino, ki se sicer skromno, pa vendar pošteno in uspešno uveljavlja v življenju. Kot vnet pristaš in borec slovenskega programa, katerega ni nikoli in pred nikomer skrival, je bil pod prejšnjim režimom razrešen dolžnosti občinskega odbornika. Pa je kljub temu ostal trden v svojem prepričanju, da se bori in žrtvuje za dobro slovensko stvar. Jubilant, ki je sedaj prištet v armado petdesetletnikov, je dobil popolno zadoščenje s tem, da se vedrega in šegavega duha in poln mladeniškega ognja zopet uveljavlja pri delu za dobrobit občine. Želimo mu, da bi ga Bog njegovi ljubljeni in spoštovani družini kakor tudi občinskemu odboru, katerega požrtvovalen član naj bi bil tudi v bodoče, ohranil in mu naklonil še mnogo zdravih in zadovoljnih godovnih dni!

Nogavice, kombineže, rokavice, modrčke, najnoveiše kroje, steznike v veliki izbiri dobite najugodnejše pri **„LUNA“ Maribor**
Glavni trg pri avtobusni postaji

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; tenitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Šiviljska pomočnica
z lastnim strojem išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3797. (a

Službo
iščem k mali družini v Ljubljani ali v Mariboru. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Pridna« št. 4003.

Izobraženo kmečko dekle
gre v pomoč gospodinji k boljši družini samo na Gorenjsko. - Naslov: M. Zupanc, Griže pri Celju.

25 let star fant
se želi izučiti za šoferja. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Zanesljiv« 3999.

Trgovska pomočnica
nastopi službo s 1. apr., tudi pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mlajša moč« št. 3793. (a

Dekle
srednjih let, pridna in zmožna splošnega gospodinjstva, želi mesto pri družini ali pri samskem gospodu. Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Nastop 1. aprila« št. 3940.

Dekle
z malo maturo želi k otrokom ali v pisarno. - Nekaj časa samo za hrano in stanovanje. Ponudbe podružnici »Slovenca« Trbovlje pod »Veselje« št. 3974.

Službo dobe

Preprosto kuharico
za kmetsko gospodinjstvo sprejmem. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »A. B.« št. 4019.

Hlapca
pridnega in ki je vajen konj ter vožnje po mestu, sprejmem za stalno. — Vidovdanska cesta 4.

Opekarskega mojstra
sprejmemo. — Ponudbe z referencami poslati opekarni Česenj, št. Vid nad Ljubljano.

Pletiljo
sposobno, samostojno — sprejmem takoj v stalno službo z dobro plačo. Ponudbe v podr. »Slovenca« v Celju pod »Stalnost«.

Služkinjo
vajeno fine kuhe in vseh hišnih del, zelo snažno, sprejmemo. Mesto je izven Slovenije. Plača 400 din. Predstaviti v soboto dopoldne. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4031.

Služkinjo
pridno in pošteno, ki zna nekoliko kuhati — sprejmem takoj v stalno službo k majhni družini proti dobri plači. - Ponudbe v podr. »Slov.« v Celju pod »Snažna«. 3949.

Blago za damske plašče, kostume in obleke ter vse vrste svile v najnovejših modnih vzorcih
R. MIKLAUC
»PRI ŠKOFU«
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica 3
Pred škofijo 3
Solidna postrežba

Čevljarskega pomočnika
sprejme takoj Hönigmann v Ribnici na Dolenjskem.

Mizarske pomočnike
in strojna delavca sprejme I. Černe, stavbno in pohištveno mizarstvo, št. Vid nad Ljubljano.

Oferja
z 2—3 delovnimi močmi sprejme Adolf Pavalec, Dragučova, p. Sv. Marjeta ob Pesnici.

Dvočlanska družina
v Ljubljani sprejme v pomoč gospodinji pošteno, mirno, pridno dekle z dežele. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3860.

Služkinjo
zmožno gospodinjskih del ter samostojne kuhe — sprejme večja trgovska hiša na deželi. Plača po dogovoru. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 3970.

Kuharico
samostojno, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, sprejmem k trem odraslim osebam v Ljubljani. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Vestna« št. 4032.

Kupimo

Kalane hrastove doge
kupujem. Plačam takoj. Sodarstvo Sulzer, Maribor, Vojašniška 7.

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Ognjavarno omaro
za knjige in spise kupimo. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Omara« št. 4000.

Prodamo

Staro strešno opeko
prodam. Litijska cesta 6, Štepanja vas.

Večji hladilnik
poceni naprodaj. Vpraša se pri hišniku, Gledališka ulica št. 13.

Orehe
v lupinah prodaja na vagone in kub. metre Josip Novak, Grubišnopolje.

Pohištvo
Novo, zelo elegantno spalnico, kavč, pisalno mizo itd. zelo poceni prodamo. Mlekarna, Slomškova 9.

Sodavičarji, pozor!
prodam okoli 10.000 originalnih Jogura-steklenic, novih, še nerabljenih, avto Chevrolet Truk 2.5 ton, stroj za etikiranje - po zelo nizki ceni. — Vprašati: Brežice 14 in Radeče 160.

Polenovka
suha in namočena, odlične kakovosti, vedno na zalogi po 16 din kg, gostilne popust. — Dospeli sveži slaniki, kvargilji, sardine, sir. - Kovačič, Miklošičeva 34. Tel. 48-20

Semenski oves, grahoro,
črno deteljo, banaško lucerno, peso, travna semena in čebulček, dobite v Javnih skladiščih pri tvrdki Fran Pogačnik, d. z o. z., Ljubljana, Tyrševa cesta št. 33.

Kolesa
vseh svetovnih znamk — nova in rabljena, naprodaj po izredno nizkih cenah. »Nova trgovina« — Ljubljana, Tyrševa c. 36 (nasproti Gospodarske zveze). (1

Nizke vrtnice
skupina 25 sadik, očarljivo lepih številnih barv, 100 din. Ista skupina šibkejših sadik 60 din. Deset prekrasnih plezalk 60 din. Franko poštnina. Zahtevajte ponudbo. - Sadjarstvo Dolinšek, Kamnica, p. Maribor.

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube, nobene brazde v 45. letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež, a ima vendarle svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Biocela« — presenetljivega odkritja glasovitega dermatologa. Biocel je dragocen naravni pomladilni element, ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zdaj je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo ko spite. Vsako jutro ko se zbudite, ste videti mlajši. Gube in brazde so kakor izbrisane.

Čez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zajedalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uvenele polti. Pridobite si spet jasno in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušeni boste zaradi pravih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako se Vam denar povrne.

Semenski oves
debelozrnati ječmenovec švedskega izvora
spomladanski ječmen
vse zajamčeno kaljivo, selekcijonirano blago nudi najceneje, dokler kaj zaloge
tvrdka **A. VOLK**
Ljubljana, Resljeva c. 24.

Jedrca in fižol
nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana.

Pomladite
se ob pogledu na lepo negovan vrt!
V to svrho vam nudi vse potrebno orodje: drevesne in trtne škarje, cepilne nože, brizgalne za drevje in cvetje, zalivalke, kosilnice za rušo, žico, mreže za pesek, žične mreže za ograje, razpršilce, motike, lopate, železne grablje, gumijeve cevi, samokolnice itd.
železnina
Fr. Stupica
LJUBLJANA
Gosposvetska cesta 1

Prst za vrtove
proda Hlebš, Cankarjevo nabrežje 21.

Luksuzno športno kolo
popolnoma novo, najboljše znamke, in pisalni stroj, zelo poceni naprodaj. — Mlekarna, Slomškova 9.

TEL. 2951
DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA CESTA

Trgovino z mešanim blagom
z velikim krogom stalnih odjemalcev, v prometnem kraju Ljubljane, prodam zaradi nujnega odhoda. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Lepa bodočnost« št. 3998.

Velika izbira modnih kamgarnov in sukna za nove pomladanske obleke in površnike za gospode
R. MIKLAUC
»PRI ŠKOFU«
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica 3
Pred škofijo 3
Ugodne cene!

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke!
Ivan Legat
Ljubljana, Prešernova 44 — Maribor, Vetrinjska 30

Srajce za gospode
si nabavite za Veliko noč, še vedno po izredno nizkih cenah — »Kreko«, Tavčarjeva 3, Tyrševa 31

Orehova debla
uporabna za furnir in ostale mizarske izdelke, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3772.

Dva potnika
6000 din gotovine, potrebujem za prevzem avtomobilov. Ponudbe pod šifro »Zaradi bolezni« v podr. »Slov.« v Celju.

Moderne čepice
nogavice, krila, predpasnike, velike in male, zelo poceni pri I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (1

Otroški vozički
najnovejši modeli prispeli. - Najugodneje dobite pri Banjai, Ljubljana - Miklošičeva cesta 20.

Gonilne jermene
za tovarne, mline, žage itd., kakor tudi šivalne in vezalne jermene v prvovrstni kvaliteti priporoča
IVAN KRAVOS
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Telefon 22-07.

Moške srajce
spodnje hlače, kravate, nogavice, še vedno najceneje pri I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (1

Prvovrstna kolesa
po najnižjih cenah, dobite pri »Tehnik« Banjai, Ljubljana, Miklošičeva 20

Mizarji!
Okovje za pohištvo in vse vrste orodje izberete pri »Jeklo« - Stari trg

Za pomlad
lepe ročne torbice, kovčege za potovanje, nahrbtnike, denarnice, listnice, gamaše, nogometne žoge, nagobčnike, ovratnice in vrvice za pse itd. priporoča
Iv. Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta št. 13. Telefon 22-07.

VINO
pristno in poceni dobite pri
Centralni vinarni v Ljubljani
TELEFON ŠTEV. 25-73

Suha, lepa
bukova drva
žagana, v vsaki množini
1 m³ din 125.—
R. VELEPIČ
Ljubljana, Jernejeva 25. Telefon 27-08.

Radio

Seibt Super radio
aparati, visoko selektivni, 5 cevni, zaradi odprodaje iz špediter. skladišča, s popustom 20% na originalne tovarniške cene pri Ludvik Ileršič, Ljubljana, Rimska 13. - Zanesljive potnike sprejmem!

Auto-motor

Motorno kolo
popolnoma novo, znamke »Triumph«, 250 ccm, ki sem ga vzel v račun, prodam po zelo ugodni ceni. Avgust Štok, Celje.

Mali avto
novejša tipa Opel Kadett, zelo dober, prodam za 14.000 din. — Mlekarna, Slomškova 9.

Za Veliko noč...

Razveselite svojo družino
s trajnim darilom, ki Vas bo vsak dan obveščalo o dogodkih v svetu.

PHILIPS

Vam prinaša v hišo opere, koncerte, narodno glasbo, šport, poročila, prireditve itd. Preprosto upravljanje z radio klavirjem. Izreden prejem podnevi in ponoči.

Obrnite se še danes na naše trgovce!

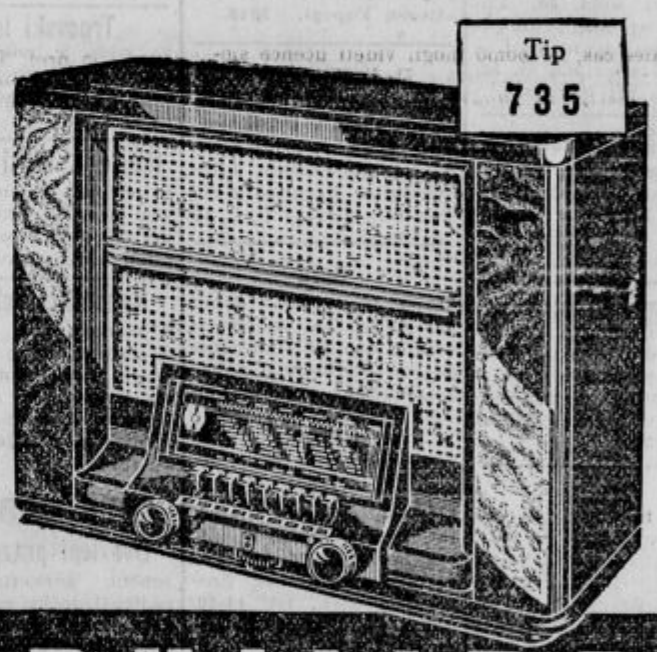

PHILIPS
svetovna znamka za kvalitetne prejemnike
PHILIPS

Denar

Hranilne knjižice
3% obveznice
in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje
BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40

Stroji

Lokomobilo
(Lanz Ventilsteuerungpatent) Lentz 50—55 KS, v izredno dobrem stanju, proda: Pilana Novak - Grubišnopolje.

Živali

Prašičke
stare od 7 tednov naprej, kupim. Vidovdanska c. 4.

Plemenska svinja
s prasci, naprodaj v Velesovem št. 24, p. Cerklje.

Poziv

na ustanovni občni zbor »Organizacije občinskih uslužbencev dravske banovine«

ki se vrši v nedeljo, dne 7. aprila ob 11.30 v salonu hotela Juvančič v Zidanem mostu

z naslednjim dnevnim redom:

1. Pozdrav, otvoritev ustanovnega občnega zbora in poročilo pripravljalnega odbora.
2. Čitanje pravil.
3. Volitev predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika in treh odbornikov.
4. Volitev dveh članov v nadzorstvo.
5. Volitev treh članov v častno sodišče.
6. Imenovanje enega člana upravnega odbora za zastopnika v Zvezo.
7. Sklepanje o pristopnini, članarini ter o eventuelnih drugih prispevkih.
8. Sklepanje o poslovniku častnega odbora.
9. Raznoterosti.

Naj ne bo občine, iz katere ne bi bili navzoči občinski uslužbenci! Nihče ne sme ostati doma in neorganiziran! Zato vsi na ustanovni občni zbor, kjer se bo poklicala v življenje močna in nerazdružljiva enotna stanovsko-strokovna organizacija vseh občinskih uslužbencev naše lepe Slovenije!

Pripravljalni odbor:

Armeni Franjo, tajnik obč. Toplice pri Novem m.; Japelj Vanko, tajnik mestne občine Tržič; Jovan Jože, tajnik trške občine, Vransko; Korimšek Tine, tajnik trške občine, Trbovlje; Krajnc Alojzij, tajnik mestne obč. Slovenj Gradec; Pirnar Vinko, voj. ref. emstne obč. Slov. Bistrica.

Izdelovalnica likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna

Jakob Perhavec →

Maribor - Gosposka ulica štev. 9

Telefon 25-80 Na drobno in na debelo

Rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka, klekovača

Specijaliteta: GRENČAK in VERMUT

Preživite praznike na

HVARU

HOTEL KOVAČIĆ

Sodobno ugodje. Pension od 60 do 85 din.
Prospekti zastonj UPRAVA.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Ker je loterijski načrt preteklega 39. kola naletel na veliko odobravanje pri kupovalcih sreč radi svojega zanimivega menjavanja, tako da so bile vse srečke, ki so jih prevzeli pooblaščeni prodajalci in njihovi podprodajalci, do zadnjega razprodane, je državna razredna loterija pustila isti načrt v veljavi tudi za nastopno 40. kolo.

Srečke I. razreda 40. kola so pripravljene in spuščene v prodajo 12. marca t. l. v 100.000 celih srečkah, ki bodo žrebane takole:

I. razred 12. aprila 1940
II. razred 10. maja 1940
III. razred 11. junija 1940
IV. razred 11. julija 1940
V. razred od 9. avgusta do zaključno 7. septembra 1940

Cena sreč k za vsak razred je sledeča: **cela din 200·—, polovična din 100·—, četrtinka din 50·—.**

Skupna vrednost dobitkov v 40. kolu znaša Din

65.000,0000·-

V vseh petih razredih je 7 premij in sicer: ena za 2,000.000·—, ena za 1,000.000·—, tri po 500.000·— in dve po 300.000·—.

Poleg teh premij so sledeči večji dobitki: 7 po 200.000·—, 16 po 100.000·—, 17 po 80.000·— 17 po 60.000·—, 19 po 50.000·—, 17 po 40.000·— in več drugih večjih dobitkov.

V najsrečnejšem slučaju z možnim spajanjem premij in dobitkov v V. razredu je mogoče zadeti z eno celo srečko Din

3,200.000·-

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Srečke se dobe pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih podprodajalcih, ki so skoro v vsakem večjem kraju.

Podrobnejša navodila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se dobe na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih sreč k.

Mali oglasi

Posestva

Lepe stavbne parcele
naprodaj ob cesti Pod klancem. - Škrbinc, Vižmarje 39.

Hišo z vrtom
oddam v najem. - Nekaj zemljišča in slama naprodaj. Poizve se: Mrak, Hrastje št. 5, p. Kranj.

Tristanovanjska hiša
nova, z vsem komfortom, urejena za gostilno, na prometnem kraju, se proda. Ponudbe v upr. »Sl.« pod »Nova hiša« št. 4013.

Štiristanovanjska hiša
novozidana, v Dr. Verstovškovi ulici 34, Pobrežje, naprodaj proti gotovini po ugodni ceni. - Vprašati: Nasipna št. 32, Pobrežje pri Mariboru.

Majhno posestvo
1½ orala, lepa njiva, hiša z gosp. poslopjem, naprodaj. Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru pod št. 404.

Trgovska hiša
v centru mesta, donos 100.000 din, naprodaj. — Ugodni plačilni pogoji. - Posredovalci izključeni. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3994.

Parcela
3552 m² naprodaj ob železnici v Šiški; porabna za stavbišče, vrtnarijo ali lesno trgovino. Cena 135 din m². Posredovalci izključeni. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3993.

Enostanovanjsko hišico
v okolici Ljubljane, kupim. Cena do 30.000 din. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Bodočnost« št. 4038.

Parno žago
s polnojarmenikom, prodam. Izve se pri Zupančič Francka, Gabersko, Trbovlje.

Krasne parcele
v Štepanji vasi prodam po 40 din. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Rabim denar« št. 4041.

Hišo, vilo
dvo- ali večstanovanjsko, kupim v Ljubljani, Celju ali Mariboru. Ponudbe v podr. »Slov.« v Celju pod »Resen kupec«. 3948.

»Realiteta«
posredovalnica nepremičnin je samo v Prešernovi ulici 54/I., nasproti glavne pošte. Posluje hitro in solidno. Prepričajte se! Telefon 44-20. (p

Gozd
okrog 40 johov - dober za steljo, na zahodnem delu 1 uro od Ljubljane, skupno ali deljeno ugodno prodam. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Gozd« št. 3816. (p

265
hiš, vil, posestev, parcel itd. ima naprodaj v mestu in na deželi posredovalnica »Realiteta«, Prešernova 54-I., tel. 44-20. Samo resni kupci dobrodošli!

Polovico stavbne parcele
za zidavo skupne hiše, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3967.

Vnajem

IŠČEJO:
Manjšo pošteno gostilno
na prometnem kraju, išče v najem, še raje na račun, solidna gospodična, vajena tujskega prometa. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Dobra kuharica« št. 3952.

ODDAJO:
Brivski salon
dobro vpeljan, oddam v najem. — Černe, Kranj, Cojzova št. 16.

Prazen frizerski salon
že dalje časa vpeljan, se odda v najem. Poizve se: Vižmarje 71.

Trgovski lokal
se odda v novi hiši v Fügnerjevi ulici. Informacije: »Slograd«, Vrtača 9.

Hišico s tremi sobami
in vrtom, oddam za 660 din mesečno. Informacije pri hišniku: Goriška 29, blizu nove cerkve, Šiška.

Mehanična delavnica
s stanovanjem, se odda v najem v prometnem kraju brez konkurence, ob banovinski cesti pri Kranju. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Mehanična« št. 4014.

SOBE ODDAJO:
Dve lepi prazni sobi
sončni, parketirani, na najlepši točki pri sv. Jožefu, takoj oddam. Klavdar, Stare pravde ul. 1.

Stanovanja

IŠČEJO:
Lastnike hiš
prosimo za brezplačno prijavo prostih stanovanj. Rabimo nad 50 stanovanj za prihodnje mesece. — »Realiteta«, Prešernova ulica 54-I., telefon 44-20.

ODDAJO:
Enosobno stanovanje
oddam. Gunclje 24.

Trisobno stanovanje
se odda s 1. majem na Mirju. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3986.

Pohištvo

Vsakovrstno
pohištvo
dobavlja še vedno po starih cenah v moderni in solidni izdelavi tvrdka
»OPRAVA«
Celovška cesta 50.
Sprejemajo se naročila.

Glasba

Priložnostne prodaje
ne iščite, ker dobite tovarniško nove plošče v poljubni izbiri že po Din 35·—. Zahtevajte seznam.
elektroton PASAŽA NEBOTIČNIKA
Zahtevajte brezplačne sezname.

Obrt

Za šivilje in pletilje
izdelujemo gumbe iz vsakovrstnega blaga. »Mela« Ljubljana, Tyrševa c. 20.

Za pomlad lepe ročne torbice, kovčeke za potovanja, nahrbtnike, denarnice, listnice, gamaše, nogometne žoge, nagobčnike, ovratnice in vrvice za pse priporoča **Ivan Kravos, Maribor,**
Aleksandrova cesta 13, telefon 22-07

Zelo lepo blago za damske pomladanske **plašče** se dobi poceni MARIBOR Vetrinjska 15 **pri Trpinu**

Kako pridete najceneje do velikonočne šunke?
Čisto enostavno! Doma na podstrešju, dvorišču, vrtu, drvarnici, kleti in drugod leži polno starega železja, pločevine, cunj, steklovine in papirja, kar najugodneje prodate pri znani tvrdki
JUSTIN GUSTINČIČ, Maribor, Kneza Koclja 14,
Tezno, vogal Ptujske in Tržaške ceste.
Naj letos ne ostane nobena hiša v Mariboru brez velikonočne šunke!

„CALVENTON" elektro-impregniranje sodov za vino, špirit, žganje itd. Popolnoma nevtralno sredstvo po strokovnjakih preizkušeno in odobreno. Proti plesnivosti in raznim bakterijam. (100% sigurnost). Dolgoletna vzdržljivost. Nizka cena!
Izvršuje: **Franc Pirc, strojno sodarstvo**
Ljubljana-Dravlje

✝

Po mukapolni bolezni nam je danes umrl mirno in previden s sv. zakramenti naš srčno ljubljeni

Karl Kieslich

profesor III. drž. realne gimnazije v Ljubljani

v 29. letu svoje starosti. — Pogreb predragega pokojnika bo v torek, dne 19. marca ob 9.30 dopoldne izpred cerkve sv. Cirila in Metoda do III. drž. realne gimnazije, odkoder bo prepeljan v Studence pri Mariboru.

V Studencih ga bomo položili k večnemu počitku na farnem pokopališču v sredo, dne 20. marca ob 3 popoldne.

V Ljubljani, dne 17. marca 1940.

Žalujoči: **Marija Kieslich**, mama; zaročenka in ostali.

Pogrebni zavod Gajšek Ivan, Ljubljana.

✝

Odbor Slov. kat. akad. starešinstva naznanja tužno vest, da je umrl naš zvesti tovariš

Karel Kieslich

suplent III. realne gimnazije

Truplo pokojnika bodo v torek, 19. t. m. ob ½10 dopoldne prepeljali iz splošne bolnišnice do cerkve Sv. Krištofa, od tam pa v Studence pri Mariboru, kjer se bo vršil pogreb na tamkajšnjem pokopališču. — Ohranimo ga v trajnem spominu!

Ljubljana, dne 18. marca 1940.

✝

Ravnateljstvo in profesorski zbor III. realne gimnazije v Ljubljani sporoča, da je dotrpel gospod

Kieslich Karel

član tega profesorskega zbora

Pogreb bo izpred cerkve Sv. Krištofa 19. marca ob pol 10. Priljubljenega in blagega tovariša bomo ohranili v prijateljskim in trajnem spominu.

Bog mu daj večni pokoj!

V Ljubljani, dne 18. marca 1940.

✝

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je naš dobri soprog, oče, tast, stari oče, gospod

Anton Polanc

posestnik valjčnega mlina

danes ob pol 3 pop., v 54. letu starosti, po mukepolni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, za vedno zapustil.

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 20. marca ob 5 popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Radečah.

Priporočamo blagega pokojnika v prijazen spomin.

Radeče pri Zidanem mostu, 18. marca 1940.

Fani Polanc roj. Simončič, soproga;
Marica Rudež, Slavica Rogelj, hčerki;
Inž. Sava Rudež, Lovro Rogelj, zeta; Nikolaja Bogataj, vnukinja
in ostalo sorodstvo.

✝

Umrl nam je naš dobri soprog, oče, stari oče, tast, brat, svak in stric, gospod

Franc Pozne

veleposestnik in pek

po kratkem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v 84. letu svojega delapolnega življenja.

Pogreb je bil v nedeljo, dne 17. marca ob pol 4 na farno pokopališče.

Oplotnica, dne 15. marca 1940.

Leopoldina roj. Hasenbüchl, soproga; **Marica, Elica, Feliks in Adolf**, otroci; **Ivan Jerman**, zet; **Štefka roj. Brglez**, snaha; **Marica in Janica**, vnukinji — ter ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in spremili na zadnji poti našega dragega

očeta

poklonili krasne vence, pevcem »Dravec«, gasilski četi Zg. Polskava, osebju kurilnice Maribor in vsem, ki ste v tako velikem številu počastili njegov spomin, bodi tem potom izrečena naša prisrčna zahvala. — Posebej izrekamo zahvalo župniku iz Zg. Polskave č. g. Orlu za njegove globoke, v srce segajoče besede.

Zg. Polskava, Slov. Bistrica, Maribor, Beograd.

Jagodičevi.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodi- Urednik: Viktor Cenčič